

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΣΗ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΠΑΥΛΟΥ ΓΡΑΤΣΙΑΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΣΗ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἐπιτομή τοῦ Διαλόγου : Ὁ Ἀντιφῶν διηγείται ὅσα ἤκουσε παρὰ τινος Πυθοδώρου, ὅτι ὁ Ζήνων ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ Παρμενίδου κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν μεγάλων Παναθηναίων (460-455 π. Χ.) ἀνέγνωσε τὰ συγγράμματα αὐτοῦ εἰς ἐπήκοον τοῦ Σωκράτους καὶ ἄλλων. Προλογίζεται ὁ Κέφαλος.

Κέφαλος. Ὅτε ἀναχωρήσαντες ἐκ Κλαζομένων, τὴς πατρίδος ἡμῶν, ἐφθάσαμεν εἰς Ἀθήνας, συνηγήσαμεν εἰς τὴν ἀγορὰν τὸν Ἀδείμαντον καὶ τὸν Γλαύκωνα· καὶ ὁ Ἀδείμαντος λαβὼν με ἐκ τῆς χειρός, εἶπε, χαῖρε Κέφαλε, καὶ ἂν ἴδῃς ἔχῃς χρεῖαν τινός, τὸ ὅποιον εἶναι εἰς τὴν δύναμιν ἡμῶν, λέγε.

— Ἄλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο, εἶπον ἐγὼ, ἦλθον ἔδῳ, διὰ νὰ σὰς κάμω μίαν παράκλησιν.

— Λέγε λοιπόν, εἶπε, τί θέλεις.

Καὶ ἐγὼ εἶπον: — Ὁ ἀδελφός ὑμῶν ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς, πῶς ὠνομάζεται; διότι δὲν ἐνθυμοῦμαι. Ἦτον ἀκόμη παῖς, ὅτε πρώτην φοράν ἦλθον ἔδῳ ἐκ Κλαζομένων· ἔκτοτε παρήλθε πολὺς χρόνος. Ὁ πατήρ του ἐκαλεῖτο, νομίζω, Πυριλάμπης.

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Ἀδείμαντος, αὐτὸς δὲ ὀνομάζεται Ἀντιφῶν. Ἀλλὰ διὰ τί ἰδίως ἐρωτᾷς περὶ αὐτοῦ;

— Οὗτοι ἐδῶ, εἶπον, εἶναι συμπολιταὶ μου καὶ πολὺ φίλοι τῆς σοφίας, ἤκουσαν δὲ ὅτι ὁ Ἀντιφῶν ἔχει πολὺ συναναστραφῆ Πυθόδωρόν τινα φίλον τοῦ Ζήνωνος, καὶ ὅτι ἐνθυμεῖται πολὺ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἄλλοτε ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ζήνων καὶ ὁ Παρμενίδης συνδιελέχθησαν, διότι πολλάκις ἤκουσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Πυθόδωρον.

— Ἀληθῆ λέγεις, εἶπεν ὁ Ἀδείμαντος.

— Τούτους λοιπὸν τοὺς λόγους ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀκούσωμεν ὄλους, εἶπον ἐγὼ.

— Ἄλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι δύσκολον νὰ γείνη, εἶπεν ὁ Ἀδείμαντος· διότι ὁ Ἀντιφῶν, νέος ὢν τότε, ἔκαμε μεγάλην μελέτην τῶν λόγων τούτων, τώρα δέ, ὅπως ὁ πάππος του, ὅστις ἔχει καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἀσχολεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἱππικὴν τέχνην. Ἀλλά, ἐὰν πρέπη, ἄς ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν, διότι πρὸ μικροῦ ἀνεχώρησεν ἐδῶθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, κατοικεῖ δὲ πλησίον, ἐν Μελλίτῃ (τῆς Κερροπίδος φυλῆς).

Ἄφου εἶπομεν ταῦτα, ἐβαδίζομεν πρὸς τὸν Ἀντιφῶντα καὶ εὗρομεν αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὅτε παρέδιδεν εἰς σιδηρουργόν, ἵνα ἐπισκευάσῃ, ἓνα χαλινόν. Ὅτε δὲ ἀπέπεμψε τὸν σιδηρουργόν, εἶπον εἰς αὐτόν οἱ ἀδελφοὶ του διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθομεν, οὗτος δὲ μὲ ἀνεγνώρισεν ἐκ τῆς πρώτης διαμονῆς μου καὶ μὲ ἠσπᾶσθη· καὶ ὅτε ἡμεῖς παρεκαλοῦμεν αὐτόν νὰ μᾶς διηγηθῆ τοὺς λόγους ἐκεῖνους, ἐδίσταξε κατ' ἀρχάς, διότι, ἔλεγεν, εἶναι πολὺ δύσκολον ἔργον· ἔπειτα ὅμως διηγήθη αὐτοῦς.

Εἶπε λοιπὸν ὁ Ἀντιφῶν, ὅτι ὁ Πυθόδωρος διηγείτο εἰς αὐτόν, ὅτι ἦλθεν ἄλλοτε εἰς Ἀθήνας κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν μεγάλων Παναθηναίων ὁ Ζήνων καὶ ὁ Παρμενίδης. Καὶ ὁ μὲν Παρμενίδης ἦτο πολὺ ἠλικιωμένος, εἶχεν ὅλως λευκὰς τὰς τρίχας, ὠραίαν δὲ καὶ εὐγενῆ τὴν ὄψιν, ἠλικίας περίπου ἑτῶν ἐξήκοντα καὶ πέντε. Ὁ δὲ Ζήνων ἦτο τότε σχεδὸν τεσσαρακοντούτης, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ εὐχάριστος εἰς τὴν ὄψιν, ἐλέγετο δέ, ὅτι ὑπῆρξε ἀγα-

πητὸς μαθητῆς τοῦ Παρμενίδου. Κατέλυσαν δὲ οὗτοι παρὰ τῷ Πυθόδωρῳ, ἐξω τοῦ τεῖχους τῆς πόλεως ἐν τῷ Κεραμεικῷ. Ἐκεῖ ἦλθεν ὁ Σωκράτης καὶ πολλοὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀκούσωσι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος, διότι ταῦτα τότε κατὰ πρῶτον εἶχον κομισθῆ εἰς Ἀθήνας ὑπ' αὐτῶν. Ὁ Σωκράτης ἦτο τότε πολὺ νέος. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Ζήνων ἤρχισε νὰ τὰ ἀναγινώσκῃ πρὸς αὐτούς· ὁ Παρμενίδης ἔτυχε νὰ εἶναι ἐξω· πολὺ δὲ ὀλίγον ἐκ τῶν λόγων ὑπελείπετο ἀκόμη νὰ ἀναγνώσῃ, ὅτε αὐτὸς οὗτος ὁ Πυθόδωρος, ὡς εἶπεν, εἰσῆλθε μετὰ τοῦ Παρμενίδου καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις ὑπῆρξεν εἰς τῶν τριάκοντα τυράννων, καὶ ἐπομένως ὀλίγα ἐκ τῶν ἀναγινωσκομένων συγγραμμάτων ἤκουσεν (ὁ Πυθόδωρος), ἀλλ' εἶχεν ὅμως πρότερον ἀκούσει αὐτὰ ἀναγινωσκόμενα ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος.

ΣΗΜ. Πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν τῷ Α' Κεφαλαίῳ παραπέμπομεν εἰς τὴν προτασομένην εἰσαγωγὴν § 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ὁ Σωκράτης παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Ζήνων, ἰσχυριζόμενος ὅτι τὰ πολλὰ δὲν ὑπάρχουσι πραγματικῶς, ἐπαναλαμβάνει δι' ἄλλων λέξεων τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παρμενίδου, ὅτι Ἔν εἶναι τὸ πᾶν. Ὁ Ζήνων ἀποκρίνεται, ὅτι τὴν ἀρχὴν ταύτην τῆς ἐνότητος τοῦ κόσμου ὑπερασπίζει διαλεκτικῶς, ἀναιρῶν διὰ τῆς εἰς ἀτοπον ἀπαγωγῆς τὴν ἀντίθετον ἀρχὴν, ὅτι μόνον τὰ πολλὰ ὑπάρχουσιν.

Ὁ Σωκράτης, ἀκούσας τὸν Ζήωνα, παρεκάλεσεν αὐτόν καὶ πάλιν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν πρώτην θέσιν (πρότασιν) τοῦ πρώτου λόγου, καὶ ὅτε αὐτὴ ἀνεγνώσθη, ἠρώτησε: — Ἦὼς, ὦ Ζήνων, ἐννοεῖς αὐτήν; Ἀρὰ γε ὅτι, ἐὰν τὰ ὄντα εἶναι πολλὰ, πρέπει αὐτὰ νὰ εἶναι

και ὁμοια και ἀνόμοια ; Τοῦτο ὁμοῦς εἶναι ἀδύνατον, διότι οὔτε τὰ ἐνόμοια δύνανται νὰ εἶναι ὁμοια, οὔτε τὰ ὁμοια ἀνόμοια; Δὲν φρονεῖς οὕτω ;

— Οὕτω βέβαια φρονῶ, εἶπεν ὁ Ζήνων.

— Λοιπὸν, ἐὰν εἶναι ἀδύνατον τὰ ἀνόμοια νὰ εἶναι ὁμοια και τὰ ὁμοια ἀνόμοια, ἀδύνατον εἶναι και νὰ ὑπάρχωσι πολλά· διότι ἂν ἦσαν πολλά, θὰ συνέβαιεν εἰς αὐτὰ (τοῦτο) τὸ ἀδύνατον. Ἄρα τοῦτο εἶναι, τὸ ὅποιον θέλουσι νὰ εἰπωσιν οἱ λόγοι σου: οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ νὰ ἀναιρήσωσι πάσας τὰς γνώμας [και νὰ ἀποδείξωσιν] ὅτι δὲν ὑπάρχωσι πολλά ; και αὐτοῦ τούτου ἀπόδειξις, νομίζεις, ὅτι εἶναι ἕκαστος λόγος σου, ὥστε και πιστεύεις, ὅτι τόσας ἀποδείξεις δίδεις τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχωσι πολλά, ἔσους λόγους ἔχεις γράψει ; Τοῦτο ἰσχυρίζου· ἢ ἐγὼ δὲν ἐνόησα ὀρθῶς τοὺς λόγους ;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Ζήνων, ἀλλὰ καλῶς ἐνόησες ὅτι λέγει τὸ ὅλον σύγγραμμά μου.

— Καταλαμβάνω, φίλε Παρμενίδη, εἶπεν ὁ Σωκράτης, ὅτι ὁ Ζήνων ἐδῶ θέλει νὰ σὲ ἔχη οἰκεῖον ὅχι μόνον διὰ τῶν ἄλλων τρόπων τῆς φιλίας ἀλλὰ και διὰ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ· διότι ἔχει γράψει τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ ὅπερ και σὺ ἔγραψες, ἀλλὰ μεταβάλλων τὰς λέξεις ζητεῖ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι λέγει ἄλλο τι. Διότι σὺ μὲν λέγεις εἰς τὰ ποιήματά σου, ὅτι τὸ Πᾶν εἶνε Ἐν, και ἀποδείξεις τούτου δίδεις ὠραίας και εὐστόχους, οὗτος δὲ ἐξ ἄλλου λέγει, ὅτι δὲν ὑπάρχωσι πολλά, και ἀποδείξεις τούτου δίδει και αὐτὸς πλείους και ἰσχυράς. Ἐνφ λοιπὸν ὁ μὲν λέγει ὅτι Ἐν μόνον ὑπάρχει, ὁ δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχωσι Πολλά, και καθεὶς τῶν δύο ἰσχυρίζεται οὕτως, ὥστε νὰ νομίζῃ τις ὅτι οὐδόλως ἔχετε εἰπεῖ τὰ αὐτὰ, καιτοι λέγετε τὰ αὐτὰ σχεδόν, σὲς φαίνεται ὅτι οὕτω ἔχετε εἰπεῖ λόγους, οἵτινες ὑπερβαίνουσι τὴν κατάληψιν ἡμῶν τῶν ἄλλων.

— Ναί, φίλε Σώκρατες, εἶπεν ὁ Ζήνων, ἀλλ' ὁμοῦς σὺ δὲν συνέλαβες ὅλην τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ συγγράμματός μου, ἂν και, εἰς αἱ λακωνικὰ σκύλαι, οὕτω βέβαια σὺ παρακολουθεῖς και ἀσχενοῦς τὰ λεχθέντα. Διότι πρῶτον σὲ διέλαθε τοῦτο, ὅτι τὸ

σύγγραμμά μου οὐδόλως ἔχει τοιαύτην ἀξίωσιν, ὥστε μὲ τοιοῦτον σκοπὸν, καθὼς σὺ νομίζεις, νὰ γραφῇ και νὰ ζητηῖ νὰ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὅτι μέγα τι διέπραξε· ἀλλὰ ἐκεῖνο μὲν, τὸ ὅποιον σὺ εἶπες, εἶναι τι ἐπουσιῶδες, τὸ δὲ ἀληθές εἶναι ὅτι τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι μία βοήθεια εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παρμενίδου ἐναντίον ἐκείνων, οἵτινες ζητοῦσι νὰ διακωμωδήσωσιν αὐτήν, λέγοντες ὅτι, ἐὰν μόνον Ἐν ὑπάρχη, πολλά ἐκ τῆς προτάσεως ταύτης ἐπακολουθοῦσι γέλοια και ἀντιφατικά. Τὸ σύγγραμμα λοιπὸν τοῦτο καταπολεμεῖ τοὺς ἰσχυριζομένους, ὅτι ὑπάρχωσι τὰ πολλά, και ἀνταποδίδει εἰς αὐτοὺς τὰ αὐτὰ και ἀκόμη περισσότερα, διότι θέλει νὰ καταστήσῃ φανερόν, ὅτι ἢ πρότασις αὐτῶν, ὅτι τὰ Πολλά ὑπάρχωσιν, ἐὰν τις ἱκανῶς ἐξετάσῃ αὐτήν, φέρε· εἰς ἔτι γελοιότερα συμπεράσματα, παρὰ τὴν ἄλλην, ἣτοι: ὅτι μόνον Ἐν εἶναι. Διὰ τοιαύτην φιλονεικίαν ἐγράφη ὑπ' ἐμοῦ, ὅτε ἤμην ἀκόμη νέος, ἀλλ' ἀφοῦ ἐγράφη, κάποιος τὸ ἔκλεψεν, ὥστε δὲν ἠδυνήθη οὔτε νὰ σκεφθῶ ἂν πρέπη νὰ τὸ δημοσιεύσω ἢ ὅχι. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν πλανᾶσαι, φίλε Σώκρατες, διότι νομίζεις, ὅτι τὸ σύγγραμμα ἐγράφη, οὐχὶ ἕνεκα φιλονεικίας νέου ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ φιλοδοξίας πρεσβυτέρου. Κατὰ τὰ ἄλλα, ὡς εἶπον, αἱ εἰκασίαι σου δὲν εἶναι κακαί..

ΣΗΜ. Πρὸς διασάφην τοῦ 2ου Κεφ. ὅρα Εἰσαγ. §§ 3 και 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ

Μετάβασις ἐκ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου εἰς τὸν νοητόν. Οὐδὲν τὸ παράδοξον, λέγει ὁ Σωκράτης, ἂν τὰ αἰσθητὰ μετέχοντα ἐναντίων ἰδεῶν, τοῦ ὁμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου, τῆς ἐνότητος καὶ τῶν πολλῶν εἶναι ὅμοια ἅμα καὶ ἀνόμοια, ἓν καὶ πολλὰ κ.λ. Ἄξιον ὁμῶς σοφοῦ εἶναι τὰ δεῖξῃ, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἰδέας αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς, ὅτι τὸ ὅμοιον εἶναι ἀνόμοιον καὶ ἀντιστροφῶς, ὅτι τὸ ἓν εἶναι πολλὰ καὶ τὰ πολλὰ εἶναι ἓν κ.λ.

— Ἄλλ' ἀποδέχομαι, εἶπεν ὁ Σωκράτης, καὶ πιστεύω, ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅπως σὺ λέγεις. Εἰπέ μοι ὁμῶς τοῦτο: Δὲν νομίζεις ὅτι ὑπάρχει αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἰδέα τῆς ὁμοιότητος καὶ μία ἄλλη ἐναντία πρὸς αὐτήν, ἣτις εἶναι ἢ τῆς ἀνομοιότητος, καὶ ὅτι τῶν δύο τούτων μετέχουμεν καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ τὰ ἄλλα, τὰ ὅποια ὀνομάζουμεν πολλὰ; καὶ ὅτι τὰ μετέχοντα τῆς ὁμοιότητος δι' αὐτὸ τοῦτο ὅτι μετέχουσι, καὶ καθ' ὅσον μετέχουσιν αὐτῆς, κατὰ τοσοῦτον γίνονται ὅμοια, τὰ δὲ μετέχοντα τῆς ἀνομοιότητος γίνονται ἀνόμοια, καὶ τὰ μετέχοντα ἀμφοτέρων γίνονται ἀμφοτέρα; Ἐὰν δὲ καὶ πάντα μετέχουσιν ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἰδεῶν, αἵτινες εἶναι ἐναντίαι, πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἂν εἶναι διὰ τοῦτο, ὅτι μετέχουσιν ἀμφοτέρων, καὶ ὅμοια καὶ ἀνόμοια, εἶναι ἄρα γε τοῦτο ἀξιοθαύμαστον; Ἐὰν ὁμῶς ἰσχυρίζετό τις ὅτι αὐτὸ τὸ ὅμοιον (ἢ ἰδέα) γίνεται ἀνόμοιον, ἢ τὸ ἀνόμοιον ὅμοιον, τοῦτο, νομίζω, θὰ ἦτο θαῦμα ἐνῶ ἂν τις ἀπεδείκνυεν, ὅτι τὰ μετέχοντα ἀμφοτέρων τούτων γίνονται ἀμφοτέρα, ἐγὼ νομίζω, φίλε Ζήνων, ὅτι οὐδὲν ἄτοπον εἶναι, ὅπως οὐδὲν ἄτοπον εἶναι, ἂν τις ἰσχυρίζεται ὅτι ἅπαντα γίνονται ἓν, διότι μετέχουσι τοῦ ἑνὸς καὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα γίνονται πολλὰ, διότι μετέχουσι τῆς πληθύος. Ἄλλ' ἂν ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἓν, αὐτὸ τοῦτο ἀποδείξῃ τις πολλὰ, καὶ πάλιν τὰ πολλὰ

ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἓν, τοῦτο βεβαίως ἤθελον θαυμάσει. Τὸ αὐτὸ δὲ λέγω καὶ περὶ πασῶν τῶν ἄλλων ἰδεῶν· ἂν τις αὐτὰ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δεῖξῃ ὅτι ἔχουσιν ἓν ἑαυτοῖς τὰς ἐναντίας ταύτας ἰδιότητας, τοῦτο δικαίως δύναται τις νὰ θαυμάσῃ· ἄλλ' ἂν ἀποδείξῃ ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἓν καὶ πολλὰ, τί εἶναι τὸ θαυμαστόν; διότι οὗτος, ὅταν μὲν θέλῃ νὰ ἀποδείξῃ τὰ πολλὰ, θὰ εἴπῃ ὅτι τὰ δεξιὰ μου εἶναι ἄλλα καὶ ἄλλα τὰ ἀριστερὰ μου, καὶ ἄλλα μὲν τὰ ἔμπροσθεν, ἄλλα δὲ τὰ ὀπισθεν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω· διότι, νομίζω, μετέχω τῆς πληθύος. Ὅταν δὲ θέλῃ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶμαι ἓν, θὰ εἴπῃ ὅτι ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀνθρώπων, οἵτινες εἴμεθα ἐδῶ, ἐγὼ εἶμαι εἷς, διότι μετέχω καὶ τοῦ ἑνός. Ὡστε καὶ τὰ δύο ἀποδεικνύει ὡς ἀληθῆ. Ἐὰν τις λοιπὸν ἐπιχειρῇ νὰ παραστήσῃ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ὡς πολλὰ καὶ ἓν, οἷον λίθους, ξύλα καὶ τὰ ὅμοια, θὰ εἴπωμεν ὅτι οὗτος ἀποδεικνύει τὰ πολλὰ καὶ τὸ ἓν, ἄλλ' οὐχί ὅτι τὸ ἓν εἶναι πολλὰ, οὐδὲ ὅτι τὰ πολλὰ εἶναι ἓν, οὐδὲ ὅτι λέγει τι θαυμαστόν, ἀλλὰ μόνον πράγματα περὶ τῶν ὁποίων ὅλοι συμφωνοῦμεν. Ἐὰν ὁμῶς τις, ὅπως ἤδη ἐγὼ ἔλεγον, κατὰ πρῶτον διακρίνῃ καὶ χωρίζῃ ἀπ' ἀλλήλων τὰς ἰδέας, οἷον τὴν ὁμοιότητα καὶ τὴν ἀνομοιότητα, τὰ πολλὰ καὶ τὸ ἓν, τὴν στάσιν καὶ τὴν κίνησιν, καὶ πάσας τὰς τοιαύτας, ἔπειτα δὲ ἀποδεικνύῃ, ὅτι αὐταὶ δύνανται νὰ συνενῶνται πρὸς ἀλλήλας καὶ πάλιν νὰ χωρίζωνται, ἐγὼ, φίλε Ζήνων, εἶπεν ὁ Σωκράτης, ἤθελον σφόδρα θαυμάσει τοῦτο. Ἐγὼ μὲν πιστεύω ὅτι μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπραγματεύθης τὰ ζητήματα, ἄλλ' ὁμῶς, ὡς λέγω, ἤθελον ἔτι μᾶλλον θαυμάσει, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποδείξῃ τις, ὅτι ἡ αὐτῇ δυσκολία εὐρίσκεται πολλαχῶς περιπεπλεγμένη, ἓν αὐταῖς ταῖς ἰδέαις, καὶ ὅπως ὑμεῖς ἐξηγγήσατε αὐτὴν εἰς τὰ αἰσθητὰ πρᾶγματα, οὕτω νὰ ἀποδειχθῇ καὶ εἰς τὰ διὰ μόνου τοῦ λόγου ληπτὰ.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ β' κεφ. τίθεται σκεπῶν ὁ σκοπὸς τοῦ διαλόγου, ὅστις εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς μετέξω, ὅτι δηλ. τὰ πρᾶγματα μετέχουσι τῶν ἰδεῶν καὶ αἱ ἰδέαι μετέχουσιν ἀλλήλων. Ἡ συνύπαρξις τῶν ἐναντίων ἓν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι προφανής, ἀλλὰ θέον νὰ ἀποδειχθῇ αὐτὴ καὶ ἓν τῷ νοητῷ κόσμῳ, ὅτι π. χ. τὸ ἓν εἶναι πολλὰ καὶ τὰ πολλὰ ἓν, καὶ ἓν γένει ὅτι ἰδέα

τις είναι συνδεσμένη με την έναντιαν αυτής. Τοῦτο ἀποδεικνύει τρανῶς ὁ Παρμενίδης ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου. Καὶ πρῶτον δεικνύει τὰς ἐναντιότητας ἢ ἀντιφάσεις, αἰτινες ὑπάρχουσιν ἐν τῇ σχέσει τῶν ἰδεῶν πρὸς τὰ πράγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Ἡ περὶ τῶν Ἰδεῶν θεωρία. Ὁ Σωκράτης πιστεύει ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδέαι τοῦ δικαίου, τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῶν ὁμοίων, ἀλλὰ διστάζει νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδέαι πάντων τῶν πραγμάτων, τῶν ὑψίστων καὶ τῶν εὐτελεστάτων. Ὁ Παρμενίδης ἀποδίδει τὸν δισταγμὸν εἰς τὴν νεαρὰν αὐτοῦ ἡλικίαν.

Ἐν ᾧ ὁ Σωκράτης ἔλεγε ταῦτα, ὁ Πυθόδωρος, ὡς διηγήθη, αὐτὸς μὲν ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Παρμενίδης καὶ ὁ Ζήνων θὰ ἡγανάκτουν δι' ἕνα αὐτά, ἀλλ' ὅμως οὗτοι μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὸν ἤκουον καὶ συχνάκις κυττάζοντες ἀλλήλους ἐμειδίον, ὡς νὰ ἐθαύμαζον τὸν Σωκράτην. Ὅτε λοιπὸν οὗτος ἐπαυσεὶν ὁμιλῶν, εἶπεν ὁ Παρμενίδης:—Πολύ, ὦ Σώκρατες, ἀξιοθαύμαστος εἶσαι διὰ τὴν πρὸς συζήτησιν ὁρμὴν σου· ἀλλ' εἰπέ μοι, σὺ αὐτὸς ἔκαμες τὴν τοιαύτην διάκρισιν, τὴν ὅποιαν ἐξέθης, χωρίσας ἰδέας τινὰς καθ' ἑαυτὰς ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ μετέχοντα αὐτῶν; Καὶ νομίζεις ὅτι εἶναι τι ἡ ὁμοιότης καθ' ἑαυτὴν κεχωρισμένη ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος, τὴν ὅποιαν ἡμεῖς ἔχομεν, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἰδέαι, περὶ ὧν ἤκουες πρὸ ὀλίγου νὰ ὁμιλῇ ὁ Ζήνων;

— Βεβαίως νομίζω, ἀπεκρίθη ὁ Σωκράτης.

— Καὶ ἐπὶ ὑπάρχεισι, ἐξηκολούθησεν ὁ Παρμενίδης, καὶ τοιαῦται ἰδέαι, ὅσον τοῦ Δικαίου καθ' ἑαυτὸ καὶ τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Ἀγαθοῦ καὶ πάντων τῶν ὁμοίων;

— Καί, εἶπεν ὁ Σωκράτης.

— Τί δέ; Ὑπάρχει καὶ ἰδέα τοῦ ἀνθρώπου, κεχωρισμένη ἀφ' ἡμῶν καὶ πάντων, ἔσοι εἶναι ὅποιοι ἡμεῖς ἐσμέν; Ὑπάρχει μία ἰδέα καθ' ἑαυτὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πυρός καὶ τοῦ ὕδατος;

— Ἀληθῶς, φίλε Παρμενίδη, εἶπεν ὁ Σωκράτης, πολλάκις εὐρέθην εἰς ἀμφιβολίαν περὶ τούτων, ἂν δηλ. πρέπη νὰ ἰσχυρισθῶ περὶ αὐτῶν τὰ αὐτὰ ὡς περὶ ἐκείνων ἢ ἄλλως.

— Καὶ περὶ τούτων, ὦ Σώκρατες, τὰ ὅποια καὶ γελοῖα δύνανται νὰ φαίνωνται ὅτι εἶναι, οἷα ἡ θριξ καὶ ὁ πηλὸς καὶ ὁ βύκος ἢ ἄλλο τι εὐτελεστάτον καὶ ποταπτότατον, ἀμφιβάλλεις ἂν πρέπη ἢ ὄχι νὰ δεχθῆς, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἐκάστου τῶν πραγμάτων τούτων χωριστὰ μία ἰδέα, ἥτις εἶναι διάφορος τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια ἡμεῖς ἔχομεν εἰς τὰς χεῖρας;

— Οὐδόλως, ἀπεκρίθη ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ ὅποια βλέπομεν, ταῦτα εἶναι καὶ πραγματικῶς, καὶ θὰ ἦτο λίαν ἄτοπον νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὑπάρχει καθ' ἑαυτὴν μία ἰδέα ἐκάστου αὐτῶν. Ὅμως ἐνίοτε μὲ ἀνησύχησεν ἡ σκέψις μήπως τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς ἕνα. Ἄλλ' ἔπειτα, ὅταν ἐπιμείνω εἰς τοῦτο, τρέπομαι εἰς φυγὴν, διότι φοβοῦμαι μὴ πῆσω εἰς ἀτελεύτητον φλυαρίαν καὶ χαθῶ. Ὅταν ὅμως ἐκ τούτων φθάνω εἰς ἐκεῖνα, περὶ τῶν ὁποίων ἐλέγχομεν πρὸ μικροῦ ὅτι ἔχουσιν ἰδέας, περὶ αὐτῶν ἐπασχολοῦμαι εὐχαρίστως.

— Διότι εἶσαι ἀκόμη νέος, Σωκράτη μου, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, καὶ ἡ φιλοσοφία δὲν σὲ ἔχει ἀκόμη κατακυριεύσει, ὅπως θὰ σὲ κατακυριεύσῃ κατὰ τὴν γνώμην μου ἔπειτα, ὅτε οὐδὲν ἐκ τῶν πραγμάτων τούτων θὰ καταφρονῆς. Τώρα ὅμως ἐνεκα τῆς ἡλικίας σου δίδεις προσοχὴν εἰς τὰς γνώμας τῶν ἀνθρώπων.

ΣΗΜ. Ταύτην τὴν περὶ τῶν ἰδεῶν ζήτησιν, πρῶτον ἐρώτημα προκύπτει, τίνας ὑπάρχουσιν ἰδέαι: Ὁ Σωκράτης ἀποκρίνεται, ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδέαι τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς ἀνομοιότητος, τοῦ ἑνός καὶ τῶν πολλῶν, τοῦ δικαίου, τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, ὑπάρχουσι δηλ. ἰδέαι σχέσεως, ποσοῦ, ποιοῦ, (κατηγορουμένου). Διστάζει ὅμως νὰ δεχθῆς ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδέαι ἀνθρώπου, πυρός, ὕδατος, ἰδέαι δηλ. γενῶν καὶ εἰδῶν ἢ ἀντικειμένων φυσικῶν (ὑποκειμένων). Ἄλλ' ὁ δισταγμὸς μεταβάλλεται εἰς ἄρνησιν ἰδεῶν βύκου καὶ πηλοῦ,

ἦτοι πραγμάτων εὐτελῶν, καὶ τριχός, ἦτοι μελῶν τοῦ σώματος. Ὁ Πλάτων διὰ τοῦ Σωκράτους ἴσως ἐκθέτει τὴν πορείαν τῆς διανοήσεως αὐτοῦ ἐν τῇ ζητήματι τῶν ἰδεῶν. Πρέπει ὁμοίως νὰ ἔχωμεν πρό ὀφθαλμῶν καὶ ὅτι: αἱ ἰδέαι κατ' αὐτὸν δὲν ἔχουσι πάσαι τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν, εἰσὶ ἀποτελοῦσαι ἱεραρχίαν, ὅσῳ μᾶλλον ἀφίστανται τῆς μιᾶς καὶ ἀνωτάτης ἀρχῆς, τῆς ἰδέας τοῦ ἀγαθοῦ, τόσῳ μᾶλλον ἡ ἀξία καὶ ἡ καθαρότης αὐτῶν ἐλαττοῦνται. Ὅπως δὴποτε ὁ γηραιὸς Παρμενίδης ἀποφαίνεται, ὅτι μόνον ἀπειρία καὶ ἀδυναμία νεανική δύναται νὰ ἀποκλείσῃ ἀπὸ τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν πράγματα σχετικῶς μόνον εὐτελή. Ὁ Πλάτων τῷ ὄντι διδάσκει, ὅτι ὑπάρχει μία ἰδέα διὰ πᾶσαν τάξιν πραγμάτων, «οἷς ταύτῳ ὄνομα ἐπιτέρομεν» (Πολ. X. 596 α).

Καὶ ὁρθῶς, διότι τὰ ζῆτα πρέπει νὰ ἔχωσιν ἀρχάς, αἱ ἀρχαὶ δὲ αὐταὶ καθολικαὶ οὖσαι καὶ ἀναγκαῖαι: εἶναι αἱ ἰδέαι. Ἡ ἰδέα δὲ ὡς ἀρχή, νοερά, οὐ μόνον νοεῖ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πραγματοποιεῖ αὐτὸ ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ Πλάτων μετὰ ταῦτα βάλλει εἰς τὸ στόμα τοῦ Παρμενίδου νέας ἀντιρρήσεις κατὰ τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς τῶν αἰσθήσεων μεθέξεως τῶν νοητῶν. Αἱ ἀντιρρήσεις αὗται εἶναι αἱ συνήθως προβαλλόμεναι κατὰ τῶν ἰδεῶν καὶ πρέπει νὰ ἐξελεγχθῶσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ἡ ἔννοια τῆς μεθέξεως τῶν ἰδεῶν. Ἐν ἡ ἰδέα θεωρηθῆ ὡς ποσὸν καὶ ὑποτεθῆ ὅτι τὰ πράγματα μετέχουσι μέρους ἢ τοῦ ὅλου τῶν ἰδεῶν, γεννῶνται μεγάλαι ἀντιφάσεις. Τοῦτο ἀποδεικνύουσιν ἰδίᾳ αἱ ἰδέαι τοῦ μεγέθους, τοῦ ἴσου καὶ τοῦ μικροῦ. Ἡ ψυχὴ συγκρίνουσα πολλὰ πράγματα καὶ βλέπουσα κοινόν τινα διορισμὸν ἐν αὐτοῖς ἀφαιρεῖ αὐτὸν καὶ θεωρεῖ ὡς ἰδέαν καθ' ἑαυτὴν ὑπάρχουσαν. Σόφισμα.

Τοῦτο ὁμοίως εἰπέ μοι. Νομίζεις, ὡς λέγεις, ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδέαι τινὲς καθ' ἑαυτάς, τῶν ὁποίων μετέχοντα ταῦτα (τὰ αἰσθητὰ) λαμβάνουσι τὰς ὀνομασίας αὐτῶν, οἷον τὰ μετέχοντα ὁμοιότητος γί-

νονται ὅμοια, τὰ μεγέθους δὲ μεγάλα, τὰ κάλλους δὲ καὶ δικαιοσύνης δίκαια γίνονται καὶ καλά.

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Σωκράτης.

— Ἄρα γε ἡ μέθεξις γίνεται οὕτως, ὥστε ἕκαστον πρᾶγμα μετέχον μετέχει ὅλης τῆς ἰδέας ἢ μέρους μόνον αὐτῆς; Ἡ ἢ μέθεξις δύναται νὰ γίνηται κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον;

— Κατὰ ποῖον ἄλλον τρόπον δύναται νὰ γίνηται; εἶπεν ὁ Σωκράτης.

— Νομίζεις λοιπόν, ἔτι ὁλόκληρος ἡ ἰδέα, ἥτις εἶναι μία μόνη, εἶναι εἰς ἕκαστον τῶν πολλῶν, ἢ πῶς τοῦτο συμβαίνει;

— Ἄλλὰ τί ἐμποδίζει, Παρμενίδη, εἶπεν ὁ Σωκράτης, νὰ ἐνυπάρχη εἰς αὐτὸ ἡ ἰδέα;

— Ἄρα ἡ ἰδέα, ἥτις εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή, θὰ εἶναι συγχρόνως εἰς πολλὰ χωριστὰ πρᾶγματα ὅλη, καὶ οὕτω θὰ εἶναι αὐτὴ κεχωρισμένη ἀφ' ἑαυτῆς.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Σωκράτης, ἐὰν ἦτο ὅπως ἡ ἡμέρα, ἥτις ἂν καὶ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή, ὅμως ὑπάρχει εἰς πολλὰ μέρη συγχρόνως καὶ οὐδόπως εἶναι χωριστὰ (ἐκτός) αὐτὴ ἑαυτῆς, ἐὰν οὕτω καὶ ἐκάστη τῶν ἰδεῶν ὡς μία καὶ ἡ αὐτή ἦτο συγχρόνως εἰς πάντα τὰ ἄλλα.

— Μὲ πολλὴν χάριν, ὦ Σώκρατες, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, κάμνεις τὸ αὐτὸ ἐν νὰ ὑπάρχη συγχρόνως εἰς πολλοὺς τόπους, ὁμοίως ὡς ἐὰν εἰς ἑνὸς ἰστίου ἤθελες σκεπάσει πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἤθελες λέγει, ὅτι ἐν εἶναι ὁλόκληρον ἐφ' ἐκάστου τῶν πολλῶν. Ἡ δὲν νομίζεις, ὅτι ἰσχυρίζεσαι τοιοῦτόν τι;

— Ἴσως, εἶπεν ὁ Σωκράτης.

— Ὁλόκληρον λοιπόν τὸ ἰστίον θὰ ἦτο ἐπὶ ἐκάστου τῶν ἀνθρώπων, ἢ ἄλλο μέρος αὐτοῦ ἐπὶ ἄλλου ἀνθρώπου;

— Μέρους μόνον.

— Λοιπόν, ὦ Σώκρατες, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, αὗται αἱ ἰδέαι εἶναι μερισταὶ (διαίρεται), καὶ τὰ πρᾶγματα τὰ μετέχοντα αὐτῶν μόνον ἐνὸς μέρους αὐτῶν μετέχουσι καὶ οὕτως εἰς ἕκαστον αὐτῶν θὰ εἶναι ὅχι πλέον ὅλη ἡ ἰδέα, ἀλλὰ μέρος μόνον αὐτῆς.

- Οὕτω φαίνεται.
- Θὰ θελήσης λοιπόν, ὦ Σώκρατες, νὰ ἰσχυρισθῆς, ὅτι ἡ μία ἰδέα πραγματικῶς μερίζεται; καὶ θὰ ἐξακολουθῆ νὰ εἶναι ἀκόμη ἓν;
- Οὐδόλως, εἶπεν ὁ Σωκράτης.
- Διότι πρόσθε, εἶπεν ὁ Παρμενίδης: Ἐν αὐτὸ τὸ Μεγεθος διαιρέσης καὶ ἂν καθὲν ἐκ τῶν πολλῶν μεγεθῶν θὰ εἶναι μέγα κατὰ ἓν μέρος τοῦ Μεγέθους σμικρότερον αὐτοῦ τοῦ Μεγέθους, ἀρὰ γε τοῦτο δὲν σοὶ φαίνεται παράλογον;
- Βεδαιότατα, εἶπεν ὁ Σωκράτης.
- Ἄλλὰ πῶς; ἐὰν ἕκαστον πρᾶγμα λάβῃ σμικρὸν μόνον μέρος τοῦ Ἴσου, δύναται νὰ ἔχη τι, δι' οὗ, ἐπειδὴ σμικρὸν μέρος τοῦ Ἴσου ἔλαβε, θὰ εἶναι ἴσον μὲ οἰονδήποτε ἄλλο;
- Ἄδύνατον.
- Ἄλλὰ πάλιν εἰς ἐξ ἡμῶν ἄς λάβῃ μέρος τι τοῦ Σμικροῦ τότε τὸ Σμικρὸν καθ' ἑαυτὸ θὰ εἶναι μεγαλείτερον αὐτοῦ τούτου τοῦ μέρους, διότι τοῦτο εἶναι μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του (τοῦ Σμικροῦ), καὶ οὕτω τὸ Σμικρὸν καθ' ἑαυτὸ θὰ εἶναι μεγαλείτερον, ἐνθ' ἕκτεινο εἰς τὸ ὅποσον ἤθελε προστεθῆ τὸ ἀπὸ τούτου ἀφαιρεθὲν μέρος θὰ εἶναι σμικρότερον καὶ οὐχὶ μεγαλείτερον παρά πρότερον.
- Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ, εἶπεν ὁ Σωκράτης.
- Κατὰ ποῖον λοιπόν τρόπον, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, δύνανται τὰ ἄλλα πρᾶγματα νὰ λαμβάνωσι μέρος τῶν ἰδεῶν σου, Σωκράτη μου, ἀφοῦ δὲν δύνανται νὰ μετέχωσιν οὔτε μέρους οὔτε ὅλης τῆς ἰδέας;
- Μὰ τὸν Δία, εἶπεν ὁ Σωκράτης, τὸ τοιοῦτον νομίζω, ὅτι δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον εὐκλεον νὰ προσδιορίσω.
- Ἄλλὰ πῶς; τί φρονεῖς περὶ τούτου;
- Περὶ ποίου;
- Πιστεῖω ὅτι σὺ ἐκ τούτου ὑπολαμβάνεις, ὅτι ἐκάστη ἰδέα εἶναι μία, ὅταν δηλ. πολλὰ πρᾶγματα σοὶ φανῶσιν ὅτι εἶναι μεγάλα, ἐπειδὴ ἀποβλέπεις εἰς πάντα, ἴσως σοὶ φαίνεται, ὅτι εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἰδέα εἰς πάντα, καὶ ἐκ τούτου νομίζεις ὅτι τὸ μέγα εἶναι ἓν.

- Ἀληθῆ λέγεις, εἶπεν ὁ Σωκράτης.
- Ἄλλὰ πῶς! τὸ μέγα καθ' ἑαυτὸ καὶ τὰ καθ' ἕκαστα μεγάλα πρᾶγματα, ἐὰν ὁμοίως θεωρήσης ἀμφοτέρω μετὰ τὴν ψυχὴν σου, δὲν θὰ σοὶ φανῶσι πάλιν ὡς ἓν μέγα, δι' οὗ πάντα ταῦτα φαίνονται μεγάλα;
- Οὕτω φαίνεται.
- Ἄρα οὕτω μία δευτέρα ἰδέα μεγέθους θὰ ἀναφανῆ ὑπάρχουσα ἐκτὸς τοῦ μεγέθους καθ' ἑαυτὸ καὶ τῶν πραγμάτων, ὅσα μετέχουσιν αὐτοῦ, καὶ ὑπεράνω πάντων τούτων μία ἄλλη ἰδέα μεγέθους θὰ εὑρεθῆ, δι' ἧς πάντα ταῦτα εἶναι μεγάλα, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐκάστη τῶν ἰδεῶν σου δὲν θὰ εἶναι πλέον μία, ἀλλὰ ἀπειροὶ κατὰ τὸ πλῆθος.

ΣΗΜ. Μετὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐκτάσεως ἢ περιοχῆς τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν, τίθεται τὸ ἐρώτημα: πῶς μετέχουσι τῶν ἰδεῶν τὰ αἰσθητὰ, ἢ ἄλλως, τίς ἢ σχέσις μεταξὺ νοητοῦ καὶ αἰσθητοῦ ἢ ὀλικοῦ; Ἡ σχέσις μιμήσεως καὶ πρᾶξαι-δείγματος, εἰκόνας καὶ ἀρχετύπου (Τιμ. Πολ.) εἶναι μεταφορὰ καὶ κενολογία. Ὁ Παλάτων προτιμᾷ τὸν ὄρον μέθεξις, ἣν ἐν τῷ Φαίδωνι ἐξηγεῖ ὡς παρουσίαν ἢ κοινωνίαν τῶν ἰδεῶν. Ἡ ἰδέα κέρσεται ἢ ἐνεστὶν ἐν τοῖς πρᾶγμασιν, ἀλλὰ δὲν συγχέεται μετ' αὐτῶν, καὶ μένει πάντοτε χωριστή, διότι ἄλλως δὲν θὰ διακρίνετο ἀπὸ τῶν πραγμάτων, θὰ ἠφανίζετο μετ' αὐτῶν καὶ δὲν θὰ ἦτο αἰτία ἢ ἀρχὴ αὐτῶν. Τὰ πρᾶγματα δὲ μετέχοντα τῆς ἰδέας μετέχουσιν ὅλης τῆς ἰδέας, καὶ οὐχὶ μέρους αὐτῆς, διότι ἡ ἰδέα δὲν ἔχει μέρος. Ἄλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν ἡ ἰδέα νὰ εἶναι ὅλη καθ' ἑαυτὴν ἅμα καὶ εἰς πλῆθος πραγμάτων; Ἡ ἐνοστασις αὐτῆ τοῦ Παρμενίδου, εἰσαίγουσα μεταξὺ ἰδέας καὶ πραγμάτων ἀναφορὰς τάσεως, εὐκόλως ἀναιρεῖται, διότι αἱ ἰδέαι, αἱ ἀρχαὶ τῆς οὐσίας καὶ τῆς ποιότητος, δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ποσά. Ἡ ἰδέα οὕτως ἐν τῷ χώρῳ εἶναι οὕτως ἐκτὸς τοῦ χώρου, ἀλλ' εἶναι ὑπερτέρα παντὸς ποσοτικοῦ διορισμοῦ, τοῦτο δὲ θὰ δειχθῆ κατωτέρω.— Ὁ Παρμενίδης εἶτα δισσοφᾷ, ὅτι εἰς τὰς ἰδέας ἔφθονται ὁ Σωκράτης διὰ συγχρόνου συγκρίσεως πολλῶν ἀτομικῶν πραγμάτων, ἐν οἷς πᾶσι παρατηρεῖται εἰς κοινὸς διορισμὸς. Ἡ σύγκρισις αὐτῆ τῶν κολλῶν καὶ ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἐνὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἐννοίας, ἣτις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς μία ἰδέα, δι' ἧς τὰ πολλὰ φαίνονται π. χ. μεγάλα. Ἄλλ' ἐὰν οὕτως ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἔπεται ὅτι, ἂν τις τὴν ἰδέαν τοῦ μεγέθους ὡς τι-νος αὐθυπεστῶτος διακρίνῃ ἀπὸ τῶν ἀτομικῶν πραγμάτων, τότε ἡ διάνοια θὰ συγκρίνῃ πάλιν ἰδέας καὶ πρᾶγματα καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς κοινὸν θὰ ἀνοψώσῃ εἰς νέαν ἐννοίαν ἢ ἰδέαν καὶ οὕτως ἐπ' ἀπειρον. Οὕτως ἡ μία ἰδέα διελύεται

εις ἀτελεύτητον σειρὰν ἰδεῶν ἔχουσῶν τὸ αὐτὸ ἐμπεριεχόμενον. Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι σόφισμα, διότι ἡ ἰδέα δὲν πρέπει νὰ γίνηται πάλιν ἀντικείμενον συγκρίσεως πρὸς τὰ μετέχοντα αὐτῆς πολλά, ἀλλὰ εἶναι μόνον ἐκεῖνο, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸν κοινὸν διορισμὸν ἐν αὐτοῖς, δὲν περιέχει, ὅπως τὰ πολλά, πολλοὺς ἄλλους διορισμοὺς ἐκτὸς τοῦ μεγέθους λ. χ. ἢ τοῦ ὁμοίου, ἀλλ' εἶναι μόνον τὸ μέγεθος ἢ τὸ ὅμοιον καθ' ἑαυτὸ καὶ οὐδὲν πλέον' ἐπομένως εἶναι ἡ ἀρχή. ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ μέγεθος ἢ τὸ ὅμοιον ἐν τοῖς πολλοῖς, καὶ οὐδεμία πλέον ἀφαιρέσις εἶναι δυνατή.—Αὕτη εἶναι ἡ περίφημος κατὰ τῶν ἰδεῶν ἔνστασις τοῦ Ἀριστοτέλους, «ἢ τοῦ τρίτου ἀνθρώπου», ἣτις ὅμως ὑπ' αὐτῶν τῶν Πλατωνικῶν ἀνερρίπτετο ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν, διότι οὕτως ἐζήτουν νὰ καταστήσωσι μᾶλλον καταληπτὴν τὴν ἔννοιαν τῆς μεθέξεως. Ἡ μέθεξις κατὰ Πλάτωνα ἐξηγείται μόνον δι' ἐνότητα, ἣτις ἐγκραίνεται ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τῶν ἰδεῶν καὶ ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἐν τοῖς ἐξῆς λοιπὸν ἐξετάζει τὰς σχέσεις ταύτας καὶ τὴν ἀνχωγίην αὐτῶν εἰς μίαν ἐνότητα, ἣτις μόνον δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τῶν ἰδεῶν μέθεξιν τῶν πραγμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἡ ἰδέα δὲν εἶναι ἡ ἔννοια ἢ μορφουμένη ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ τὸ προϋποτιθέμενον ἀντικείμενον τῆς ἐννοίας. Ἄν ἦτο ἔννοια, τὰ πράγματα θὰ συνίσταντο ἐκ νοημάτων καὶ θὰ ἐνόουν, ὅπερ ἀτοπον· ἢ θὰ ἦσαν μόνον νοήματα ψυχῆς (καὶ ἐκτὸς ἡμῶν οὐδὲν θὰ ὑπῆρχεν), ὅπερ ἐπίσης ἀτοπον. Ἄν αἱ ἰδέαι εἶναι ὡς παραδείγματα, τὰ δὲ αἰσθητὰ ὡς ὁμοιώματα, ὑπεράνω τῶν δύο τούτων θὰ ἀνεφαίνετο ἄλλη ἰδέα ἐξηγοῦσα τὴν ὁμοίωσιν καὶ πάλιν ἄλλη ἐπ' ἀπειρον. Καὶ τὸ μέγιστον: αἱ κενωρισμέναι αὐταὶ ἰδέαι θὰ ἦσαν ἀγνωστοὶ εἰς ἡμᾶς καὶ ἀσχετοὶ πρὸς τὰ ὁμοιώματα αὐτῶν τὰ ἐντὸς ἡμῶν (ἐννοίας) καὶ τὰ ἐκτὸς ἡμῶν αἰσθητὰ.

— Ἄλλὰ, φησι Παρμενίδης, ἀντίλεξεν ὁ Σωκράτης, ἐκάστη τῶν ἰδεῶν τούτων εἶναι ἴσως ἐν νόημα, καὶ κατὰ τὴν φύσιν αὐτῆς ἀλλαχοῦ δὲν δύναται νὰ γεννᾶται παρὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς, καὶ τοιου-

τοτρόπως ἐκάστη δύναται νὰ εἶναι μία, καὶ νὰ μὴ συμβαίνωσιν εἰς αὐτὴν ὅσα πρὸ μικροῦ ἔλεγες.

— Πῶς λοιπὸν; εἶπεν ὁ Παρμενίδης, ἀρὰ γε ἕκαστον τῶν νοημάτων τούτων εἶναι ἐν, καὶ νόημα οὐδενός;

— Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον.

— Εἶναι λοιπὸν νόημα τινός;

— Ναί.

— Νόημα ὄντος ἢ οὐκ ὄντος;

— Ὅντος.

— Οὐχὶ ἐνός ὄντος, τὸ ὅποσον ἐκεῖνο τὸ νόημα διερχόμενον πάντα τὰ καθέκαστα νοεῖ, καὶ τὸ ὅποσον εἶναι οὕτω μία ἰδέα;

— Ναί.

— Καὶ λοιπὸν τοῦτο τὸ νοούμενον ὡς ἐν δὲν θὰ εἶναι ἡ ἰδέα, ἣτις εἰς πάντα τὰ καθέκαστα εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή;

— Τοῦτο πάλιν φαίνεται ἀναγκαῖον.

— Ἄλλὰ, ἐξηκολούθησεν ὁ Παρμενίδης, δὲν πρέπει, ἐὰν ἰσχυρίζησαι ὅτι τὰ καθ' ἕκαστα μετέχουσι τῶν ἰδεῶν, νὰ νομίζῃς ἀναγκαῖον ἢ ὅτι ἕκαστον ἀποτελεῖται ἐκ νοημάτων καὶ ἐπομένως νοοῦσι πάντα, ἢ ὅτι, ἂν καὶ εἶναι νοήματα, ὅμως δὲν νοοῦσι;

— Καὶ τοῦτο ἀκόμη, εἶπεν ὁ Σωκράτης, οὐδεμίαν ἔχει ἔννοιαν, Παρμενίδη· εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται μᾶλλον, ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα: αἱ μὲν ἰδέαι αὐταὶ ἴστανται ὡς παραδείγματα ἐν τῇ φύσει, τὰ δὲ ἄλλα πράγματα ὁμοιάζουσι μὲ αὐτάς καὶ εἶναι ὁμοιώματα αὐτῶν, καὶ αὕτη ἡ μέθεξις τῶν ἰδεῶν εἰς τὰ ἄλλα πράγματα συμβαίνει μόνον κατὰ τρόπον, ὥστε ταῦτα γίνονται εἰκόνας ἐκείνων.

— Ἐὰν λοιπὸν, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, πρᾶγμα τι ὁμοιάξῃ μὲ τὴν ἰδέαν, δύναται ἡ ἰδέα ἐκείνη νὰ μὴ ὁμοιάξῃ μὲ τὸ εἰκονισθὲν κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον τοῦτο ἐγένεν ὅμοιον μὲ ἐκείνην; ἢ εἶναι τρόπος τὸ ὅμοιον νὰ μὴ εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ ὅμοιον;

— Δὲν εἶναι.

— Ἄλλὰ δὲν εἶναι λίαν ἀναγκαῖον νὰ μετέχῃσι μίᾳς καὶ τῆς αὐτῆς ἰδέας τὸ ὅμοιον μὲ τὸ ὁμοίον του;

- Ἀναγκαῖον.
- Καὶ ἐκεῖνο, διὰ τῆς μεθέξεως τοῦ ὁποῦ τοῦ ὁμοία εἶναι ὁμοία, δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ ἰδέα;
- Βεβαίωτατα.
- Δὲν εἶναι ἄρα δυνατόν πράγμα τι νὰ εἶναι ὅμοιον μὲ τὴν ἰδέαν, οὔτε ἡ ἰδέα νὰ εἶναι ὁμοία μὲ πράγμα τι· διότι, ἂν τοῦτο ἦτο δυνατόν, ἐκτὸς τῆς ἰδέας θὰ ἐπαρουσιάζετο πάντοτε μία ἄλλη ἰδέα. Καὶ ἂν αὐτὴ ἦτο ὁμοία μὲ ἄλλο, θὰ ἀνεφαίνετο πάλιν ἄλλη ἰδέα καὶ οὐδέποτε ἤθελε παύσει νὰ ἀναφαίνεται πάντοτε νέα ἰδέα, ἐὰν ἡ ἰδέα εἶναι ὁμοία μὲ τὸ μετέχον αὐτῆς πράγμα.
- Ἀληθέστατα λέγεις.
- Ἄρα οὐχὶ διὰ τῆς ὁμοιότητος τὰ ἄλλα πράγματα μεταλαμβάνουσι τῶν ἰδεῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ζητήσωμεν ἄλλο τι δι' οὗ γίνεται ἡ μετάληψις [ἄλλον τρόπον μεθέξεως].
- Οὕτω φαίνεται.
- Βλέπεις λοιπόν, Σωκράτη, εἶπε, πόσον μεγάλη εἶναι ἡ δυσκολία, ἐὰν τις προσδιορίζῃ τὰς ἰδέας ὡς ὄντα αὐθυφιστάμενα;
- Πολὺ καλὰ.
- Καὶ ἐν τούτοις, προσέθηκεν ὁ Παρμενίδης, γνώριζε καλῶς ὅτι σὺ, οὕτως εἰπεῖν, ἀκόμη δὲν ἐκατάλαβες πόσον μεγάλη εἶναι ἡ δυσκολία, ἐὰν παραδέχησαι ὅτι ἐκάστη ἰδέα εἶναι μία, καχωρισμένη πάντοτε ἀπὸ τῶν (ἀτομικῶν) ὄντων.
- Πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Σωκράτης.
- Πολλὰ εἶναι αἱ δυσκολίαι, μέγιστη δὲ ἡ ἀκόλουθος: Ἐὰν τις ἰσχυρισθῇ ὅτι αἱ ἰδέαι, οὐσαι τοιαῦται, ὅποιας εἴπομεν ὅτι πρέπει νὰ εἶναι, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γινώσκωνται, δὲν δύναται τις νὰ ἀποδείξῃ εἰς τὸν λέγοντα ταῦτα, ὅτι ψεύδεται (πλανᾶται), ἐκτὸς ἐὰν τύχῃ ὁ ἀμφισβητῶν νὰ εἶναι ἐμπειρος πολλῶν πραγμάτων καὶ οὐχὶ ἀφυῆς, καὶ ἐὰν εἶναι πρόθυμος νὰ ἀκολουθῇ τὸν θέλοντα νὰ ἀποδείξῃ τοῦτο εἰς πολλὰς καὶ μεμακρυσμένας συζητήσεις. Ἄλλως ὁ ἰσχυριζόμενος, ὅτι αἱ ἰδέαι αὗται εἶναι ἀγνωστοί, δὲν θὰ πεισθῇ ὅτι πλανᾶται.
- Πῶς τοῦτο; εἶπεν ὁ Σωκράτης.

- Διότι πιστεύω, Σωκράτη, ὅτι καὶ σὺ καὶ πᾶς ἄλλος, ὅστις ὑποθέτει μίαν καθ' ἑαυτὴν ὑπάρχουσαν ἰδέαν ἐκάστου πράγματος, πρῶτον μὲν ὁμολογεῖ, ὅτι οὐδεμία ἐξ αὐτῶν εἶναι ἐν ἡμῖν.
- Τῷ ὄντι, διότι ἄλλως πῶς θὰ ἦτο αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν; εἶπεν ὁ Σωκράτης.
- Καλῶς εἶπες τοῦτο, εἶπεν ὁ Παρμενίδης. Λοιπὸν καὶ δεῖν ἰδέαι εἶναι ὅ,τι εἶναι διὰ τῶν πρὸς ἀλλήλας σχέσεων αὐτῶν, αὗται ἔχουσι τὴν ὑπαρξίν των ἐν σχέσει πρὸς ἑαυτάς (καὶ ἀλλήλας) καὶ οὐχὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐν ἡμῖν ὁμοιώματα αὐτῶν, εἴτε ὅπωςδήποτε ἄλλως θεωρεῖ τις αὐτά, τῶν ὁποίων ἡμεῖς μετέχομεν καὶ διὰ τῶν ἐποίων ὀρίζομεν τὰ καθ' ἑαυτὰ ὡς ὄντα. Ταῦτα δὲ τὰ ἐν ἡμῖν ὁμοιώματα (αἱ ἐννοίαι), τὰ ὅποια ἔχουσι τὸ αὐτὸ ὄνομα μὲ ἐκεῖνας, ὑφίστανται πάλιν αὐτὰ καθ' ἑαυτά, καὶ οὐχὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἰδέας, καὶ πάντα τὰ καθ' ἑαυτὰ (αἰσθητὰ) ἐπονομάζονται οὐχὶ κατὰ τὰς ἰδέας, ἀλλὰ κατὰ ταῦτα τὰ ὁμοιώματα αὐτῶν (τὰς ἐννοίας).
- Πῶς ἐννοεῖς τοῦτο; εἶπεν ὁ Σωκράτης.
- Οὕτως, εἶπεν ὁ Παρμενίδης: ἐὰν τις ἐξ ἡμῶν εἶναι δεσπότης ἢ δοῦλος ἄλλου τινός, δὲν εἶναι ὁ δοῦλος τοῦ καθ' ἑαυτὸν δεσπότη, ἦτοι τῆς δεσποτείας, ἐπομένως δὲν εἶναι δοῦλος τοῦτου· οὔτε ἐκεῖνος ὅστις εἶναι ὁ δεσπότης, εἶναι δεσπότης τοῦ καθ' ἑαυτὸν δούλου, ἦτοι τῆς δουλείας, ἀλλὰ ὡς ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον εἶναι οὗτος ἀμφοτέρω ταῦτα. Καὶ ἡ καθ' ἑαυτὴν δεσποτεία εἶναι δεσποτεία τῆς καθ' ἑαυτὴν δουλείας, καὶ ὁμοίως αὕτη εἶναι ἡ καθ' ἑαυτὴν δουλεία τῆς καθ' ἑαυτὴν δεσποτείας. Αἱ δὲ ἐν ἡμῖν δεσποτεία καὶ δουλεία οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν πρὸς ἐκεῖνας, οὐδὲ ἐκεῖναι (αἱ ἰδέαι) ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὰς ἐν ἡμῖν (τὰς ἐννοίας), ἀλλ' ὡς εἶπον, ἐκεῖναι εἶναι καθ' ἑαυτάς καὶ ἀναφέρονται μόνον πρὸς ἀλλήλας, καὶ ὡσαύτως αἱ ἐν ἡμῖν σχετίζονται πρὸς ἀλλήλας μόνον. Ἡ δὲ ἐννοεῖς ὅ,τι λέγω;
- Πολὺ καλὰ τὸ ἐννοῶ, ἀπεκρίθη ὁ Σωκράτης.

ΣΗΜ. Ὁ Σωκράτης πειράεται νῦν νά ἀποκριθῆ εἰς τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Παρμενίδου. Καί πρῶτον ἰσχυρίζεται ὅτι ἐκάστη τῶν ἰδεῶν εἶναι ἔννοια, νόημα, ὅπερ οὐδαμῶς δύναται νά ὑπάρχῃ ἄλλοῦ εἰ μὴ ἐν τῇ ψυχῇ, οὕτω δὲ εἶναι μία καί ἀδιαιρέτος, καί δὲν πάσχει ὅσα εἶπεν ὁ Παρμενίδης. Ἄλλ' οὗτος δεξιῶς ἀπαντᾷ πρῶτον, ὅτι πᾶσα νόησις ἔχει ἀναγκαίως ἐν πραγματικόν ἀντικειμένον. Ἡ νόησις εἶναι νόησις ὄντος, καί δὴ ἐνός ὄντος, ὅπερ εἶναι αὐτῇ ἢ αἰεὶ οὐσα, ἢ αὐτῇ ἐν πᾶσιν ἰδέα. Τὸ ἀντικείμενον λοιπόν, τὸ καθόλου, εἶναι ἡ ἰδέα, τὸ νοητόν εἶδος, ὅπερ ὑποθέτει ἡ νόησις. Ἐάν λ. χ. συλλάβω τὸ ἐν, δέον τοῦτο νά ὑπάρχῃ ἤδη, καί τοῦτο τὸ πραγματικόν ἐν, οὐχί ἢ ἐν ἡμῖν ἔννοια αὐτοῦ εἶναι ἡ ἰδέα. Ἄλλως οὐδὲν νοῶ.—Ὁ Kirchman ἐξηγεῖ ἄλλως τὸ ἐν λόγῳ χωρίον τοῦ Πλάτωνος. Ὁ Σωκράτης, λέγει, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀπειροῦ σειρᾶς ἰδεῶν ἔχουσῶν τὸ αὐτὸ περιεχόμενον, ἰσχυρίζεται ὅτι αἱ ἐκ συγκρίσεως καί ἀφαιρέσεως μορφούμεναι ἔννοιαι εἶναι διάφοροι τῶν ἰδεῶν, καί ὅτι ἄρα ἡ σύγκρισις τῆς ιδέας καί τῶν μετεχόντων αὐτῆς πολλῶν δὲν ἄγει εἰς ἀπειρον σειρᾶν, διότι ἡ ἐκ τῶν πολλῶν σχηματιζομένη ἔννοια ἐν τῇ ψυχῇ μένει πάντοτε μία, ἐν νόημα, καί ἐπομένως, ἂν τοιαύτη ἔννοια δὲν καταπτῆ εἰς ἀπειρον σειρᾶν. πολὺ ὀλιγώτερον συμβαίνει τοῦτο εἰς τὴν ὑπερέχουσαν ἰδέαν, ἥτις εἶναι χωριστὴ ἀπὸ τῆς ἐννοίας... Κατὰ τὸν Σωκράτην αἱ ἔννοιαι ἀποτελοῦσι τὸν μέσον σταθμὸν ἐν τῇ ἐδφ., ἣν ἡ νόησις διανύει ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα μέχρι τῶν ἰδεῶν. Ὁ ἄνθρωπος πρῶτον σχηματίζει νοήματα ἢ ἐννοίας, ἔπειτα σκεπτόμενος ἐπὶ μᾶλλον ἐκ τῆς ἀναλλοιώτου καί αἰωνίας φύσεως τοῦ περιεχομένου αὐτῶν ἐξάγει, ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦτο ὑπάρχει ἐκτός τῆς νοήσεώς του ὡς τὸ ὄντως ὄν, ὡς ἰδέα. Ἡ ἀπάντησις λοιπόν τοῦ Παρμενίδου εἶναι σοφιστικὴ, διότι μεταχειρίζεται τὴν λέξιν εἶδος, ὅτ' ἐν μὲν ὡς νόημα, ὅτ' ἐν δὲ ὡς ἰδέαν, ἵνα οὕτω παραστήσῃ τὴν μέθεξιν τῶν ἰδεῶν ὡς μέθεξιν νοημάτων, ἐξ οὗ θὰ ἐπηκολούθει, ὅτι καί τὰ πράγματα εἶναι νοήματα.— Ὅπως δὲ ἔχει ὁ Πλάτων ἐνταῦθα ἀναιρεῖ τὰς κατὰ τῶν ἰδεῶν ἀντιρρήσεις τῶν ὀπαδῶν τοῦ περὶ τῶν ἐννοιῶν ἢ συλλήψεων δόγματος, ἃς συνήγαγε καί ὑπεστήριξεν εἰτα ὁ Ἀριστοτέλης. Δευτέραν λοιπόν ἀπάντησιν βάλλει εἰς τὸ στόμα τοῦ Παρμενίδου τὴν ἐξῆς: Ἐάν τὰ ἄλλα μετέχωσι τῶν ἰδεῶν καί ἂν αἱ ἰδέαι εἶναι νοήματα, τότε ἕκαστον συνίσταται ἐκ νοημάτων καί πάντα νοοῦσιν, ὅπερ εἶναι ἄτοπον, ἢ καίτοι εἶναι νοήματα, δὲν νοοῦσιν, ἐπομένως οὐδὲν ὑπάρχει ἐκτός τῆς ψυχῆς, τῆς μόνης ἕδρας τῶν νοημάτων (ὑποκειμενικὴ ἰδεολογία). Τοῦναντίον, ὁ Πλάτων λέγων ὅτι πάντα μετέχουσι τῆς νοήσεως, ἔννοια τὸ ἀντικείμενον τῆς νοήσεως, τὸ νοητόν, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἀναγκαίως εἰς Νοῦς.

Ὁ Σωκράτης ἡττηθεὶς ἐπανάρχεται εἰς τὴν διὰ τῆς μίμησεως ἢ ἐμοιωσεως ἐξηγήσιν τῆς σχέσεως τῶν ἰδεῶν καί τῶν πραγμάτων, ἥτις κατ' ἀνάγκην ἀναγνωρίζει δύο ἀπόλυτα, δύο ἔντα συναίθια (Τιμαίος), οἷα ἡ ἰδέα καί

Ἔλη, ὧν ἡ ἀναφορά εἶναι ἀκατάληπτος. Ὁ Παρμενίδης καί ταύτην ἀναμυθεύει διὰ τοῦ ἐπ' ἀπειρον πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἰδεῶν. Ὡς ἐν παντὶ διυτικῷ συστήματι, οὕτως ὑπεράνω τῶν δύο ἀρχῶν, τοῦ παραδείγματος καί οὗ ἀρχετύπου, ἀνάγκη νά ὑφώμεθαι εἰς ἄλλην ἰδέαν, ἵνα εὐρωμεν τὸν λόγον οὗτων, χωρὶς νά εὐρίσκωμεν τὴν Ἐνότητα, τὴν ἐξηγοῦσαν τὴν μέθεξιν ἥτοι τὴν αἰσθητὴν ὑπαρξιν.

Κατὰ τοῦ δοξασμοῦ τῆς μεθέσεως ὁ Παρμενίδης ἀντιτάσσει τὴν νέαν ταύτην ἔνστασιν: Ἐάν ὁ νοητὸς κόσμος χωρίζεται ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ, αἱ ἰδέαι δὲν εἶναι δυνατόν νά γινώσκωνται, καί ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νά μετέωμεν εἰμὴ σχετικοῦ τινος καί αἰσθητοῦ. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ὑποστηρίζει λαμβάνων ὡς παραδείγματα δύο ἐννοίας σχέσεως ἀχωρίστους ἀπ' ἀλλήλων, οἷα αἱ τοῦ δεσπότου καί τοῦ δούλου, ὧν οὐδετέρα ὑπάρχει καί νοεῖται ἵνευ τῆς ἐτέρας, ἢ αἱ τῆς γνώσεως καί τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς κ. λ. Ἐκ οὗτων συμπεραίνει, ὅτι καί πᾶσαι αἱ ἰδέαι εὐρίσκονται εἰς ὅμοιον πρὸς ἀλλήλας σχέσιν καί οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀναφορὰν πρὸς τὰ πολλὰ τοῦ κόσμου ἡμῶν. Οὕτως ἀναφέρεται ἡ ἰδέα τοῦ καθ' ἑαυτὸν δεσπότου πρὸς τὴν τοῦ καθ' ἑαυτὸν δούλου, ἀλλ' οὐχί πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτον οἷτινες εἶναι ἐν ὁμοίᾳ πρὸς ἀλλήλους σχέσει. Ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχουσι μᾶλλον ἐν τῇ νοήσει αὐτοῦ ἐμοιωμάτα τῶν ἰδεῶν. Οἱ ἀνθρώποι διὰ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἐμοιωμάτων, ἥτοι διὰ τῶν ἐννοιῶν, σχετίζουσι τὰ πράγματα τοῦ κόσμου αὐτῶν πρὸς ἀλλήλα, ὅπως αἱ ἰδέαι σχετίζονται πρὸς ἀλλήλας ἐν τῷ κόσμῳ αὐτῶν.—Πρακτικώτερον ἐνταῦθα 1) ὅτι ὁ Παρμενίδης ἐκ τῶν ἐννοιῶν, οἷτινες ἐκφράζουσι μόνον σχέσιν, συμπεραίνει καί περὶ τῶν ἐννοιῶν ἢ ἰδεῶν, οἷτινες δηλοῦσιν ὑπαρξιν (εἶναι) 2) τὴν μέθεξιν ἐκλαμβάνει ὡς ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου συμβαίνουσαν ἀναφορὰν καί οὐχί πλεον ὡς ἐν τοῖς πολλοῖς τοῦ ἀνθρώπου συμβαίνουσαν ἀναφορὰν καί οὐχί πλεον ὡς ἐν τοῖς πολλοῖς παρουσίαν τοῦ ὄλου ἢ μέρους τῆς ιδέας 3) ἐν τῷ Τιμαίῳ ὁ Πλάτων πρὸς δὴλωσιν τῆς σχέσεως αἰσθητοῦ καί ιδέας μεταχειρίζεται τὸν ὄρον μίμησις μόνον, ἐξ οὗ καί ἡ ἀνάγκη δημιουργοῦ εἰκότων τῶν ἰδεῶν. Ἐν τῇ ταλαιούσει ταύτῃ φαίνεται, ὅτι ὁ ὄρος μίμησις ἀρμόζει μᾶλλον εἰς τὰς ἰδιότητας καί τὰς σχέσεις τῶν ὄντων, ἢ δὲ μίμησις εἰς αὐτὰ τὰ ὄντα ἢ τὰ πράγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Ἐὰν αἱ ἰδέαι εἶναι χωρισταί, θὰ εἶναι ἀδύνατος ἡ γνώσις τοῦ ὄντος, ἡ ἀλήθεια. Αὐτὸς ὁ Θεός, ὁ μόνος κατέχων τὴν ἀπόλυτον ταύτην ἐπιστήμην, θὰ ἀγνοῇ τὰ ἀνθρώπινα. Ἄλλὰ πάλιν ἀνευ τῶν ἰδεῶν ἡ διάνοια δὲν δύναται νὰ νοῆ καὶ καταστρέφεται ἡ δύναμις τοῦ διαλέγεσθαι.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, καὶ ἡ καθ' ἑαυτὴν ἐπιστήμη ἐκεῖνου, ἔπερ εἶναι ἡ καθ' ἑαυτὴν ἀλήθεια, δὲν εἶναι ἡ ἐπιστήμη ταύτης;

— Βεβαίως.

— Καὶ ἐκάστη ἰδιαίτερα καθ' ἑαυτὴν ἐπιστήμη πάλιν εἶναι ἐπιστήμη ἐκάστου τῶν καθ' ἑαυτὰ ὄντων, ἢ ὄχι;

— Ναί.

— Ἡ δὲ ἐν ἡμῖν ἐπιστήμη δὲν εἶναι ὁμοίως ἐπιστήμη τῆς ἐν ἡμῖν ἀληθείας; καὶ πάλιν ἐκάστη τῶν ἐν ἡμῖν ἐπιστημῶν δὲν εἶναι ἐπιστήμη ἐκάστου τῶν ἐν ἡμῖν ὄντων;

— Ἀναγκαίως.

— Ἄλλ' ὅμως τὰς ἰδέας καθ' ἑαυτὰς, ὡς ὁμολογεῖς, οὔτε ἔχομεν, οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχωσιν ἐν ἡμῖν.

— Ὅχι βέβαια.

— Ἄλλ' ἄρα γε δὲν γινώσκονται ὑπ' αὐτῆς τῆς ἰδέας τῆς ἐπιστήμης αὐτὰ τὰ καθ' ἑκάστα γένη καθ' ἑαυτὰ;

— Ναί.

— Ἄλλὰ τὰς ἰδέας ταύτας ἡμεῖς δὲν ἔχομεν.

— Οὐχί.

— Ἄρα οὐδεμία τῶν ἰδεῶν γινώσκεται ὑφ' ἡμῶν, ἐπειδὴ δὲν μετέχομεν τῆς ἰδέας τῆς ἐπιστήμης.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄγνωστον λοιπὸν μᾶς εἶναι καὶ τὸ Καλὸν καθ' ἑαυτὸ κα

τὸ Ἄγαθὸν καθ' ἑαυτὸ καὶ πάντα, ὅσα παραδεχόμεθα ὡς ἰδέας καθ' ἑαυτὰς.

— Οὕτω πρέπει νὰ εἶναι.

— Τώρα ἰδὲ ἀκόμη χειρότερον τούτου, τὸ ἐξῆς.

— Ποῖον;

— Δύνασαι νὰ ἰσχυρισθῆς ἢ ὄχι ὅτι, ἐὰν ὑπάρχη μία Ἐπιστήμη ὡς γένος (ἰδέα) καθ' ἑαυτὸ, τοῦτο εἶναι πολὺ ἀκριβέστερον τῆς ἐν ἡμῖν ἐπιστήμης, τὸ αὐτὸ δὲ καὶ περὶ τοῦ κάλλους καὶ περὶ πάντων τῶν ἄλλων;

— Ναί.

— Λοιπὸν, ἐὰν τι ἄλλο μετέχη τῆς καθ' ἑαυτὴν ἐπιστήμης, δὲν θὰ ἰσχυρίζεσο ὅτι οὐδεὶς μᾶλλον τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν ἀκριβεστάτην ἐπιστήμην;

— Ἀναγκαίως.

— Εἶναι λοιπὸν δυνατόν ὁ Θεός, ὁ ἔχων τὴν καθ' ἑαυτὴν ἐπιστήμην, νὰ γινώσκη τὰ ἐν ἡμῖν ὄντα;

— Διατί ὄχι;

— Διότι, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, συνωμολογήσαμεν ὅτι οὔτε ἐκεῖναι αἱ ἰδέαι τὴν δύναμιν, ἣν κατέχουσιν, ἔχουσιν ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐν ἡμῖν ὄντα, οὔτε τὰ ἐν ἡμῖν ὄντα (ἐννοιοὶ) ἔχουσι τὴν δύναμιν ταύτην ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἰδέας ἐκεῖνας, ἀλλ' ἐκάτεραι ἐν σχέσει πρὸς ἑαυτὰς.

— Συνωμολογήσαμεν.

— Οὕτω λοιπὸν, ἐὰν ἐν τῷ Θεῷ εἶναι αὕτη ἡ ἀκριβεστάτη δεσποτεία καὶ αὕτη ἡ ἀκριβεστάτη ἐπιστήμη καθ' ἑαυτὴν, οὔτε ἡ δεσποτεία αὕτη δύναται ποτε νὰ δεσπόσῃ ἡμῶν, οὔτε ἡ καθ' ἑαυτὴν ἐπιστήμη δύναται νὰ γνωρίσῃ ἡμᾶς οὐδὲ ἄλλο τι τῶν ἐν ἡμῖν. Ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς ὁμοίως δὲν δυνάμεθα νὰ δεσπώσωμεν ἐκείνων διὰ τῆς ἐν ἡμῖν ὑπαρχούσης δεσποτείας, οὔτε νὰ γνωρίσωμεν τι τῶν θείων πραγμάτων διὰ τῆς ἐπιστήμης ἡμῶν. Καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐκεῖνοι, καίτοι εἶναι θεοί, δὲν δύνανται οὔτε δεσπῶνται ἡμῶν νὰ εἶναι οὔτε νὰ γινώσκωσι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα.

— Ἄλλὰ, εἶπεν ὁ Σωκράτης, θὰ ἦτο λίαν ἄτοπον, ἐὰν τις ἦθε-

λεν αφαιρέσει από τών θεών την γνώσιν τών ανθρωπίνων πραγμάτων.

— Τοῦτο ὁμοῦς, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, καὶ ἐκτός τούτου καὶ ἄλλα πολλὰ θὰ εἶχον αἱ ἰδέαι, ἐάν ὑπάρχωσι χωρισταὶ ἰδέαι τών ὄντων καὶ ἂν ἐκάστην ἰδέαν ὀρίζῃ τις ὡς τι καθ' ἑαυτὸ ὑπάρχον. Ὡστε, ὅστις ἀκούῃ τοῦτο, ἀπορεῖ καὶ ἀμφισβητεῖ ὅτι ταῦτα ὑπάρχουσι, καὶ ἂν πραγματικῶς ὑπάρχωσι, κατ' ἀνάγκην αἱ ἰδέαι αὐταὶ εἶναι ἀγνωστοὶ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Καὶ ὅταν ταῦτα λέγῃ, νομίζει ὅτι λέγει βᾶσιμόν τι καί, ὅπως πρὸ μικροῦ ἐλέγομεν, εἶναι λίαν δύσκολον νὰ μεταπεισθῇ. Μόνον εὐφυῆς ἀνὴρ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ὑπάρχουσι γένη (ἰδέαι) τών καθ' ἕκαστα καὶ οὐσία αὐτῶν καθ' ἑαυτήν· καὶ ἀκόμη θαυμαστότερος θὰ ἦτο ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελεν ἀνακαλύψει καὶ δυναθῆ νὰ διδάξῃ ἄλλον ταῦτα πάντα, ἀφοῦ τὰ διευκρινήσῃ ἱκανῶς.

— Συμφωνῶ μὲ σέ, ὦ Παρμενίδη, εἶπεν ὁ Σωκράτης, διότι ὁμιλεῖς ἐντελῶς κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην.

— Ἄλλ' ὁμοῦς, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, ἐάν τις πάλιν δὲν δεχθῇ ὅτι ὑπάρχουσι ἰδέαι τών ὄντων, διότι ἀποβλέπει εἰς πάντα τὰ ἤδη εἰρημένα καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας ἐνστάσεις, καὶ ἂν δὲν θέσῃ ὄρισμένην τινὰ ἰδέαν δι' ἕνα ἕκαστον ὄν, τότε δὲν θὰ ἔχῃ τίποτε, εἰς τὸ ὅποιον θὰ δύναται νὰ τρέψῃ τὴν διάνοιάν του, ἐφ' ὅσον δὲν δέχεται, ὅτι μία ἰδέα ἕκαστου τών ὄντων εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή, διότι οὕτω θὰ καταστρέψῃ ὀλοσχερῶς τὴν δύναμιν τοῦ νὰ διαλέγηται περὶ τούτων. Μὴ φαίνεσαι δὲ, ὅτι τὸ τοιοῦτόν κάλλιστα τὸ κατενόησας.

— Ἀληθῆ λέγεις, εἶπεν ὁ Σωκράτης.

ΣΗΜ. Ἡ χωριστὴ ὑπαρξὶς τών ἰδεῶν καθίστα ἀδύνατον τὴν γνώσιν αὐτῶν. Ἡ γνώσις αὕτη εἶναι ἡ γνώσις τῆς ἀλήθειας καθ' ἑαυτήν, ἣτοι τοῦ ὄντος ὄντος, εἶναι ἡ γνώσις καθ' ἑαυτήν. Μόνον ἐάν μεταχωρῶμεν τῆς γνώσεως ταύτης, γινώσκωμεν τὰς ἰδέας καθ' ἑαυτάς. Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ ἰδέαι δὲν εἶναι ἐν ἡμῖν, ἄρα οὐδὲ τὴν ἰδέαν τῆς γνώσεως ἢ ἐπιστήμης κατέχομεν, καὶ οὐδαμῖαν ἐπομένως ἰδέαν γινώσκωμεν. Προσέτι τὴν ἐπιστήμην ταύτην κατέχει μόνος ὁ Θεός, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ χωρισμοῦ, οὔτε ὁ Θεός γινώσκει ἡμᾶς, οὐδὲ ἡμεῖς τὸν

Θεόν. Πῶς εἶναι δυνατόν ὁ Θεός νὰ γινώσκῃ τι μὴ ἔχων ἐν αὐτῇ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ; Τοιοῦτον τὸ συμπέρασμα τοῦ βουίσμου τῆς ἐμοιώσεως ἢ τῆς μεθέξεως. Διὰ ταῦτα οὗτος ὁ Παρμενίδης ἐπὶ τέλους, ἐμολογῶν ὅτι αὐτὴ ἡ διάνοια δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ ἄνευ τῆς ἰδέας, ἀναγνωρίζει ὅτι ὑπάρχει ἰδέα ἕνός ἕκαστου τών ὄντων οὐσα πάντοτε ἡ αὐτή, καὶ ἐκτός τῆς ἰδέας δὲν ὑπάρχει οὔτε ὑπαρξὶς οὔτε νοῦς. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ τών ἰδεῶν καὶ ἐν τῇ ἐνόητι αὐτῶν εὐρίσκαται ἡ ἐξηγήσις τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὰς ἰδέας. Ἐν μὲν τῷ «Σοφιστῇ» ὁ Πλάτων ἐρμώμενος ἐκ τῶν περὶ ὄρισμοῦ ἐρευνητῶν τοῦ Σωκράτους ἀναπτύσσει τὴν περὶ τῶν ἰδεῶν θεωρίαν του, καθ' ἣν αὐταὶ διακρίνονται (ἀρχὴ ταυτότητος), ἀλλ' ἄμα καὶ συνδέονται. Τοῦ «Παρμενίδου» δὲ τὸ εἰδικόν θέμα ἐρίζεται ἐν τῷ ἐνάτῳ κεφαλαίῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ Μεθόδου.

— Τί θὰ κάμῃς λοιπὸν ὡς πρὸς τὴν φιλοσοφίαν; ἠρώτησεν ὁ Παρμενίδης. Πρὸς ποῖον μέρος θὰ στραφῆς, ἐάν ταῦτα μὲνωσιν ἀγνωστα;

— Δὲν μοὶ φαίνεται νὰ διαβλέπω πολὺ, τοῦλάχιστον ἐν τῷ παρόντι.

— Πολὺ πρόημα, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, καὶ πρὶν νὰ ἀσκηθῆς, ἐπιχειρεῖς νὰ ὀρίζῃς τί εἶναι τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἐκάστη τῶν ἄλλων ἰδεῶν· διότι παρετήρησα τοῦτο καὶ πρότερον, ὅτε σὲ ἤκουον νὰ διαλέγησαι ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Ἀριστοτέλους. Καλὴ καὶ θεία, γνώριζε καλῶς, εἶναι ἡ ὁρμὴ μεθ' ἧς ὁρμᾶς ἐπὶ τοὺς λόγους. Προσπάθησον δὲ ἀκόμη περισσότερον καὶ γυμνάξου εἰς ταύτην, ἣτις φαίνεται ἀχρηστος καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν ὀνομάζεται ἀδολεσχία, ἐφ' ὅσον εἶσαι νέος ἀκόμη, ἐάν δὲ μὴ πράξῃς τοῦτο, θὰ σὲ διαφύγῃ ἡ ἀλήθεια.

— Κατὰ ποῖον τρόπον, εἶπεν ὁ Σωκράτης, πρέπει νὰ γυμνάζωμαι;

— Κατὰ τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον ἤκουσες παρὰ τοῦ Ζήνωνος, ἀπεκρίθη ὁ Παρμενίδης. Πλήν τούτου ἐγὼ ἐχάρην, ὅτε σὺ ἔλεγες πρὸς τὸν Ζήωνα, ὅτι δὲν ἠδύνασο νὰ ἀκολουθῆς τὴν εἰς τὰ ὁρατὰ καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα (αἰσθητὰ) περιπλάνησιν, ἀλλὰ περὶ ἐκείνα στρέφουσαι, τὰ ὁποῖα δύναται τις κυρίως νὰ συλλαμβάνῃ διὰ τοῦ λόγου (τῆς νοήσεως) καὶ δύναται νὰ δεχθῆ ὅτι εἶναι ἰδέαι.

— Διότι νομίζω, εἶπεν ὁ Σωκράτης, ὅτι δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἀποδειχθῆ τοιουτοτρόπως, ὅσοι τὰ ὄντα εἶναι ὅμοια καὶ ἀνόμοια καὶ ἄλλο ὅτιδήποτε.

— Καὶ εὐλόγως, εἶπεν ὁ Παρμενίδης. Πρέπει ὅμως πλὴν τούτου καὶ τὸ ἐξῆς ἀκόμη νὰ κάμνης: νὰ μὴ ἀρκῆσαι μόνον ὀρμώμενος ἐκ τῆς ὑποθέσεως «ἐὰν ὑπάρχῃ ἐκάστη ἰδέα» νὰ ἐξετάζῃς τὰ ἐπακόλουθα ἐκ τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ νὰ λαμβάνῃς καὶ τὴν ὑπόθεσιν «ἂν ἡ αὐτὴ ἰδέα δὲν ὑπάρχῃ», ἐὰν θέλῃς περισσότερο νὰ γυμνασθῆς.

— Πῶς ἐννοεῖς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Σωκράτης.

— Ἐὰν π. χ., εἶπεν ὁ Παρμενίδης, σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος γενομένην ὑπόθεσιν «ἐὰν ὑπάρχωσι τὰ πολλά», ἐξετάζῃς, τί ἐκ τούτου ἀναγκαίως συμβαίνει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πολλά ἐν σχέσει πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς τὸ ἓν, καὶ τί εἰς τὸ ἓν σχετικῶς πρὸς αὐτὸ καὶ πρὸς τὰ πολλά. Καὶ πάλιν ἐκ τῆς ὑποθέσεως «ἐὰν τὰ πολλά δὲν ὑπάρχωσι» δεόν νὰ ἐξετάζῃς ὁμοίως τί θὰ ἐπακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸ ἓν καὶ εἰς τὰ πολλά κατ' ἀναφορὰν πρὸς ἑαυτὰ καὶ ἔπειτα πρὸς ἄλληλα. Καὶ πάλιν ὁμοίως ἐκ τῆς ὑποθέσεως «ἐὰν ὑπάρχῃ ὁμοιότης ἢ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ», νὰ ἐξετάζῃς καὶ ἐκ τῆς μιᾶς καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ὑποθέσεως τί θὰ συμβῆ, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὑποτεθέντα καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐν σχέσει πρὸς ἑαυτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα. Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ περὶ τῆς ἀνομοιότητος καὶ περὶ τῆς κινήσεως καὶ περὶ τῆς στάσεως καὶ περὶ τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι. Μὲ ἓνα λόγον, ὅτιδήποτε ὑποθέσῃς ὡς ὄν καὶ ὡς μὴ ὄν καὶ ὡς ἔχον οἰανδήποτε ἄλλην ἰδιότητα, πρέπει εἰς ἐκάστην ὑπόθεσιν νὰ ἐξετάζῃς τί θὰ ἐπακολουθήσῃ εἰς τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ καὶ ἐν σχέσει πρὸς ἓν ἕκαστον τῶν ἄλλων, ὅπερ ἠθελες

ἐκλέξει, καὶ πρὸς πλείονα καὶ πρὸς ὀλίγα ὁμοῦ ὡσαύτως. Καὶ ὁμοίως πρέπει νὰ ἐξετάζῃς καὶ τὰ ἄλλα, ἐν σχέσει πρὸς ἑαυτὰ καὶ πρὸς ἄλλο, ὅπερ ἐκάστοτε ἠθελες ἐκλέξει, εἴτε τὸ ὑποτεθέμενον ὑποτεθῆ ὡς ὄν εἴτε ὡς μὴ ὄν, ἐὰν μέλλῃς μετὰ τελείαν ἀσκησιν νὰ διαβλέπῃς σαφῶς τὸ ἀληθές.

— Μοὶ εἶναι τι ἀδύνατον ἢ ἐξέτασις, τὴν ὁποῖαν λέγεις, εἶπεν ὁ Σωκράτης οὐδὲ ἐννοῶ καλῶς τί λέγεις. Ἄλλὰ διατί σὺ, ὦ Παρμενίδη, λαβὼν τινὰ ὑπόθεσιν δὲν ἐξετάζεις αὐτήν, ἵνα καλλίτερον τὴν ἐννοήσω;

— Μέγα ἔργον, Σωκράτη μου, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, ζητεῖς παρ' ἐμοῦ εἰς τοιαύτην ἡλικίαν.

— Ἄλλὰ σὺ, ὦ Ζήνων, διατί δὲν ἐξετάζεις αὐτήν ἀνθ' ἡμῶν;

Καὶ ὁ Ζήνων γελάσας εἶπεν: — Ἄς παρακαλέσωμεν καὶ οἱ δύο αὐτὸν τὸν Παρμενίδην, διότι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶπε δὲν εἶναι κακόν τι. Ἡ δὲν βλέπεις πόσον μέγα εἶναι τὸ ἔργον, ὅπερ ἀπαίτεῖς παρ' αὐτοῦ; Ἐὰν ἡμεῖς ἡμεῖθα πλειότεροι, βέβαια δὲν θὰ ἤξιζε νὰ τὸν παρακαλώμεν. Διότι δὲν ἀρμόζει νὰ λέγωνται τοιαῦτα ἐμπροσθεν ἀμαθῶν καὶ μάλιστα εἰς ἄνθρωπον τοιαύτης ἡλικίας. Διότι οἱ πολλοὶ ἀγνοοῦσιν, ὅτι ἀνευ ταύτης τῆς πολυμεροῦς ἐξετάσεως καὶ περιπλανήσεως εἶναι ἀδύνατον νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Ἐγὼ λοιπόν, Παρμενίδη, σὲ παρακαλῶ μετὰ τοῦ Σωκράτους, ἵνα καὶ ἐγὼ αὐτὸς σὲ ἀκούσω μετὰ τόσον χρόνον.

ΣΗΜ. Ἐβείβη ἤδη ὅτι, ἐν τὰ πράγματα μετέχωσι τῶν ἰδεῶν, ἢ μᾶλλον αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῆ εἰμὴ διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλας μεθέξεως τῶν ἰδεῶν, ἐπομένως καὶ αἱ ἀντιθέσεις τῶν πραγμάτων ἔχουσι τὸν λόγον αὐτῶν ἐν τῇ ἀντιθέσει τῶν ἰδεῶν. Ὁ Πλάτων ἐπαναλαμβάνει καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ ἀληθές ζήτημα εἶναι ἡ σχέση πρὸς ἄλληλα ἐκείνων, τὰ ἕκαστα μόνη ἢ νόησις δύναται νὰ συλλάβῃ, ἦτοι τῶν ἰδεῶν. Ἄλλὰ συγχρότως ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν διαλεκτικὴν ἐξέτασιν, ἧς περιεχόμενον εἶναι: τὰ καθαρὰ νοήματα, ὅπερ δὲν εἶναι νεκρά, ἀλλὰ ζῶντα, καὶ ἡ κίνησις αὐτῶν συνίσταται εἰς τὸ νὰ μεταβαλῶσιν εἰς τὸ ἐναντίον αὐτῶν καὶ αὐτὰ νὰ δεκνωθῶσιν. ὅτι μόνη ἢ ἐνότης αὐτῶν εἶναι τὸ ἀληθές. Προκαμίνου ὅμως λόγου περὶ ἰδεῶν δὲν εἶναι ἀρμόζουσα μέθοδος ἡ ἐπαγωγὴ, ἦτοι ἡ ἐκ τῶν αἰσθητῶν ἀνοδος εἰς τὰς ἰδέας, ἀλλ' ἡ ἐξαγωγή, καθ' ἣν θέτομεν μίαν ἰδέαν ὡς ὑπάρχουσαν

και εἴτα ὡς μὴ ὑπάρχουσιν και εἴτα ζητοῦμεν και εὐρίσκουμεν τὰ ἐπακόλουθα (συνεπείας) τῆς θετικῆς και ἀρνητικῆς ὑποθέσεως. Οὕτω μόνον ζυγάμεθα νὰ ἴδωμεν τὴν ἀκριβῆ σχέσηιν τῶν ἰδεῶν και τὴν ἀναφορὰν τῶν ἐναντίων. Ὁ Παρμενίδης λοιπὸν λαμβάνων θέμα τὸ ἓν και τὰ πολλὰ θὰ δεῖξῃ εἰς τὸν Σωκράτην ὡς οὗτος ἐζήτησε ἀντιθέσεις ἐν αὐταῖς ταῖς ἰδέαις. Αἱ ὑποθέσεις εἶναι δύο: Εἰ ἓν ἐστι, και εἰ μὴ ἐστι· ἑκκτέρῃ δὲ περιέχει τέσσαρας διαλεκτικὰς ἐργασίας. ὧν ὁ πίναξ ἔχει ὡς ἐξῆς κατὰ τὸν Πρόκλον:

I. Εἰ ἐστι.

Τί ἐπεται αὐτῷ πρὸς αὐτό.	} πρώτη ἐξῆς.
Τί οὐχ ἐπεται αὐτῷ πρὸς αὐτό.	
Τί ἐπεται και οὐχ ἐπεται αὐτῷ πρὸς ἑαυτό.	
Τί ἐπεται αὐτῷ πρὸς τὰ ἄλλα.	
Τί οὐχ ἐπεται αὐτῷ πρὸς τὰ ἄλλα.	
Τί ἐπεται και οὐχ ἐπεται αὐτῷ πρὸς τὰ ἄλλα.	
Τί ἐπεται τοῖς ἄλλοις πρὸς ἑαυτό.	} δευτέρα ἐξῆς.
Τί οὐχ ἐπεται τοῖς ἄλλοις πρὸς ἑαυτό.	
Τί ἐπεται και οὐχ ἐπεται τοῖς ἄλλοις πρὸς ἑαυτὰ.	
Τί ἐπεται τοῖς ἄλλοις πρὸς αὐτό.	
Τί οὐχ ἐπεται τοῖς ἄλλοις πρὸς αὐτό.	
Τί ἐπεται και οὐχ ἐπεται τοῖς ἄλλοις πρὸς αὐτό.	

II. Εἰ μὴ ἐστι.

Τί ἐπεται κλ. ὡς ἀνωτέρω ἐπαναλαμβάνονται αἱ δύο ἐξῆδες και οὕτως ἀποτελεῖται ἡ τρίτη και ἡ τετάρτη ἐξῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Θέμα τοῦ Παρμενίδου. Τίνα τὰ ἐπακόλουθα, εἰ ἓν ἐστι ἢ εἰ μὴ ἐστι.

Ὅτε ταῦτα εἶπεν ὁ Ζήνων, αὐτὸς ὁ Πυθόδωρος, καθ' ἃ διηγήθη εἰς τὸν Ἀντιφῶντα, και ὁ Ἀριστοτέλης και οἱ ἄλλοι παρεκάλουν τὸν Παρμενίδην νὰ δώσῃ ἐν δεῖγμα ἑκείνου, ὅπερ εἶπε, και νὰ μὴ ἀπορρίψῃ τὴν παράκλησιν αὐτῶν. Ὁ Παρμενίδης τότε εἶπεν:

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπακούσω, και τοὶ μοὶ φαίνεται ὅτι θὰ πάθω ὅ,τι ἔπαθεν ὁ ἵππος τοῦ Ἰδύκου, ὅστις (ἵππος) ἦτο ἀθλητῆς ἀλλὰ πολὺ ἠλικιωμένος και ὅτε ζευχθεὶς εἰς τὸ ἄρμα ἐμελλε νὰ ἀνταγωνισθῆ, ἐκ πείρας ἔτρεμε διὰ τὸ μέλλον. Πρὸς τοῦτον λοιπὸν ὁμοιάζων ἑαυτὸν ὁ Παρμενίδης εἶπεν: ἄκων και ἐγὼ αὐτὸς, ἂν και τόσον ἠλικιωμένος, ἀναγκάζομαι νὰ κατέλθω εἰς ἀγῶνα πρὸς τὸν ἔρωτα. Και μοὶ φαίνεται ὅτι και ἐμὲ ἡ μνήμη κάμνει νὰ φοβῶμαι πῶς πρέπει, ἐνῶ ἔχω τόσον μεγάλην ἠλικίαν, νὰ διεξέλθω τοιοῦτον και τοσοῦτον πλῆθος λόγων. Ἄλλ' ὅμως πρέπει νὰ σᾶς κάμω τὴν χάριν, ἐπειδὴ και, ὡς λέγει ὁ Ζήνων, εἴμεθα μόνον. Πόθεν λοιπὸν θὰ κάμωμεν ἀρχήν, και τί πρῶτον θὰ ὑποθέσωμεν; ἢ θέλετε, ἐπειδὴ ἀπεφασίσθη νὰ παίζωμεν κοπιῶδες παιγνίδιον, νὰ ἀρχίσω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου και ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου ὑπόθεσιν και τὰ ἀναγκαίως ἐπακολουθοῦντα ἐκ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἀπολύτου ἐνός, εἰ ἂν ὑπάρχη ἐν ἡ ἂν δὲν ὑπάρχη;

— Βεβαίως (θέλωμεν), εἶπεν ὁ Ζήνων.

— Τίς δὲ θὰ μοὶ ἀποκρίνηται, ἠρώτησεν ὁ Παρμενίδης, ἢ ἐ νεώτατος; Διότι οὗτος πολὺ ὀλίγον θὰ πολυπραγμονῆ και θὰ ἀποκρίνηται ὅ,τι φρονεῖ, και συγχρόνως ἢ ἀπόκρισις τοῦ θὰ εἶναι δι' ἐμὲ μία ἀνάπαυσις.

— Εἶμαι ἑτοιμος, Παρμενίδη, εἰς τοῦτο, εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης
Πλάτωνος — Παρμενίδης

λης, διότι σὺ λέγων τὸν νεώτατον ἐννοεῖς ἐμέ· ἀλλ' ἐρώτα, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ἀποκρίνωμαι.

ΣΗΜ. Τὸ Κεφάλαιον τοῦτο ἀποτελεῖ εἰσχωγὴν εἰς τὸ δεύτερον καὶ κύριον μέρος τοῦ Διαλόγου, ἐν τῷ ὅποιῳ ὁ Παρμενίδης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, δεῖ μόνον Ἐν ἔστι, θὰ δώσῃ διαφοδικὸν παράδειγμα τῆς πρότερον περιγραφείσης διαλεκτικῆς μεθόδου τῶν Ἐλεατῶν. Ἡ κατὰ τὴν μαθηματικὴν τέχνην τοῦ Σωκράτους διεξοδική τῆς διαλέξεως ἀφηνεῖται, καὶ ἀντὶ τοῦ Σωκράτους ἀναλαμβάνει νὰ ἀποκρίνηται ὁ νεώτερος πάντων, ὁ Ἀριστοτέλης. Ἄλλ' αἱ ἀποκρίσεις αὐτοῦ κατ' ἀνάγκην θὰ εἶναι ναι ἢ ὄχι. — Ὁ Παρμενίδης παραβάλλει ἑαυτὸν πρὸς τὸν ἵππον τοῦ Ἰδύκου, λυρικοῦ ποιητοῦ ἐν Ῥηγίῳ ἀκμασάντος κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖσι τῆς ἑκτης π. Χ. ἑκατονταστηρίδος. Ὁ Ἰδύκος ἐν τινὶ ποιήματι αὐτοῦ περὶ τοῦ ἔρωτος παρομοιάζει ἑαυτὸν πρὸς τὸν ἵππον, ὅστις νικητὴς ἄλλοτε ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ἐν τῷ γήρατι αὐτοῦ τρέμων ἐχώρει εἰς τὴν πάλην, ἔλκων ταχὺ ἄρμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Α΄. Ὑπόθεσις : Ἐὰν ἐν ὑπάρχει, τίνα τὰ ἐπακόλουθα ;
(Θέσις). **Εἶναι ἀπλοῦν καὶ ἀπειρον.**

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Παρμενίδης. (Ποσὸν) Ἐὰν τὸ ἐν ὑπάρχει, δύναται ἄρα γε τὸ ἐν νὰ εἶναι πολλά ;

— Πῶς θὰ ἦτο πολλά ;

— Δὲν δύναται ἄρα αὐτὸ οὔτε μέρος ἑαυτοῦ νὰ εἶναι οὔτε ὅλον.

— Πῶς τοῦτο ;

— Τὸ μέρος εἶναι μέρος τοῦ ὅλου.

— Ναί.

— Ἀλλὰ τί εἶναι τὸ ὅλον ; Ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου οὐδὲν μέρος λείπει, δὲν εἶναι τὸ ὅλον ;

— Βεβαίως.

— Λοιπὸν κατὰ τὰς δύο περιπτώσεις τὸ ἐν θὰ συνέκειτο ἐκ μερῶν, καὶ ἂν ἦτο ὅλον καὶ ἂν εἶχε μέρη.

— Ἀναγκαίως.

— Ἄρα καὶ κατὰ τὰς δύο περιπτώσεις τὸ ἐν θὰ ἦτο πολλά, ἀλλ' οὐχὶ ἔν.

— Ἀληθῶς.

— Πρέπει ὁμῶς αὐτὸ νὰ μὴ εἶναι πολλά, ἀλλὰ ἔν.

— Πρέπει.

— Τὸ ἐν ἄρα οὔτε ὅλον θὰ εἶναι, οὔτε μέρη θὰ ἔχη, ἂν θὰ εἶναι ἔν.

— Βεβαίως.

— Λοιπὸν τὸ ἐν, ἂν μηδὲν μέρος ἔχη, δὲν δύναται νὰ ἔχη οὔτε ἀρχὴν, οὔτε τέλος, οὔτε μέσον, διότι ταῦτα θὰ ἦσαν ἤδη μέρη αὐτοῦ.

(Σχῆμα). Καὶ ὁμῶς ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος εἶναι τὰ πέρατα (ὄρια) ἐκάστου πράγματος.

— Πῶς ὄχι ;

— Ἄρα τὸ ἐν εἶναι ἀπειρον (ἄνευ πέρατος), ἂν δὲν ἔχη μήτε ἀρχὴν μήτε τέλος.

— Ναί, ἀπειρον.

— Ἄρα εἶναι καὶ χωρὶς σχῆμα, διότι δὲν θὰ ἔχη οὔτε τὸ στρογγύλον οὔτε τὸ εὐθύ σχῆμα.

— Πῶς τοῦτο ;

— Στρογγύλον βέβαια εἶναι ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα πανταχοῦ ἐξ ἴσου ἀπέχουσιν ἀπὸ τοῦ μέσου.

— Ναί.

— Καὶ εὐθὺ εἶναι ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὸ μέσον εἶναι ἔμπροσθεν τῶν δύο ἄκρων.

— Οὕτως εἶναι.

— Λοιπὸν τὸ ἐν θὰ εἶχε μέρη καὶ θὰ ἦτο πολλά, ἂν μεταίχε σχήματος εἴτε εὐθείας εἴτε κυκλικῆς.

— Βεβαιότατα.

(Χῶρος) — Καί ἐπειδὴ εἶναι τοιοῦτον, δὲν δύναται νὰ εἶναι οὐδαμοῦ, οὔτε ἐν ἑαυτῷ οὔτε ἐν ἄλλῳ.

— Πῶς τοῦτο;

— Ἐὰν μὲν ἦτο ἐν τινι ἄλλῳ, θὰ περιείχετο κυκλικῶς ὑπ' ἐκείνου, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ ὑπῆρχε, καὶ ἐπομένως θὰ ἦπτετο αὐτοῦ εἰς πολλὰ μέρη. Ἐπειδὴ ὁμοῦ τὸ ἐν δὲν ἔχει μέρη καὶ δὲν ἔχει τὸ κυκλικὸν σχῆμα, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἄπτηται κυκλικῶς.

— Ἀδύνατον.

— Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ἐν ἦτο ἐν ἑαυτῷ καὶ περιείχεν αὐτὸ ἑαυτό, δὲν θὰ ἦτο ἄλλο εἰμὴ αὐτό, ἐπειδὴ καὶ ἐν ἑαυτῷ θὰ ἦτο· διότι δὲν δύναται τι νὰ εἶναι ἐν τινι, ὅπερ δὲν περιέχει αὐτό.

— Τῷ ὄντι εἶναι ἀδύνατον.

— Λοιπὸν ἄλλο θὰ ἦτο τὸ περιέχον καὶ ἄλλο τὸ περιεχόμενον, εἰδὸτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δὲν δύναται ὁλόκληρον νὰ πάσχει καὶ νὰ ἐνεργῇ καὶ τὰ δύο· καὶ τοιουτοτρόπως τὸ ἐν δὲν θὰ ἦτο πλεον ἐν, ἀλλὰ δύο.

— Βεβαίως οὐχ' ἐν.

— Τὸ ἐν ἄρα δὲν εἶναι οὐδαμοῦ, εἰδὸτι δὲν εἶναι οὔτε ἐν ἑαυτῷ οὔτε ἐν ἄλλῳ.

ΣΗΜ. Ὁ Πλάτων ἐπίθεσεν, ὅτι ὑπεράνω τοῦ κόσμου τούτου ὑπάρχει ὑπεράτη ἐνότις, ἣτις διακοσμοῖ αὐτὸν κατὰ τὸ αἰώνιον πρότυπον αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι ἐν. Τὴν ἐνότιν ἐζητήσας νὰ ἀναδείξῃ πανταχοῦ, ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Ἐν τούτῳ κείνῳ τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ δόξα τοῦ Ἀθηναίου σοφοῦ. Ἐπειδὴ ὁ κόσμος διακοσμήθη κατὰ τὸ αἰθιον αὐτοῦ πρότυπον, ἄρα δὲν δύναται νὰ ἐμπερικλείῃ ἐντὸς ἑαυτοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπάρξεώς του καὶ πρέπει νὰ ὑπάρχωσι τὸ ἀγαθόν, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀληθές αὐτὰ καθ' ἑαυτά, πρὶν ἢ ἐμφανισθῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ ἡμῶν. Οὗτος εἶναι ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν. Πάντα ἔχουσι τὴν ἰδέαν αὐτῶν, καὶ ἂν τι ὑπῆρχε ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς ἰδέας, θὰ ὑφίστατο ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ τότε ἡ οὐδὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀπόλυτον ἢ θὰ ὑπῆρχον δύο ἀπόλυτα, ὅπερ εἶναι ἀντιφατικόν. Ἡ ἰδέα εἶναι διαφόρος τῶν ὄντων, ὧν εἶναι ἀρχή. Ἐὰν ἡ ἰδέα ἦτο μόνον ἐν τῷ ψυχῇ ἡμῶν, ἢ φύσει καὶ τὰ ἐν αὐτῇ θὰ εἶχον πάντα ζῶν καὶ νόησιν, ὁ λίθος λ. χ. θὰ εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν! Ἐὰν πάλιν ἡ ἰδέα ἦτον ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, θὰ ἦτο διεγρημένη καὶ κωχωρισμένη ἐκυτῆς, ὅπερ ἀδύνατον. Πῶς

λοιπὸν ὑπάρχει ἡ ἰδέα ἐν τοῖς πράγμασι; Βεβαίως ταῦτα δὲν μετέχουσι τῶν ἰδεῶν, ὡς μετέχουσι ποσοῦ τινος εἴτε μερικῶς εἴτε ὁλοκῶς. Τὰ πράγματα μετέχουσι τῶν ἰδεῶν καθ' ὅσον εἶναι ὅμοια πρὸς αὐτάς, δι' ὧν ἐπλάσθησαν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἐπηται ὅτι αἱ ἰδέαι εἶναι ὅμοιαι πρὸς τὰ πράγματα. Οὕτως ἡ εἰκὼν ὁμοιάζει πρὸς τὸν Σωκράτην, ἀλλ' ὁ Σωκράτης, ὃν ἔχον ζῶν καὶ νόησιν, πόρρω ἀπέχει τοῦ νὰ ὁμοιάξῃ πρὸς τὸ νεκρὸν μάρμαρον. Τὰ πράγματα δέχονται τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν μορφήν αὐτῶν παρὰ τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ὡς ἀρχαὶ νοεραὶ δύνανται νὰ εἶναι πανταχοῦ παρούσαι, ὅπως ἡ ψυχὴ εἶναι πανταχοῦ παρούσα ἐν τῷ σώματι αὐτῆς. Ἡ ἰδέα κατὰ Πλάτωνα εἶναι ὑπερτέρα τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ καὶ τῶν ὄντων τοῦ παντός, διακριτικὸν δὲ κύριον ἔχει τὴν ἐνότιν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς ἀπὸ παντός, ὅπερ ὑπάρχει. Τὴν ἐνότιν ταύτην ἐξετάζει ὁ Πλάτων ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τούτου ἕως τέλους τοῦ διαλόγου. Ἀναλύων τὰς διαφόρους θέσεις κατασκευάζει τὰς ἀποδείξεις διὰ τινων κατηγοριῶν, ἢ μεταφυσικῶν ἰδεῶν. αἵτινες εἶναι τὸ ποιόν, τὸ ποσόν, τόπος καὶ χρόνος, σχέσις ταυτότητος καὶ διαφορᾶς, ὁμοιότητος καὶ ἀνομοιότητος, ἰσότητος καὶ ἀνισότητος. ποιεῖν καὶ πάσχειν, κίνησις καὶ στάσις, ὄν καὶ μὴ ὄν, ἐν καὶ πολλά. Εἶναι δ' αὐταὶ ὅμοιαι πρὸς τὰς κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἀλλ' ὡς καὶ ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ Τιμαίου εἶπομεν, αἱ ἰδέαι αὐταὶ δὲν ἐξέρχονται συστηματικῶς καὶ μεθοδικῶς, καὶ ἐπομένως δὲν διορίζεται τὸ περιεχόμενον, ἢ θέσις, τὰ δρις καὶ αἱ πρὸς ἀλλήλας αὐτῶν σχέσεις, ἀλλὰ λαμβάνονται ἐξῶθεν, ἐκ τῆς παραστάσεως τῆς γλώσσης, ἐμπειρικῶς. Οὕτω δὲ ἡ σημασία αὐτῶν κυμαίνεται ἐνίοτε ἐν τῇ ἀποδείξει.

Ἐν τῷ κεφ. 10φ ὁ Πλάτων ἐξετάζει τίνα τὰ ἐπακόλουθα τῆς ὑποθέσεως: ἔάν τὸ ἐν ὑπάρχῃ ἀσχέτως καὶ ἀπολύτως. Ἡ θέσις εἶναι αἰτη. διὸ τὸ ἐν εἶναι ὑπέρτερον τοῦ νοῦ καὶ τῆς οὐσίας. Πρὸς τοῦτο ἀποδεικνύει πρῶτον ὅτι τὸ ἐν, ὡς μὴ ὄν πολλά, εἶναι ἀμερές, ἢ ἀπλοῦν, ἄπειρον καὶ ἄμορφον καὶ ἐν οὐδενὶ χώρῳ. Ἡ σειρά τῶν συλλογισμῶν συνεχίζεται ἐν τῷ κεφαλαίῳ 11φ. Πρὸς κατανόησιν δ' αὐτῶν φερίται τις νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι τὸ ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ ἀντινομίᾳ ὑποτιθέμενον ἐν εἶναι ὅλος ἀφηρημένον καὶ ἀπροσδιόριστον, εἶναι οὐδὲν ἕτερον ἢ αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ ἐνός.— Ἡ ἐνότις οὕτη δὲν ἔχει μορφήν. Αἱ δύο μορφαὶ τοῦ παντός εἶναι ἡ εὐθεῖα καὶ ἡ κυκλική. Οὕτως ὁλικῆς τῆς δυνάμεις κινεῖται κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, ἀλλὰ περιοριζομένη ὑπ' ἄλλων ἀνακλᾶται καὶ γίνεται κυκλική. Οὕτως αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις ἡμῶν λ. χ. ἢ βούλησις χωρεῖ κατ' ἀρχάς ἐμπρός, ἀλλ' εἴτα κωλυομένη ἀνακλᾶται εἰς ἐκυτὴν. Ἀλλ' ἀμφότεραι αἱ μορφαὶ αὐταὶ ἔχουσι μέρη, κέντρον καὶ ἄκρον, ἐνφ' τὸ ἐν εἶναι ἀμερές, ἄρα ἄμορφον.— Ἡ ἐνότις δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐν ἄλλῳ οὔτε δυνάμει οὔτε ἐνεργείᾳ, εἰδὸτι ἄλλως θὰ

ἐξηγητᾶτο ἐκ τοῦ ἑλλου, ἐνθὲ τὸ ἓν εἶναι ἀνεκρον καὶ ἀγέννητον. Οὔτε ἐν ἑαυτῷ εἶναι τὸ ἓν, διότι τοῦτο θελοῖ ὅτι ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐνεργειῶν καὶ διορισμῶν των, ἀλλὰ τὸ ἓν εἶναι μόνον ἓν καὶ οὐδὲν δύναται νὰ προσθέσῃ εἰς ἑαυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Τὸ (ἀπόλυτον) ἓν εἶναι ἀναλλοίωτον καὶ ἀκίνητον, οὔτε διάφορον, οὔτε ταυτόν, οὔτε ὁμοιον, οὔτε ἀνόμοιον, οὔτε ἴσον, οὔτε ἄνισον.

(Κίνησις) — Τώρα ἰδέ, ἂν οὕτως ἔχον τὸ ἓν δύναται νὰ ἴσταται ἢ νὰ κινῆται.

— Διὰ τί ὄχι;

— Διότι ἐὰν ἐκινεῖτο, ἢ θὰ μετετοπίζετο ἢ θὰ ἡλλοιοῦτο, διότι τὰ δύο ταῦτα εἶναι οἱ μόνοι τρόποι κινήσεως.

— Ναί.

— Ἄλλ' ἐὰν τὸ ἓν γίνῃ ἄλλο τι (διάφορον) ἑαυτοῦ, δὲν δύναται πλέον νὰ εἶναι ἓν.

— Ἄδύνατον.

— Δὲν δύναται ἄρα νὰ κινῆται κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἀλλοιωσεως.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄλλ' ἀρὰ γε κινεῖται τοπικῶς;

— Ἴσως.

— Ἐὰν τὸ ἓν ἐκινεῖτο τοπικῶς, ἢ θὰ ἐστρέφετο ἐν τῷ αὐτῷ κυκλικῶς ἢ θὰ μετέβαινεν ἐξ ἑνὸς τόπου εἰς ἄλλον.

— Ἀναγκαίως.

— Ἐὰν τώρα στρέφεται κυκλικῶς, πρέπει νὰ κινῆται εἰς τὸ μέσον του καὶ τὰ περίεξ τοῦ μέσου στραφόμενα πρέπει νὰ εἶναι ἄλλα μέρη αὐτοῦ. Ἄλλὰ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὅποιον δὲν δύναται νὰ ἔχη

οὔτε μέσον οὔτε μέρη, τίνι τρόπῳ θὰ ἠδύνατο νὰ κινῆται κυκλικῶς περὶ ἑαυτό;

— Κατ' οὐδένα τρόπον.

— Ἄλλ' ὅμως, ἐὰν μετήλλαττε τόπον, θὰ μετέβαινεν ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλον τόπον καὶ οὕτω θὰ ἐκινεῖτο.

— Βεβαίως.

— Ἄλλὰ δὲν ἐδείχθη, ὅτι τὸ ἓν δὲν δύναται νὰ εἶναι ἓν τινι ἄλλῳ;

— Ναί.

— Ἐπομένως δὲν εἶναι ἔτι μᾶλλον ἀδύνατον νὰ μεταβαίνῃ εἰς ἄλλο;

— Δὲν ἐννοῶ πῶς;

— Ἐὰν τὸ ἓν μεταβαίνῃ εἰς τι, δὲν πρέπει νὰ μὴ εἶναι ἀκόμη ἐν τούτῳ, διότι ἀκόμη μεταβαίνει (γίνεται) ἐν αὐτῷ, οὔτε πάλιν νὰ εἶναι δλόκληρον ἐκτὸς αὐτοῦ, διότι ἤδη εὑρίσκεται εἰς τὴν μετάβασιν;

— Ἀναγκαίως.

— Ἄρα ἐὰν εἰς ἄλλο τι συμβαίνῃ τούτο, εἰς ἐκεῖνο μόνον δύναται νὰ συμβῇ, ὅπερ ἔχει μέρη· διότι μέρος μὲν αὐτοῦ εἶναι ἤδη ἐν ἐκείνῳ, καὶ συγχρόνως ἄλλο μέρος εἶναι ἔξω αὐτοῦ ἀκόμη· ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ οὐδὲν ἔχει μέρος, δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ εἶναι δλόκληρον συγχρόνως ἐντὸς καὶ ἔξω ἄλλου τινός.

— Ἀληθές.

— Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ οὔτε μέρη ἔχει οὔτε εἶναι ἐν ὅλῳ, δὲν εἶναι πολὺ μᾶλλον ἀδύνατον νὰ εἰσέρχηται που εἴτε κατὰ μέρη εἴτε ὅλῳ;

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄρα δὲν δύναται νὰ ἀλλάττῃ τόπον οὔτε μεταβαίνόν που οὔτε εἰσερχόμενον εἰς τι, οὔτε νὰ περιστρέφεται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ οὔτε νὰ μεταβάλληται.

— Οὕτω φαίνεται.

— Τὸ ἓν ἄρα εἶναι κατὰ πάντα τρόπον ἀκίνητον.

(*Στάσις*) Ἄλλὰ προσέτι δὲν δύναται τὸ ἓν, ὡς ἰσχυρίζομεθα, νὰ εἶναι ἓν τι (τόπων).

— Βεβαίως ὄχι.

— Ἄρα οὐδέποτε εἶναι ἓν τῶ αὐτῶ (τόπων).

— Διατί ἀρά γε;

— Διότι θὰ ἦτο ἤδη ἓν ἐκείνῳ, ἓν τῶ ὁποίῳ ὡς ἓν τῶ αὐτῶ (τόπων) εἶναι.

— Βεβαιότατα.

— Ἄλλ' οὔτε ἓν ἑαυτῶ οὔτε ἓν ἄλλῳ δύναται νὰ εἶναι τὸ ἓν.

— Οὐχὶ βεβαίως.

— Οὐδέποτε ἀρα τὸ ἓν εἶναι ἓν τῶ αὐτῶ.

— Οὐδέποτε.

— Ἄλλὰ τὸ μηδέποτε ὄν ἓν τῶ αὐτῶ οὔτε ἡσυχίαν ἔχει οὔτε ἴσταται.

— Ναί, ἀδύνατον εἶναι τοῦτο.

— Ἄρα τὸ ἓν, ὡς φαίνεται, οὔτε ἴσταται οὔτε κινεῖται.

— Οὕτω φαίνεται.

(*Ταυτότης — ἑτερότης*)— Προσέτι τὸ ἓν δὲν εἶναι ταῦτόν οὔτε πρὸς ἕτερον, οὔτε πρὸς ἑαυτό, οὔτε πάλιν εἶναι ἕτερον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε ἑτέρου.

— Πῶς τοῦτο;

— Ἄν μὲν ἦτο ἕτερον ἑαυτοῦ, θὰ ἦτο ἕτερον τοῦ ἑνὸς καὶ δὲν θὰ ἦτο ἓν.

— Ἀληθές.

— Καὶ ἀκόμη, ἂν ἦτο τὸ αὐτὸ μὲ ἄλλο θὰ ἦτο ἐκεῖνο τὸ ἄλλο, ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο αὐτὸ (ἓν), ὥστε καὶ οὕτως δὲν θὰ ἦτο ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι, ἀλλὰ διάφορον τοῦ ἑνός.

— Οὐχὶ βέβαια.

— Ἄρα τὸ ἓν δὲν εἶναι ταῦτόν μὲ ἕτερον, οὔτε ἕτερον ἑαυτοῦ.

— Δὲν εἶναι.

— Ἄλλὰ καὶ διάφορον ἑτέρου δὲν εἶναι, ἓν ὅσῳ εἶναι ἓν, εἴτι δὲν δύναται τὸ ἓν νὰ εἶναι ἕτερον ἑτέρου, ἀλλὰ μόνον τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, οὐδὲν δὲ ἄλλο.

— Ὅρθως.

— Λοιπὸν ἐπειδὴ εἶναι ἓν, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἕτερον ἢ ἄλλα φρονεῖς;

— Ὅχι βέβαια.

— Ἐὰν ἀρα ἕνεκα τούτου δὲν εἶναι ἕτερον, οὐδὲ ἕνεκεν ἑαυτοῦ δύναται νὰ εἶναι, καὶ ἂν δὲν εἶναι ἕνεκεν ἑαυτοῦ, οὐδ' αὐτὸ θὰ εἶναι ἕτερόν τι· καὶ ἂν αὐτὸ τοῦτο δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον ἕτερον, δὲν θὰ εἶναι ἕτερον οὐδενός.

— Ὅρθως.

— Ἄλλ' οὔτε ταῦτόν πρὸς ἑαυτὸ θὰ εἶναι.

— Διατί ὄχι;

— Διότι ἀκριβῶς ἡ φύσις τοῦ ἑνός δὲν εἶναι αὐτὴ καὶ ἡ φύσις τοῦ ἑτέρου.

— Διατί ἀρά γε;

— Διότι εἴταν τί γίνῃ ταῦτόν μὲ τι, δὲν γίνεται διὰ τοῦτο ἓν.

— Ἄλλὰ πῶς;

— Διότι ἐκεῖνο, ὅπερ γίνεται ταῦτόν μὲ τὰ πολλά, γίνεται πολλά, ἀλλὰ οὐχὶ ἓν.

— Ἀληθῶς.

— Ἐὰν ὁμοῦς τὸ ἓν καὶ τὸ ταῦτόν οὐδόλως διαφέρωσιν, εἴταν τι ἐγίνετο ταῦτόν, θὰ ἐγίνετο συνάμα ἓν, καὶ εἴταν ἐγίνετο ἓν, θὰ ἐγίνετο ταῦτόν.

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἄρα ἂν τὸ ἓν εἶναι ταῦτόν πρὸς ἑαυτό, δὲν θὰ ἦτο πλεον ἓν, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἂν καὶ εἶναι ἓν, δὲν εἶναι ἓν. Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον· ἀρα ἀδύνατον εἶναι τὸ ἓν νὰ εἶναι ἕτερον ἑτέρου ἢ ταῦτόν πρὸς ἑαυτό.

— Ἀδύνατον.

— Οὕτω λοιπὸν τὸ ἓν δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε ἕτερον πρὸς ἑαυτὸ οὔτε πρὸς ἕτερον.

(*Ὅμοιότης — Ἀνομοιότης*) Προσέτι τὸ ἓν οὔτε εἶναι ὁμοῖον μὲ τι οὔτε ἀνόμοιον οὔτε πρὸς ἑαυτό οὔτε πρὸς ἄλλο.

— Διατί ἀρά γε;

- Διότι εκείνο, ὅπερ ἔγινε ταυτόν, ἔγινε διὰ τοῦτο καὶ ὁμοιον.
- Ναί.
- Ἄλλ' ἢ φύσις τοῦ ἑνὸς ἐδείχθη ὅτι εἶναι διάφορος τοῦ ταύτου.
- Ἐδείχθη.
- Ἐάν ὁμως εἰς τὸ ἓν συνέβαινε τι ἕτερον ἢ ὥστε νὰ εἶναι ἓν [διάφορον τῆς ἐνότητος], θὰ συνέβαινε εἰς αὐτὸ νὰ εἶναι περισσό-
τερα παρὰ ἓν, τοῦτο δὲ εἶναι ἀδύνατον.
- Ναί.
- Οὐδέποτε λοιπὸν δύναται νὰ συμβῆ εἰς τὸ ἓν νὰ εἶναι ταύ-
τὸν μὲ ἄλλο ἢ μὲ ἑαυτό.
- Οὕτω φαίνεται.
- Ἄρα οὔτε ὁμοιον δύναται αὐτὸ νὰ εἶναι πρὸς ἄλλο, οὔτε
πρὸς ἑαυτό.
- Ναί.
- Πρὸς ἐτι οὐδὲ ἕτερον συμβαίνει νὰ εἶναι τὸ ἓν· διότι καὶ
οὕτω θὰ συνέβαινε νὰ εἶναι περισσότερα τοῦ ἑνός.
- Ναί, περισσότερα.
- Ἐκείνο ὁμως, ὅπερ συμβαίνει νὰ εἶναι ἕτερον ἑαυτοῦ ἢ ἄλ-
λου, αὐτὸ εἶναι ἀνόμοιον πρὸς ἑαυτὸ ἢ ἄλλο, διότι τὸ ὁμοιον εἶναι
τοῦτο, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβαίνει (εἰς δύο τινά).
- Ὅρθως.
- Ἐπειδὴ ὁμως εἰς τὸ ἓν οὐδόλως ἀνήκει τὸ ἕτερον, διὰ τοῦτο
τὸ ἓν δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ εἶναι ἀνόμοιον οὔτε πρὸς
ἑαυτὸ οὔτε πρὸς ἄλλο.
- Ναί.
- Οὔτε ἄρα ὁμοιον εἶναι τὸ ἓν οὔτε ἀνόμοιον οὔτε πρὸς ἑαυτὸ
οὔτε πρὸς ἄλλο.
- Οὕτω φαίνεται.
- (Ἰσότης—Ἀνισότης)—Καὶ ἀκόμη, ἐπειδὴ τὸ ἓν εἶναι τοιοῦ-
τον δὲν θὰ εἶναι οὔτε ἴσον οὔτε ἀνισον, οὔτε πρὸς ἑαυτὸ οὔτε πρὸς
ἄλλο.
- Πῶς οὕτω;

- Ἐάν μὲν εἶναι ἴσον, θὰ ἔχη τὰ αὐτὰ μέτρα (μονάδας μέ-
τρου) μὲ εκείνο, μὲ τὸ ὅποιον θὰ ἦτο ἴσον. Ἐάν ὁμως ἦτο μείζον
ἢ ἔλαττον ἐκείνου, μὲ τὸ ὅποιον ἤθελεν ἔχει κοινὸν μέτρον, τότε
θὰ εἶχε μονάδας μέτρου πλείονας τοῦ μικροτέρου καὶ ὀλιγωτέρας
τοῦ μεγαλειτέρου.
- Ναί.
- Ἐάν ὁμως οὐδὲν κοινὸν μέτρον ἔχη μὲ ἄλλα, τότε θὰ εἶναι
ἢ μεγαλειτέρων ἢ μικροτέρων μονάδων μέτρον.
- Διατί ὅχι;
- Λοιπὸν εἶναι ἀδύνατον ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν μετέχει τῆς ταυ-
τότητος, νὰ ἔχη τὰ αὐτὰ μέτρα ἢ ὅτιδήποτε ταυτόν μὲ ἄλλα.
- Ἀδύνατον.
- Ἄρα δὲν δύναται νὰ εἶναι ἴσον οὔτε μὲ ἑαυτὸ οὔτε μὲ ἄλλο,
διότι δὲν ἔχει τὰ αὐτὰ μέτρα οὔτε μὲ ἑαυτὸ οὔτε μὲ ἄλλα.
- Οὕτω φαίνεται.
- Ἐάν ὁμως εἶχε περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας μονάδας μέτρου,
θὰ εἶχε τσαῦτα μέρη, ὅσας θὰ εἶχε μονάδας μέτρου, καὶ οὕτω
πάλιν δὲν θὰ ἦτο πλέον τὸ ἓν, ἀλλὰ τόσον πολλά, ὅσας θὰ εἶχε
μονάδας μέτρου.
- Ὅρθως.
- Ἐάν ὁμως εἶχε μίαν μόνον μονάδα μέτρου, θὰ ἐγίνετο
ἴσον μὲ τὸ μέτρον. Ἀλλὰ τοῦτο ἐδείχθη ἀδύνατον, ἦτοι τὸ ἓν νὰ
εἶναι ἴσον μὲ τι πρᾶγμα.
- Ἐδείχθη.
- Ἐπειδὴ ἄρα τὸ ἓν δὲν ἔχει οὔτε μίαν μονάδα μέτρου, οὔτε
περισσοτέρας οὔτε ὀλιγωτέρας, καὶ ἐπειδὴ οὐδόλως μετέχει τοῦ
ταύτου, διὰ τοῦτο, ὡς φαίνεται, οὔτε πρὸς ἑαυτὸ εἶναι ἴσον οὔτε
πρὸς ἄλλο, οὔτε πάλιν εἶναι μεγαλειτέρον οὔτε μικρότερον οὔτε
ἑαυτοῦ οὔτε ἄλλου.
- Ἐντελῶς οὕτω συμβαίνει.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ 11φ καὶ 12φ κεφαλαίῳ ἐξακολουθεῖ ὁ Πλάτων δεικνύων, ὅτι
οὐδὲν τῶν προσόντων τῆς κατερασιμένης ἢ πραγματικῆς ὑπάρξεως δύναται νὰ
ἀνήκει εἰς τὸ ἓν. θεωρούμενον καθ' ἑαυτὸ ἢ ἀπολύτως. Ἐπειδὴ τὸ ἓν

δὲν εἶναι ἐν τόπῳ, ἀρα οὐτε μετατίθεται, οὐτε ἰστανται οὐτε ἀλλοιοῦνται. Ἐάν ἐπαυθεν ἀλλοίωσιν, θὰ ἐγένετο ἄλλο ἢ αὐτό. Ἐάν ἐστρέφετο περὶ ἑαυτό, θὰ εἶχε κέντρον καὶ μέρη κινούμενα περὶ τοῦ κέντρου, ἀλλὰ τὸ ἐν εἶναι ἀμερές. Ἐάν τὸ ἐν ἰστατο, θὰ ἦτο ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἢ χρόνῳ ἢ ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει, ἀλλὰ τὸ ἐν, μὴ ὄν ἐν ἑαυτῷ, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐν τῷ ἄλλῳ. Εἶναι λοιπὸν ὑπέρτερον στάσεως καὶ κινήσεως. Πάλιν τὸ ἐν δὲν εἶναι διαφορὸν ἢ ἕτερον ἑαυτοῦ, διότι εἴαν ἦτο ἢ ἐγένετο διαφορὸν τοῦ ἐνός, δὲν θὰ ἦτο ἐν. Ἄλλ' οὕτε ἕτερον τινος εἶναι τὸ ἐν, διότι ἂν τὸ ἐν ἦτο ἕτερον ἑτέρου θὰ ἦτο ἐν καὶ ἕτερον, ἐνθ' εἶναι μόνον ἐν. Ἄν τὸ ἐν ἦτο ἕτερον, ὡς μετέχον τοῦ ἑτέρου, δὲν θὰ ἦτο ἀπόλυτως ἐν, τὸ δὲ ἕτερον ὡς διακρίνον τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, ἐξαρτᾶ τὸ ἐν ἐκ τοῦ ἑτέρου καὶ γίνεται ὑπέρτερον τοῦ ἐνός ὡς ἀρχὴ διαφορᾶς. Ἄλλ' οὐδὲν ὑπάρχει ὑπεράνω ἢ πρὸ τοῦ ἐνός. Ἄλλ' οὕτε ἐν τῇ οὐσίᾳ του εἶναι ἕτερον τὸ ἀπόλυτον ἐν, διότι τὸ ἕτερον δηλοῖ πάντοτε σχετικόν τι καὶ ἐξηρητημένον. Ἐκ τούτου, λέγει ὁ ΑΙ. Fouillée (La philosophie de Platon, tom. I. σελ. 174) προκύπτουσι δύο τινα : α') Τὸ ὑπέρτατον ἔν, περάγον τὰ πάντα, τὰ ἕτερα καὶ τὰ πολλὰ, τοσοῦτον δεσπόζει τῶν ἐξ αὐτοῦ παραγομένων, ὥστε διακρίνει ἐντελῶς ἀνεξάρτητον αὐτῶν πάντα μετέχουσι αὐτοῦ, οὐδενὸς δὲ μετέχει τοῦτο β') Τὸ ἀπόλυτον ἐν δὲν ταυτίζεται μὲν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐναντίον ἢ ὅλως διαφορὸν πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ τιθέμενα πολλὰ, ἅτινα ἐν αὐτῷ εἶναι καὶ ζῶσι καὶ κινεῖνται. Ἐν τῇ καθαρᾷ νοήσει αἱ θέσεις καὶ αἱ ἀντιθέσεις ἐξελίσσονται ἐν ὑπερέτῳ συνθέσει. Οὕτω τὸ ἐν εἶναι καὶ δὲν εἶναι ταῦτόν ἢ ἕτερον πρὸς ὅ,τι πράγει καὶ κυριεύει. — Τὸ ἐν δὲν εἶναι πάλιν ταῦτόν πρὸς ἕτερόν τι, διότι τότε θὰ ἦτο αὐτὸ τὸ ἕτερον καὶ οὐχὶ πλέον τὸ ἀπόλυτον ἐν, εἴαν δὲ τὸ ἕτερον τοῦτο ὑποτεθῆ ὅτι εἶναι τὸ ἐν, τότε τὸ ἐν μετέχον τοῦ ἐνός θὰ ἐγένετο ὅλον τι, ὅπερ ἄτοπον. Ἄλλ' οὕτε πρὸς ἑαυτὸ εἶναι ταῦτόν τὸ ἐν διότι ἡ ταυτότης καὶ ἡ ἐνότης διαφέρουσι. καὶ ὅτε τι γίνεται ταῦτόν μετ' ἄλλο, δὲν γίνεται δι' αὐτὸ ἐν. Ἡ ταυτότης εἶναι ἀχώριστος τῆς διαφορᾶς, ὑποβάτει πάντοτε δύο τοῦλάχιστον ὄρους, καὶ ὅταν λέγωμεν ὅτι ὄν τι εἶναι ταῦτόν ἑαυτῷ, συγκρίνομεν αὐτὸ πρὸς χρόνους αὐτοῦ διαφόρους ἢ πρὸς ἀνεργείας αὐτοῦ διαφόρους. — Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὸ ἐν οὐτε ἕμοιον οὐτε ἀνόμοιον δύναται νὰ εἶναι, οὐτε πρὸς ἑαυτὸ οὐτε πρὸς ἕτερον, ἔτι δὲ ὀλιγώτερον δύναται νὰ εἶναι ἴσον οὐτε ἀνίσον. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ ἐν εἶναι ὑπέρτερον πάσης ποσοτικῆς ἢ μαθηματικῆς ἀναφορᾶς. Ταυτότης καὶ ἕτερότης, ἰσότης καὶ ἀνισότης, ὁμοιότης καὶ ἀνομοιότης εἶναι διαρισμοὶ ἀντικεινόμενοι εἰς ἀλλήλους, ὡς καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἐκ τοῦ λόγου, τὸ πρᾶγμα καὶ αἱ ιδιότητες, οὐσία καὶ φαινόμενον κ. λ. ὧν ἕκαστος εἶναι καὶ νοεῖται διὰ τοῦ ἑτέρου καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ, ἕκαστος ὑποβάτει τὸν ἕτερον καὶ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἑτέρου, ἀλλὰ δὲν ἀποτελοῦσιν ἔτι μίαν ἐνότητα ἐν τῇ ἐνοίᾳ αὐτῶν.

Χάριν τοῦ Ἑλληνος σπουδαίου ἀφελίμου θεωροῦμεν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα δείγμα τῶν κρίσεων σοφῶν ἀνδρῶν ἐρωμένων ἐξ ἀρχῶν ἀντιθέτων πρὸς τὰς τοῦ Πλάτωνος, ἦτοι ἐκ πραγματολογικῶν καὶ αἰσθησιολογικῶν ἀρχῶν. Ὁ Πλάτων ἐδόξεζεν ὅτι μόνον τὸ νοητόν, ἢ ἰδέα εἶναι τὸ ὄντως ὄν, ἢ ἀρχὴ καὶ ἡ οὐσία τῶν αἰσθητῶν. Οἱ ἐρωόμενοι ὁμοῦς ἐξ ἀπόψεως σκαπτικῆς ἢ αἰσθητικῆς, ὡς λ. χ. ὁ Κάντι, ἄλλην πραγματικότητά δὲν ἀναγνωρίζουσιν εἰμὴ τὸ αἰσθητόν καὶ φαινομενικόν ὄν, ἀρνοῦνται δὲ πᾶσαν ὄντοτητα ἰδίων καὶ ἀντικειμενικῆν εἰς τὸ νοητόν — τὸν Θεόν, τὴν ἰδέαν, τὸ ἀπόλυτον. Ἰδοῦ πῶς διὰ τριούτων κριτηρίων κρίνει ὁ I. H. Kirchnan τάκεφ. 10 - 11 τοῦ διαλόγου : Τὸ κεφ. 10 παρέχει τὸ πρῶτον δείγμα τῆς Ἑλεατικῆς διαλεκτικῆς, οἷα διαμορφώθη ἐξῆχος ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος, ἀπομικρύνεται ὁμοῦς τῆς διδασκαλίας τοῦ Παρμενίδου, καθ' ἣν τὸ ἐν εἶναι πεπερασμένον, ἐκτεταμένον, ἀκίνητον, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. Ἀλλὰ τὸ ἀσθενὲς μέρος τῶν ἀποδείξεων κεῖται πρῶτον ἐν τῇ συγχύσει τῶν διορισμῶν ἢ τύπων σχέσεως μετὰ τὰς ιδιότητας τῶν πραγμάτων. Πᾶσαι αἱ ἀληθεῖς ιδιότητες ἐνυπάρχουσιν εἰς τὰ πράγματα ὡς οὐσίαι, τ. ἔ. δὲν ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς υπάρξεως ἄλλων ἢ ἐκ τῆς ὁμοιώσεως καὶ τῆς ἀναφορᾶς πρὸς ἄλλα πράγματα. Πράγμα τι δύναται νὰ εἶναι λ. χ. ἐρυθρόν καὶ στρογγύλον καὶ μικρόν, καὶ τὰς ιδιότητας ταύτας διατηρεῖ ἂν τε συγκρίνηται, ἂν τε μὴ, πρὸς ἄλλα. Τοῦναντίον δὲ δὲν δύναται καθ' ἑαυτὸ μόνον ἐξεταζόμενον νὰ εἶναι ἴσον ἢ μέρος, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον δευτέρον τι, πρὸς ὃ ἀναφέρεται τὸ πρῶτον διὰ τῶν ἐκφράσεων τούτων, καὶ κατὰ τὴν φύσιν τοῦ δευτέρου τούτου δύναται αἱ ἐναντίαι σχέσεις νὰ ἀποδίδωνται συγχρόνως καὶ εἰς τὸ πρῶτον. Οὕτω μία σφαῖρα σφαιριστηρίου εἶναι ἴση πρὸς ἄλλην, ἀλλ' ἀνίσος πρὸς τὴν ὠθεύσαν αὐτὴν βάλλον. Οὕτως ἕκαστος εἶναι πρεσβύτερος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ νεώτερος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ διορισμοὶ οὗτοι σχέσεων βεβίωσαν μόνον ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν, οὐδὲν ἔχουσιν ὑπάρχον (!) περιεχόμενον, καὶ δύναται οἱ αὐτοὶ διορισμοὶ νὰ λέγωνται περὶ τῶν διαφορωτάτων πραγμάτων, καὶ ἀντιστρέφως οἱ μᾶλλον ἀντιθετοὶ νὰ ἀποδίδωνται εἰς τὰ αὐτὰ, καὶ ταῦτα συγχρόνως. Διὰ ταῦτα καὶ ὁ νόμος τῶν ἀντιφασκόντων δὲν ἰσχύει ἐπὶ τούτων τῶν διορισμῶν ἢ τύπων σχέσεως, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν διορισμῶν, οἷσιν εἰς τὴν ὄντοσιν ὑπάρχον. — Δεύτερον ἐλάττωμα τῶν ἀποδείξεων τούτων εἶναι ὅτι ἐν ταῖς προκειμέναις καὶ ἐν ταῖς συμπάρασσι γίνεται χρῆσις πολυσημάντων λέξεων κατὰ διαφορὸν ἔννοιαν. Οὕτω τὸ ἐν δηλοῖ τὴν μονάδα, ἢ τὸ ἐν, ἢ τὴν ἐνότητά. Τὸ ἐν 1) ὡς μονάς εἶναι τὸ στοιχεῖον, ἐξ οὗ σχηματίζονται οἱ ἀριθμοὶ καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀριθμοὶ δηλοῦσιν ἀναφορᾶς, εἰς τὸ ἐν τοῦτο δὲν εἶναι ὄν 2) Τὸ ἐν δηλοῖ τὸ ἐν, ὡς ἐνόςον αὐτὸ οἱ Ἑλεᾶται, ἦτοι ἐν ὄν κ.τ.λ. 3) Δηλοῖ τὸ τι, τὸ ἀτομικόν, ὅ,τι ἀποταλαί τὴν περιοχὴν μιᾶς ἐννοίας 4) Τὴν ἐνότητά, ἦτις προϋποβάτει καὶ συνδέει διαφόρους διορισμοὺς ἐνός ἀντικειμε-

νου. Ὁ Παρμενίδης μεταχειριζόμενος τὸ ἐν ἐπὶ μὲν κατὰ μίαν, ἐπὶ δὲ κατ' ἄλλην σημασίαν, δύναται ν' ἀποδεικνύῃ τὰ μᾶλλον ἐναντία. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὰς λέξεις εἶναι καὶ ἔστιν, αἰτίνας δηλοῦσαι ἀφ' ἑνὸς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ κατηγορουμένου κρίσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀπλὴν σύνθεσιν αὐτῶν ἀνευ ἐνδείξεως τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. — Οὕτως αἱ ἀνωτέρω ἀποδείξεις τοῦ Πλάτωνος δείκνυνται ὡς σοφίσματα! Ἡ προϋπόθεσις τοῦ Παρμενίδου εἶναι: «Τὸ ἐν ἔστιν». Τὸ ἔστιν δηλοῖ προφανῶς ὑπαρξίν, ἐξ αὐτῆς δὲ ἐξάγει πρῶτον, ὅτι τὸ ἐν δὲν εἶναι πολλὰ, οὐχὶ δηλ. ὅτι παρὰ τὸ ἐν δὲν δύναται νὰ ὑφίστανται καὶ πολλὰ ἢ ἄλλα, ἀλλὰ μόνον ὅτι τὸ ἐν δὲν εἶναι πολλὰ. Τοῦτο δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀμφισβητηθῆ, ἂν οἱ διορισμοὶ οὗτοι ἐβῆλουν τι ἐν, ἀλλ' ἀμφοτέρωθεν δηλοῦσιν ἀπλῶς ἀναφοράς καὶ διὰ τοῦτο δύναται τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον νὰ εἶναι ἐν ἅμα καὶ πολλὰ. Οὕτως ἡ μία πόλις εἶναι καὶ πολλαὶ οἰκίαι. Τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη του εἶναι ὡσαύτως τύποι σχέσεως, καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν δὲν εἶναι ἀναγκαῖον τὰ μέρη ἔργῳ νὰ χωρισθῶσιν, ἀλλ' ἀρκεῖ κατὰ διάνοιαν νὰ πικρασταθῶσιν ὡς τοιαῦτα. Ὁμοίως οὐδεμία ἀνάγκη τὸ ὅλον νὰ εἶναι τοιοῦτον, ὥστε τὰ μέρη αὐτοῦ νὰ ἀπιπῶνται ἀλλήλων, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ δύναται νὰ συνδέωνται ἐν τῷ νῷ. Οὕτω τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα εἶναι ἐν ὅλον, καίτοι τὰ μέρη του χωρίζονται ἀλλήλων κατὰ ἑκατομῦρια μίλλια, καὶ ἀντιστρόφως εἶναι μέρος τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἐν τοῦ Παρμενίδου δύναται νὰ πικρασταθῆ ὡς ἔχον μέρη, ἀφοῦ ἐκτείνεται ἐν τόπῳ. Καθ' ὅσον ἄρα οὗτοι οἱ τύποι σχέσεως ὅλου καὶ μερῶν, δὲν δύναται νὰ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων, ὅπως οὐδὲ τὸ αἷτιον χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ, εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἐν ἐν σχέσει πρὸς τὰ κατὰ διάνοιαν τιθέμενα τοπικὰ μέρη αὐτοῦ δύναται νὰ νοηταί: καὶ ὡς ὅλον.

Ὅτι γὰρ ἡ ἀρχὴ, τὸ μέσον καὶ τὸ τέλος ἀποκλείονται ἀπὸ τοῦ ἑνός, τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ Παρμενίδου διδασκαλίαν, καθ' ἣν τὸ ἐν εἶναι πεπερασμένον. διότι τὸ ἀπειρον ὑπολαμβάνει ὡς τὸ ἀτελές. Ἐν τούτοις ἀρχὴ καὶ τέλος εἶναι μόνον ὅρια, πέρατα τῶν ἀντικειμένων καὶ ὡς τοιαῦτα εἶναι μόνον σημεία, ἀνευ τοπικῆς ἐκτάσεως. Διὰ τοῦτο τὸ ὅριον τοῦ ἄλλου ἀντικειμένου. ὅπερ ἐφάπτεται τοῦ πρώτου, πίπτει εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον. ἀναλόγως πρὸς τὸ σημεῖον, ἐνθα συναντιῶνται αἱ δύο πλευραὶ μιᾶς γωνίας, καὶ ἕνακ τούτου δύναται τὸ παρατοῦν σημεῖον τοῦ ἑνός νὰ συλλαμβάνηται: καὶ ὡς παρατοῦν σημεῖον τοῦ ἄλλου καὶ νὰ θεωρηταί ὡς σχέσις. Τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τοῦ μέσου. ὅπερ εἶναι καὶ αὐτὸ ἐν σημεῖον. Ἄλλ' ὁ Παρμενίδης πραγματεύεται τὴν ἀρχὴν, τὸ μέσον καὶ τὸ τέλος ὡς μέρη τοῦ ἀντικειμένου. ὅπερ εἶναι ὅλως ἐσφαλμένον, διότι ταῦτα εἶναι ἀπλᾶ σημεία, πέρατα ἀνευ ἐκτάσεως καὶ ἄρα οὐδὲν μέρος τοῦ ἐκτεταμένου ἀντικειμένου. Κατὰ ταῦτα

αἱ προκειμένα εἶναι ψευδεῖς καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν συμπέρασμα ἀντιφάσκει πρὸς τὴν ἰδίαν διδασκαλίαν τοῦ Παρμενίδου.

Ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἐν δὲν ἔχει μέρη, συμπεραίνεται ὅτι οὐδεμοῦ ὑπάρχει. Πλὴν τὰ σημεία ἐπαφῆς δὲν εἶναι μέρη, ἀλλὰ μόνον σημεία, καὶ τὸ ἐν ἑαυτῷ ὑπάρχειν εἶναι ἔννοια σχέσεως ἣν δύναται τις ἐπὶ ἐκάστου πράγματος νὰ καταφάσκη καὶ ἀποφάσκη, καθ' ἣν ἔχει σύλληψιν τοῦ ἐν ἑαυτῷ. Διότι ἂν δι' αὐτοῦ νοηταί ἡ ταυτότης, τότε ἕκαστον πρᾶγμα εἶναι ἐν ἑαυτῷ, διότι οὔτε ἄλλο εἶναι οὔτε ἐκτός ἑαυτοῦ· πρόκειται λοιπὸν διπλῆ ἀρνήσις, ἐπομένως ὡς συμπέρασμα ἢ κατάστασις ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ὅ, τι εἶναι. Ἄν ὅμως τὸ ἐν ἑαυτῷ ληφθῆ τοπικῶς, τότε τὸ ἀντικείμενον διχάζεται εἰς ἐν ἐσωτερικόν καὶ εἰς ἐν ἐξωτερικόν περιστοιχίζον αὐτό, ἀλλὰ τοῦτο ἄγει εἰς τὸ ἐβύναντον οὐχὶ μόνον προκειμένου περὶ τοῦ ἑνός ἀλλὰ καὶ περὶ παντός ἐν τόπῳ ἀντικειμένου—ὅτι δὲ τὸ ἐν, ἐν τόπῳ νοούμενον, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐν ἄλλῳ, εἶναι ἀναντίρρητον. Πλὴν ἂν εἶναι ψευδὴς ὅτι εἶναι ἀπειρον, ὅτι δὲν ἔχει πέρατα, καταρρέει καὶ ὅτι τὸ ἐν δὲν δύναται νὰ περατοῦται ὑπὸ ἄλλου καὶ νὰ εἶναι ἐν ἄλλῳ. Ἄλλ' ἀρκοῦσι ταῦτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄

Τὸ ἐν εἶναι ἀχρονον, ἀνόρακτον, ἀγνωστον.

(*Ἡλικία — Χρόνος*) — Ἄλλὰ πῶς; Νομίζει τις ὅτι εἶναι δυνατόν τὸ ἐν νὰ εἶναι πρεσβύτερον ἢ νεώτερον ἢ νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μὲ ἄλλο;

— Διὰ τί ὄχι;

— Διότι ἐὰν τὸ ἐν εἶχε τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἢ μὲ ἑαυτὸ ἢ μὲ ἄλλο, θὰ μετείχεν ἰσότητος χρόνου ἢ ὁμοιότητος, αἱ ὁποῖαι, ὡς εἶπομεν, δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἐν, οὔτε ἡ ὁμοιότης οὔτε ἡ ἰσότης.

— Ναί, τὸ εἶπομεν.

— Καὶ προσέτι εἶπομεν, ὅτι τὸ ἐν δὲν μετέχει οὔτε ἀνομοιότητος οὔτε ἀνισότητος.

— Βεβαίως.

— Πῶς λοιπόν δύναται τὸ ἔν, τοιοῦτον ὄν, νὰ εἶναι πρεσβύτερον ἢ νεώτερον ἢ νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μὲ ἄλλο;

— Ἄδύνατον.

— Τὸ ἔν λοιπόν δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε πρεσβύτερον οὔτε νεώτερον, οὔτε τῆς αὐτῆς ἡλικίας μὲ ἑαυτὸ ἢ μὲ ἄλλο.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄρα τὸ ἔν, ἐὰν εἶναι τοιοῦτον, δὲν δύναται νὰ εἶναι οὐδόλως ἐν χρόνῳ διότι ἄλλως δὲν εἶναι ἀνάγκη, ἐὰν ὑπάρχη τι ἐν χρόνῳ, νὰ γίνηται πάντοτε αὐτὸ πρεσβύτερον ἑαυτοῦ;

— Ἀνάγκη.

— Ἄλλὰ τὸ πρεσβύτερον δὲν εἶναι πάντοτε πρεσβύτερον νεωτέρου;

— Πῶς τοῦτο;

— Ἐκείνο ὅπερ γίνεται πρεσβύτερον ἑαυτοῦ, αὐτὸ γίνεται συγχρόνως καὶ νεώτερον ἑαυτοῦ, ἐὰν μέλλῃ νὰ ἔχη ἐκεῖνο σχετικῶς πρὸς τὸ ὅποιον γίνεται πρεσβύτερον.

— Πῶς ἐννοεῖς αὐτό;

— Οὕτως: Ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι ἤδη διάφορον ἄλλου, δὲν δύναται νὰ γείνη διάφορον αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰ ἤδη ὄντα διάφορα εἶναι ἤδη διάφορα, τὰ δὲ ὑπάρξαντα διάφορα ὑπήρξαν διάφορα, τὰ μέλλοντα νὰ εἶναι διάφορα μέλλουσι νὰ εἶναι διάφορα, ἀλλὰ τὸ γινόμενον διάφορον ἄλλου οὔτε ὑπήρξε, οὔτε μέλλει νὰ εἶναι, οὔτε εἶναι ἀκόμη διάφορον τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ γίνεται μόνον διάφορον αὐτοῦ, καὶ κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον εἶναι.

— Ὅρθως.

— Ἄλλὰ προσέτι τὸ πρεσβύτερον εἶναι διάφορον πρὸς τὸ νεώτερον καὶ πρὸς οὐδὲν ἄλλο.

— Ναί.

— Ἄρα τὸ γινόμενον πρ. βύτερον ἑαυτοῦ ἐξ ἀνάγκης γίνεται συγχρόνως καὶ νεώτερον ἑαυτοῦ.

Ἄλλ' ἀκόμη πρέπει νὰ γίνεται τοῦτο οὔτε εἰς περισσότερον οὔτε εἰς ὀλιγώτερον χρόνον, ἀλλὰ πρέπει εἰς ἴσον χρόνον νὰ γίνηται καὶ νὰ εἶναι καὶ νὰ ἔχη γείνει καὶ νὰ μέλλῃ νὰ εἶναι.

— Καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον.

— Ἄρα εἶναι ἀναγκαῖον, ὡς φαίνεται, ὅσα ὑπάρχουσιν ἐν χρόνῳ καὶ μετέχουσιν αὐτοῦ, νὰ ἔχη ἕκαστον τὴν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸ ἡλικίαν καὶ νὰ γίνηται συγχρόνως καὶ νεώτερον καὶ πρεσβύτερον ἑαυτοῦ.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄλλ' ὅμως τὸ ἔν δὲν μετέχει τῶν συμβεδηκότων τούτων.

— Ναί, δὲν μετέχει.

— Ἄρα οὐδὲ χρόνου μετέχει τὸ ἔν, οὐδὲ εἶναι ἐν χρόνῳ τινί.

— Οὐχὶ βέβαια, ὡς ἀποδεικνύουσι τὰ λεγόμενα.

— Τί λοιπόν; τὸ «ὑπῆρχε» καὶ τὸ «ἔχει γίνεαι» καὶ τὸ «ἐγένετο» δὲν φαίνονται ὅτι δηλοῦσι μέθεξιν παρελθόντος χρόνου;

— Μάλιστα.

— Καὶ ἀκόμη αἱ φράσεις «θὰ εἶναι» καὶ «θὰ γείνη» καὶ «θὰ ἔχη γίνεαι» δὲν δηλοῦσι μέθεξιν τοῦ μέλλοντος χρόνου;

— Ναί.

— Καὶ τὰ «εἶναι» καὶ «γίνεται» οὐχὶ μέθεξιν τοῦ παρόντος;

— Βεβαιότατα.

— Ἐὰν ἄρα τὸ ἔν μηδὲν χρόνου μετέχῃ, οὔτε ποτὲ εἶχε γίνεαι, οὔτε ἐγένετο, οὔτε ἦτο ποτέ, οὔτε τώρα ἔχει γείνει, οὔτε γίνεται, οὔτε εἶναι, οὔτε ἔπειτα θὰ γίνηται, οὔτε θὰ ἔχη γίνεαι, οὔτε θὰ εἶναι.

— Ἀληθέστατα.

(Οὐσία - Ὄν)— Ἄλλὰ δὲν δύναται τι νὰ μετέχῃ οὐσίας κατ' ἄλλον τρόπον εἰ μὴ κατὰ ἓνα ἐκ τούτων.

— Ἄδύνατον.

— Ἄρα τὸ ἔν δὲν μετέχει οὐσίας κατ' οὐδένα τρόπον.

— Ναί.

— Ἄρα οὐδόλως ὑπάρχει τὸ ἔ.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄρα οὔτε εἶναι κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ εἶναι ἔν, διότι ἄλλως θὰ ἦτο ἤδη ὄν καὶ θὰ μετέχε οὐσίας· ἀλλ' ὡς φαίνε-

ἐάν τι δὲν ἔμενε ταῦτόν πρὸς ἑαυτό, ὅτε πρόκειται νὰ συλληφθῆ, θὰ ἐξηφανίζετο καὶ ἡ γνῶσις. Παρὰ τὴν κίνησιν ἄρα ὑπάρχει ἀναγκαιῶς καὶ ἡ στάσις εἰς πάντα τὰ ὄντα.

Τὸ ἀληθές λοιπὸν καθολικόν, ἡ ἰδέα, εἶναι ἡ ἐνόητος τῶν ἐναντιῶν, τῶν ἐνός καὶ τῶν πολλῶν, τοῦ ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος, τῆς κινήσεως καὶ τῆς στάσεως κ. λ. Ἄλλ' ἐν τῇ ἐνόητι ταύτῃ δὲν αἰρονται τὰ ἐναντία καὶ ἡ διαφορά αὐτῶν, οὔτε πρέπει νὰ ἐξαίρωμα μᾶλλον αὐτῶν τὴν ἐνόητη, διότι εἶναι ἐπ' ἴσης ἀναγκαιῶς καὶ ἐκεῖνα καὶ ἀνευ ἐκείνων οὐδὲ αὕτη ὑπάρχει. Ὁ Πλάτων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς συμπλοκῆς ἢ μεθέξεως τῶν ἰδεῶν λαμβάνει τὰ ἐξῆς τρία ζεύγη, ὄν καὶ μὴ ὄν, κίνησιν καὶ στάσιν, ταῦτόν καὶ ἕτερον. Ἡ κίνησις καὶ ἡ στάσις εἶναι ἐναντία μετέχοντα τοῦ ὄντος, διότι ἀμφοτέρω εἶναι. Τὸ ταῦτόν καὶ τὸ ἕτερον διαφέρουσι τῆς στάσεως καὶ τῆς κινήσεως, αὐταὶ ὅμως μετέχουσιν ἐκείνων, διότι ἐκατέρω εἶναι ταύτῃ πρὸς ἑαυτὴν καὶ ἕτερα τοῦ ἐναντίου αὐτῆς. Τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτόν διαφέρουσι, διότι ἂν ἦσαν ταῦτα, τότε, ἐπειδὴ ἡ κίνησις καὶ ἡ ἡραμία μετέχουσι τοῦ ὄντος καὶ εἶναι ὄντα, θὰ εἶναι καὶ ταῦτά. Τὸ ἕτερον λέγεται μόνον σχετικῶς πρὸς ἕτερόν τι, δὲν εἶναι λοιπὸν ταῦτόν πρὸς τὸ ὄν, διότι τὰ ἕτερα εἰσι. Τὸ ταῦτόν καὶ τὸ ἕτερον ὑπάρχουσιν εἰς πάσας τὰς ἰδέας καὶ εἰς πάντα τὰ πράγματα, ὧν ἕκαστον εἶναι ταῦτόν, καὶ δὲν εἶναι ταῦτόν, εἶναι ἕτερον. Καὶ ἡ κίνησις εἶναι ἕτερον τοῦ ὄντος, καὶ κατὰ τοῦτο δὲν εἶναι, ἀλλ' ἐπειδὴ μετέχει τοῦ ὄντος, εἶναι. Ὁμοίως πρέπει νὰ νοῶμεν τὸ μὴ ὄν καὶ νὰ τὸ ἀποθιδώμεν εἰς πάσας τὰς ἰδέας, διότι ἡ ἕτερότης, τὸ ἕτερον, παρὸν ἐν ἐκάστη ποιεῖ αὐτὴν διαφορὴν τοῦ ὄντος, μὴ ὄν. Τὸ μὴ ὄν λοιπὸν δὲν εἶναι τὸ ἀπολύτως ἐναντίον τοῦ ὄντος, τὸ ἀσύλληπτον μηδὲν, ἀλλ' ἕτερόν τι· πάσα δὲ ἰδέα μετέχουσα τοῦ μὴ ὄντος δέον συνάμα νὰ εἶναι, ἵνα εἶναι ὅ,τι εἶναι. Τὸ μὴ ὄν ἄρα ὑπάρχον πανταχοῦ, εὐρίσκεται καὶ ἐν τοῖς λόγοις, ἐν τῇ γνῶμῃ καὶ τῇ φαντασίᾳ. Ἐκ τούτου τὸ ψεῦδος καὶ τὸ σόφισμα. Ὁ ψευθὴς λόγος λέγει τὸ μὴ ὄν ὡς ὄν.

Τοιαῦτα ἐν ὀλίγοις αἱ διδασκαλίαι τοῦ «Σοφιστοῦ». Προσθετέον ἔτι ὅτι ὁ Πλάτων θεωρεῖ παιδαριώδη τὴν διαλεκτικὴν, ἣτις καταδεικνύει τὴν συνόπασιν τῶν ἐναντιῶν ἐν τῷ αὐτῷ ὄντι, ἀλλὰ κατὰ διαφόρους ἀπόψεις, ὅτι λ. χ. ὁ Σωκράτης εἶναι εἰς, ἀλλὰ καὶ πολλὰ, διότι ἔχει πολλὰ μέρη καὶ ιδιότητας. Τὸ δύσκολον ἄρα καὶ ὄρατον εἶναι νὰ δεικνῆται, ὅτι ἐκεῖνο ὅπου εἶναι ἕτερον εἶναι ταῦτόν καὶ ὅ,τι εἶναι ταῦτόν εἶναι ἕτερον καὶ ὡσαύτως κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν ὅτι ὅπου εἶναι τὸ ἐν αὐτῶν, εἶναι καὶ τὸ ἄλλο. Τὸ νὰ ἀποδεικνῆ ὅμως τὸ ταῦτόν κατὰ τινα τρόπον ὡς ἕτερον καὶ τὸ ἕτερον ὡς ταῦτόν, καὶ τὸ μέγα ὡς μικρόν καὶ τὸ ὅμοιον ὡς ἀνόμοιον, καὶ νὰ ἀσμενίζῃ περὶ οὐσίᾳ πάντοτε τὰ ἀντίθετα εἰς τὰς οὐζητήσεις, τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθινὸς ἐλέγχος, ἀλλ' ἀποδεικνύει ὅτι ὁ φέρων τοιαῦτα ἐπιχειρήματα εἶναι νεόφυτος, μόλις ἀρχίζων νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἀλήθειαν. Τὸ νὰ ἐπι-

χειρῇ νὰ ἀποχωρήσῃ πάντα ἀπ' ἀλλήλων εἶναι πλημμελὲς καὶ ἴδιον ἀμύσου καὶ ἀφιλοσόφου νοῦ. Διότι τὸ χωρίζειν ἕκαστον ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων εἶναι ἐντελὴς ἐξαφάνισις τῶν λόγων. Διότι ὁ λόγος (ἐνδιήθητος καὶ προφορικὸς) εἶναι ἡ συμπλοκὴ τῶν εἰδῶν, ἡ ἐνωσις τῶν ἰδεῶν (Σοφ. 259). Ἡ δὲ ἰδέα εἶναι ἡ ἐνόητος τοῦ ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος. Τὸ ἀληθές εἶναι τὸ ὄν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀνευ ἀρνήσεως· τὸ μὴ ὄν εἶναι οὐσιώδης διορισμὸς τοῦ ὄντος, καὶ τὸ ταῦτόν μετέχει τοῦ ἕτερου, τὸ δὲ ἕτερον, ὡς τὸ μὴ ὄν, εἶναι κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν καὶ ταῦτόν· δὲν ὑπάρχουσι διαφοροὶ ὄψεις πρὸς ἀλλήλας ἀντίθετοι καὶ ἀλλήλας ἀποκλείουσαι.

Ὁ Πλάτων ἐν τοῖς προηγουμένοις κεφαλαίοις ἀφήρσα πάντα διορισμὸν ἀπὸ τοῦ Ἐνός· ἐν τῇ ἐπομένῃ θέσει· θὰ ἀποδώσῃ αὐτῷ πάντα τὰ προσόντα αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Β' Θεοίσι. *Εἰ τὸ ἐν ἔστι (σχετικῶς), τίνα τὰ ἐπακόλουθα ; (Ἀντίθεσις) Αἱ ἰδέαι καὶ ὁ νοητὸς κόσμος.—Τὸ ἐν εἶναι πολλαπλοῦν, ἔχει μέρη. Εἶναι ἀπειρον τὸ πλήθος καὶ ποιεῖ ἀναγκαίαν τὴν συνύπαρξιν πολλῶν.*

— Θέλεις λοιπὸν νὰ ἐπανέλθωμεν ἀκόμη μίαν φορὰν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν, ἵνα ἴδωμεν μήπως διὰ νέας ἐξετάσεως μᾶς φανερωθῇ ἄλλο τι ;

— Πολὺ ἐπιθυμῶ τοῦτο.

— Λοιπὸν, ἐάν τὸ ἐν ὑπάρχη, συμφωνοῦμεν, ὅτι τὰ ἐξ αὐτοῦ ἐπακόλουθα, οἰαδήποτε εἶναι ταῦτα, πρέπει νὰ ἀναγνωρίζωνται ὑφ' ἡμῶν· δὲν ἔχει οὔτω ;

— Ναί.

— Πρόσεχε λοιπὸν ἐξ ἀρχῆς. Ἄν τὸ ἐν εἶναι, ἄρα γε δύναται αὐτὸ νὰ εἶναι μὲν, ἀλλὰ νὰ μὴ μετέχη οὐσίας (ὑπάρξεως) ;

— Ἀδύνατον.

— Λοιπὸν καὶ ἡ οὐσία (τὸ εἶναι) τοῦ ἐνός δὲν δύναται νὰ

είναι τὸ αὐτὸ ἔπος τὸ ἐν, διότι ἄλλως οὔτε ἐκείνη θὰ ἦτο οὐδὲ αὐτοῦ, οὐδὲ τοῦτο τὸ ἐν θὰ μετείχεν ἐκείνης, ἀλλὰ θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἂν τις ἔλεγε: τὸ "Ἐν εἶναι, ἢ τὸ "Ἐν "Ἐν. Τώρα ἔμειψεν ἡ ὑπόθεσις ἡμῶν δὲν εἶναι αὕτη: ἂν τὸ "Ἐν "Ἐν, ἀλλά, ἂν τὸ "Ἐν εἶναι, τίνα τὰ ἀναγκαῖα ἐπακόλουθα; Δὲν ἔχει οὕτω;

— Βέβαια.

— Λοιπὸν τὸ εἶναι σημαίνει ἄλλο τι παρὰ τὸ ἐν.

— Ἀναγκαῖως.

— Ἄρα καὶ τὸ ὑπ' ἡμῶν λεγόμενον, εἰάν τις εἶπη συλλήβδην, ὅτι τὸ ἐν εἶναι, οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ εἰμῆ, ὅτι τὸ ἐν μετέχει τοῦ εἶναι (τῆς οὐσίας).

— Οὐδὲν ἄλλο.

— Πάλιν ἤδη θὰ ἐρωτήσωμεν: ἂν τὸ ἐν εἶναι, τί ἔπεται ἐκ τούτου; Ἐξέταξε λοιπὸν ἂν ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν σημαίνει ἀναγκαῖως, ὅτι τὸ ἐν εἶναι ὄν τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἔχη μέρη.

— Πῶς τοῦτο συμβαίνει;

— Κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: Ἐάν τὸ εἶναι λέγῃται περὶ τοῦ ἐνός ὄντος καὶ τὸ ἐν λέγῃται περὶ τοῦ ὄντος ἐνός, καὶ ἂν δὲν εἶναι μὲν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἢ οὐσία (τὸ εἶναι) καὶ τὸ ἐν, ἀλλὰ ἀποδίδεται εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὅποσον ὑπεθέσαμεν, ἦτοι εἰς τὸ ἐν ὄν, δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην ἐν ὄλον αὐτὸ τὸ ἐν, μέρη δὲ τούτου δὲν εἶναι τὸ ἐν καὶ τὸ εἶναι;

— Κατ' ἀνάγκην.

— Ἀλλὰ καθὲν ἐκ τῶν δύο τούτων μερῶν θὰ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι μόνον μέρος, ἢ πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ μέρος εἶναι μέρος τοῦ ὄλου;

— Τοῦ ὄλου.

— Καὶ ὄλον εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι ἐν καὶ ἔχει μέρη;

— Ναί.

— Ἀλλὰ πῶς; Ἐκαστὸν τῶν δύο τούτων μερῶν τοῦ ἐνός ὄντος, δηλ. τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν, δύναται ἄρα γε νὰ λείψῃ τὸ μὲν ἐν νὰ εἶναι μέρος τοῦ εἶναι, τὸ δὲ ὄν νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ ἐν ὡς μέρος αὐτοῦ;

— Ἀδύνατον.

— Ἄρα πάλιν ἕκαστον τῶν μερῶν τούτων περιέχει ὡς μέρη τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν, καὶ οὕτως ἕκαστον μέρος γίνεται τοῦλάχιστον ἐκ δύο πάλιν μερῶν, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον πάντοτε συμβαίνει τοῦτο: ὅτι μέρος προστεθῆ ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὰ δύο ταῦτα μέρη. Διότι τὸ ἐν περιέχει πάντοτε τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν τὸ ἐν. Ὅστε ἀναγκαῖως, ἐπειδὴ πάντοτε γίνονται δύο, οὐδέποτε δύναται νὰ εἶναι ἐν.

— Ἀληθέστατον.

— Δὲν εἶναι λοιπὸν οὕτω ἄπειρον κατὰ τὸ πλῆθος τὸ ἐν;

— Φαίνεται.

— Ἐξέτασον τώρα ἀκόμη καὶ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

— Ποῖον;

— Ἰσχυρίζομεθα, ὅτι τὸ ἐν μετέχει τῆς οὐσίας καὶ ὅτι διὰ τοῦτο εἶναι.

— Ναί.

— Καὶ διὰ ταῦτα τὸ ἐν ὄν ἐφάνη ὅτι εἶναι πολλά.

— Βέβαια.

— Ἀλλὰ πῶς; αὐτὸ τὸ ἐν, ὅπερ, ὡς ἰσχυρίζομεθα, μετέχει οὐσίας, εἰάν διὰ τῆς διανοίας συλλάβωμεν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μόνον, ἄνευ τούτου (τῆς οὐσίας), τοῦ ὁποίου, ὡς λέγομεν, μετέχει, ἄρα γε ἐν μόνον θὰ φανῆ ἢ καὶ πολλά τὸ αὐτὸ τοῦτο;

— Ἐν, κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον.

— Ἄς ἴδωμεν. Ἐξ ἀνάγκης διάφορον εἶναι ἡ οὐσία αὐτοῦ καὶ διάφορον αὐτὸ τὸ ἐν, διότι τὸ ἐν δὲν εἶναι οὐσία, ἀλλὰ ὡς ἐν μετέσχε τῆς οὐσίας.

— Ἐξ ἀνάγκης.

— Καὶ λοιπὸν, ἂν διάφορον εἶναι ἡ οὐσία, διάφορον δὲ τὸ ἐν, οὔτε διὰ τοῦ ἐνός εἶναι διάφορον τῆς οὐσίας τὸ ἐν, οὔτε ἡ οὐσία, διὰ τὸ ὅτι εἶναι οὐσία, εἶναι τι ἄλλο τοῦ ἐνός, ἀλλὰ εἶναι διάφορα ἀλλήλων διὰ τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ ἄλλου.

— Ἀληθῶς.

— Ὅστε τὸ ἕτερον (τὸ διάφορον) δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ οὔτε μὲ τὸ ἐν οὔτε μὲ τὴν οὐσίαν.

— Πῶς θὰ ἦτο ταῦτόν;

— Ἄλλὰ τί ; ἐὰν ἐκλέξωμεν ἐξ αὐτῶν εἴτε θέλεις τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἕτερον, εἴτε τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἓν, εἴτε τὸ ἓν καὶ τὸ ἕτερον. ἄρα γε καθ' ἑκάστην ἐκλογὴν (συνδυασμὸν) δὲν ἐκλέγομεν δύο τινά, τὰ ὅποια ὀρθῶς δύνανται νὰ ὀνομάζωνται ἀμφοτέρω ;

— Πῶς τοῦτο ;

— Οὕτω δύνανται τις νὰ εἴπῃ : οὐσίαν ;

— Δύνανται.

— Καὶ πάλιν δύνανται νὰ εἴπῃ : ἓν ;

— Δύνανται καὶ τοῦτο.

— Ἄρα γε δὲν εἶπε καθὲν ἐκ τῶν δύο ;

— Ναί.

— Ἄλλ' ὅταν εἴπω οὐσίαν καὶ ἓν, ἄρα γε δὲν λέγω ἀμφοτέρω ;

— Βεβαίως.

— Λοιπὸν καὶ ἐὰν εἴπω : οὐσία καὶ ἕτερον, ἢ ἕτερον καὶ ἓν, δὲν λέγω εἰς ἑκάστην φοράν ἀμφοτέρω ;

— Ναί.

— Ἐκεῖνα δὲ, τὰ ὅποια λέγονται ὀρθῶς ἀμφοτέρω, ἄρα γε εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι μὲν αὐτὰ ἀμφοτέρω, οὐχὶ δὲ δύο ;

— Ἄδύνατον.

— Ἐκεῖνα δὲ, τὰ ὅποια εἶναι δύο, ὑπάρχει τρόπος νὰ μὴ εἶναι ἓν ἑκαστον ἐξ αὐτῶν ;

— Οὐδόλως.

— Ἐπειδὴ λοιπὸν ταῦτα συμβαίνει νὰ ἀποτελῶσι ζεύγη (ἂνὰ δύο), διὰ τοῦτο καὶ ἑκαστον αὐτῶν εἶναι ἓν.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἐπειδὴ δὲ ἑκαστον αὐτῶν εἶναι ἓν, ἐὰν ἓν οἷονδήποτε ἐνωθῆ με οἷονδήποτε ζεύγος, δὲν γίνεται τρία τὸ ὅλον ;

— Ναί.

— Τὰ δὲ τρία δὲν εἶναι περιττά, καὶ τὰ δύο ἄρτια ;

— Πῶς οὐχὶ ;

— Ἄλλὰ τί ; Ἐὰν τὰ δύο εἶναι, δὲν ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ δίς, καὶ ἐὰν τὰ τρία, τὸ τρίς (τρεις φορές), διότι καὶ εἰς τὸ δύο ὑπάρχει δίς τὸ ἓν καὶ εἰς τὸ τρία τρίς τὸ ἓν ;

— Ἀναγκαίως.

— Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι δύο καὶ δίς, ἀναγκαίως ὑπάρχει τὸ δίς δύο, καὶ πάλιν ἐὰν τὰ τρία καὶ τὸ τρίς ὑπάρχωσιν, ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει καὶ τὸ τρίς τρία ;

— Πῶς οὐχὶ ;

— Ἄλλὰ πάλιν, ἐὰν τὰ τρία καὶ τὸ δίς, καὶ ἂν τὰ δύο καὶ τὸ τρίς ὑπάρχωσι, δὲν ὑπάρχουσι κατ' ἀνάγκην καὶ τὰ τρίς δύο καὶ τὰ δύο τρίς ;

— Βεβαίως.

— Ὑπάρχει λοιπὸν ἄρτιον ἄρτίας φοράς λαμβανόμενον καὶ περιττὸν περιττάς φοράς, καὶ ἄρτιον περιττάς καὶ περιττὸν ἄρτίας φοράς.

— Οὕτως εἶναι.

— Ἐὰν δὲ ταῦτα ἀληθεύωσι, πιστεύεις ὅτι ὑπολείπεται ἀκόμη ἀριθμὸς τις, ὅστις ἀναγκαίως νὰ μὴ ὑπάρχη (ἐν τοῖς συνδυασμοῖς τούτοις) ;

— Οὐδεὶς βεβαίως.

— Ἄρα, ἐὰν τὸ ἓν ὑπάρχη, ἀναγκαίως ὑπάρχει καὶ ὁ ἀριθμὸς. Ἐὰν ὁμοίως ὁ ἀριθμὸς ὑπάρχη, τότε ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ πλῆθος ἀπειρον ὄντων, ἢ μήπως ὁ ἀπειρος ἀριθμὸς δὲν γίνεται ἐκ τοῦ πλῆθους (τῶν πολλῶν) καὶ μετέχων οὐσίας ;

— Ἀναμφιδόλως.

— Ἄν λοιπὸν ἑκαστος ἀριθμὸς μετέχη οὐσίας, ἄρα γε καὶ ἑκαστον μέρος τοῦ ἀριθμοῦ δὲν μετέχει τῆς οὐσίας ;

— Ναί.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ προηγηθείσῃ ὑποθέσει ἰδεωρήθη τὸ ἓν ὡς ἓν, ἦτοι τὸ ἀφηρημένον καὶ ἀσχετον ἓν, ἰδειχθῆ δὲ ὅτι ἀρνείται πάντα διορισμὸν. Ἐν τῇ δευτέρῃ ὑποθέσει ἐξετάζεται ἀπὸ τοῦ κατ. 13^{ου} μέχρι τοῦ 20^{ου} τὸ ἓν ὡς ὄν, ἦτοι ἓν σχέσει πρὸς τὸ εἶναι καὶ ζητοῦνται τὰ ἐπικείμενα τοιαύτης ἀρχῆς πραγματικωτέρως καὶ γονιμωτέρως. Καὶ πρῶτον τὸ ἓν ἔχει δύο λογικὰ μέρη, τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν. Ἄρα ὁμοίως εἶναι ἀχώριστα. Ἐκάτερον λοιπὸν τῶν μερῶν τούτων περιέχει τὸ ἕτερον, καὶ οὕτω ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἅτινα πάλιν ὑποδιαιροῦνται (νοεῶς). Ἄρα τὸ ἓν εἶναι ἀπειρος πλῆθός. Ἄλλὰ τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν εἶναι δύο, διότι εἶναι διάφορα ἢ ἕτερα.

Τὸ ἕτερον ὅμως εἶναι τι τρίτον, οὐ μετέχουσιν ἕκαστα τὰ δύο. Ἐχομεν οὕτω τοὺς ἀριθμοὺς δύο καὶ τρία, οἵτινες δύναται νὰ γεννήσωσι πάντας τοὺς ἄλλους. Ἄρα ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἑνός ποιεῖ ἀναγκαίαν τὴν ὑπαρξίν τῶν πολλῶν καὶ ἀπείρου πληθύος ὄντων. Οὕτω διὰ τῆς αὐτῆς διαλεκτικῆς μεθόδου ἀποδεικνύονται τὰ ἐναντία τῶν ἐν τῇ πρώτῃ ὑποθέσει συμπερασμάτων. Τοῦτο ἡγαγέ τις μὴ προσέχοντας εἰς τὴν διαφορὰν τῶν *ὑποθέσεων* νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι σκοπὸς κύριος τοῦ «Παρμενίδου» εἶναι νὰ παραστήσῃ ὡς ψευδῆ τὴν Ἑλεατικὴν διαλεκτικὴν, ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι δι' αὐτῆς δύναται τὰ ἐναντία μετὰ τῆς αὐτῆς λογικῆς ἀκολουθίας νὰ παράγονται ἐκ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Ἀληθῶς ἡ διαλεκτικὴ αὕτη εἶναι ἀτελεστάτη. Ἀλλὰ μήπως καὶ ἡ τοῦ Πλάτωνος εἶναι κατὰ πάντα τελεία; Καίτοι προσπαθεῖ νὰ δείξῃ ὅτι ἐν παντὶ διορισμῷ ἐμπεριέχεται τὸ ἐναντίον αὐτοῦ, ἡ ἐργασία αὕτη δὲν διεξάγεται αὐστηρῶς κατὰ πάσας τὰς διαλεκτικὰς κινήσεις τῆς, διότι πολλάκις ἐπικρατοῦσι σκέψεις ἐξωτερικαί. Οὕτω λέγει: Ἐπειδὴ ἐν τῇ προτάσει: τὸ ἔν ἔστι, διακρίνεται τὸ ἔν ἀπὸ τοῦ ἔστι, ἄρα τὰ πολλὰ ἐμπεριέχονται ἐν αὐτῇ, καὶ οὕτω μετὰ τοῦ ἑνός δηλοῦνται τὰ πολλὰ. Ἐνταῦθα, ἐνῶ πρόκειται ἐκ τοῦ ἑνός νὰ παραχθῶσι τὰ πολλὰ, προῖποτιθενται τὰ πολλὰ, καὶ ἡ διαλεκτικὴ κίνησις ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἐνώσεως δύο διορισμῶν. (Ὅρα Πλάτωνος «Τίμαιος» μετάφρ. Π. Γρατσιάτου, ἐν τέλει).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Συνέχεια Β' ὑποθέσεως. Τὸ ἔν εἶναι πολλά.

— Ἡ οὐσία (τὸ εἶναι) ἄρα εἶναι διηρημένη εἰς πάντα, τὰ ὅποια εἶναι (τὰ) πολλά, καὶ δὲν εἶναι κεχωρισμένη ἀπὸ κανενὸς τῶν ὄντων, οὔτε ἀπὸ τοῦ σμικροτάτου οὔτε ἀπὸ τοῦ μεγίστου; Ἡ εἶναι παράλογον νὰ γίνηται τοιαύτη ἐρώτησις; διότι πῶς εἶναι δυνατόν τὸ εἶναι (ἡ οὐσία) νὰ ἀποχωρίζηται ἀπὸ τινος τῶν ὄντων;

— Ἀδύνατον.

— Ἡ οὐσία ἄρα εἶναι κατακεκομμένη εἰς τὰ κατὰ τὸ δυνατόν σμικρότατα καὶ μέγιστα καὶ πανταχοῦ ὄντα, καὶ ἐκ πάντων τῶν πραγμάτων αὕτη τὰ μάλιστα εἶναι μεμερισμένη καὶ τὰ μέρη τῆς οὐσίας εἶναι ἀναριθμητά.

— Οὕτως ἔχει.

— Τὰ μέρη ἄρα αὐτῆς εἶναι πλείστα.

— Ναὶ πλείστα.

— Ἀλλὰ πῶς; δύναται νὰ ὑπάρχη τι ἐξ αὐτῶν, ὅπερ εἶναι μὲν μέρος τῆς οὐσίας, οὐχὶ ὅμως μέρος;

— Καὶ πῶς δύναται νὰ ὑπάρξῃ τοῦτο;

— Ἀλλ' ἐάν, καθὼς νομίζω, τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, πρέπει τὸ μέρος, ἐν ὅσῳ εἶναι, νὰ εἶναι ἔν τι, καὶ δὲν δύναται νὰ εἶναι μηδέν.

— Ἀναγκαίως.

— Ἄρα εἰς ἕκαστον μέρος τῆς οὐσίας προσυπάρχει τὸ ἔν, ἕπερ δὲν λείπει οὔτε ἀπὸ τοῦ σμικροτέρου οὔτε ἀπὸ τοῦ μεγαλειτέρου οὔτε ἀπ' οὐδενὸς ἄλλου.

— Οὕτως ἔχει.

— Ἀλλὰ δύναται, ἐνῶ εἶναι ἔν, νὰ εἶναι συγχρόνως εἰς πολλοὺς τόπους; τοῦτο ἐξέταξε.

— Αὐτὸ ἐξετάζω καὶ εὐρίσκω ὅτι εἶναι ἀδύνατον.

— Εἶναι ἄρα μεμερισμένον, ἐάν δὲν εἶναι ὅλον, διότι ἄλλως δὲν θὰ δύναται νὰ παρευρίσκηται συγχρόνως εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τῆς οὐσίας παρὰ ὡς μεμερισμένον.

— Ναί.

— Καὶ προσέτι τὸ μεμερισμένον πρέπει ἀναγκαίως νὰ εἶναι τόσα πολλά, ὅσα εἶναι τὰ μέρη του.

— Ἀναγκαίως.

— Ἄρα δὲν ἐλέγομεν ἀληθῆ πρό μικροῦ λέγοντες, ὅτι ἡ οὐσία (τὸ εἶναι) εἶναι διηρημένη εἰς τὰ πλείστα μέρη, διότι δὲν εἶναι διηρημένη εἰς μέρη περισσότερα παρὰ τὸ ἔν, ἀλλὰ, ὡς φαίνεται, εἶναι διηρημένη εἰς μέρη ἴσα ὡς τὸ ἔν, διότι οὔτε τὸ ἔν λείπει ἀπὸ τοῦ ἑνός, οὔτε τὸ ἔν ἀπὸ τοῦ ὄντος, ἀλλὰ δύο ὄντα εὐρίσκονται κατ' ἴσον ἀριθμὸν (ἐξίσου) εἰς πάντα τὰ ὄντα.

— Οὕτω βεβαίως φαίνεται.

— Αὐτὸ ἄρα τὸ ἔν εἶναι κατακεκομμένον ὑπὸ τῆς οὐσίας (τοῦ εἶναι), καὶ οὕτως εἶναι πολλά καὶ κατὰ τὸ πλῆθος ἅπαιρα.

- Οὕτω φαίνεται.
- Ἄρα οὐχὶ μόνον τὸ ὄν-ἐν εἶναι πολλά, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐν, ὡς διηρημένον ὑπὸ τοῦ ὄντος, ἀναγκαίως εἶναι πολλά.
- Βεβαιότατα.

ΣΗΜ. Ἐδείχθη ἤδη ὅτι ἂν τὸ Ἔν ὑπάρχη, ἀναγκαίως συνυπάρχει καὶ ἄπειρος πληθὺς ὄντων. Ἀλλὰ τὰ μέρη ταύτης μετέχουσι τοῦ εἶναι. Ἄρα τὸ ὄν εἶναι ἐπ' ἄπειρον διηρημένον. — Πάλιν ὁμως ἕκαστον τῶν μερῶν τούτων εἶναι ἐν. ἄρα τὸ ἐν ὑπάρχει εἰς πάντα τὰ μέρη τοῦ εἶναι· λοιπὸν εἶναι καὶ αὐτὸ ἀπείρως διηρημένον, μὴ ἄλλως λέξεις αὐτὸ τὸ Ἔν εἶναι πολλά, ἄπειρον ἀριθμητικῶς. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ ἐναντίον περιέχει τὸ ἐναντίον αὐτοῦ, τὸ ἄλλο του. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἀντιφάσκει πρὸς τὰ τῆς πρώτης ὑποθέσεως. Ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὑπ' ἄλλην ἔποψιν θεωρεῖται νῦν τὸ ἐν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄

Συνέχεια Β' ὑποθέσεως. Τὸ ἐν εἶναι πεπερασμένον. Εἶναι ὄλον ἔχον ἀρχὴν, μέσον, καὶ τέλος· εἶναι ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν ἄλλῳ· κινεῖται καὶ ἴσταιαι. Εἶναι ταῦτόν καὶ ἕτερον πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς ἄλλα.

- Προσέτι, ἐπειδὴ τὰ μέρη εἶναι μέρη τοῦ ὄλου, τὸ ἐν εἶναι πεπερασμένον ὡς ὄλον. Ἡ τὰ μέρη δὲν περιέχονται ὑπὸ τοῦ ὄλου;
- Βεβαίως.
- Ἀλλὰ τὸ περιέχον δὲν εἶναι πέρασ;
- Διατί οὐχι;
- Ἄρα τὸ ἐν ὄν εἶναι καὶ πολλά, καὶ ὄλον καὶ μέρη, καὶ πεπερασμένον καὶ ἄπειρον κατὰ τὸ πλῆθος.
- Οὕτω φαίνεται.
- Ἐπειδὴ δὲ εἶναι πεπερασμένον, δὲν ἔχει καὶ ἄκρα:

- Ἀναγκαίως.
- Ἀλλὰ πῶς; ἂν εἶναι ὄλον, δὲν ἔχει καὶ ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τέλος; ἢ εἶναι δυνατόν τι νὰ εἶναι ὄλον ἄνευ τῶν τριῶν τούτων; καὶ ἂν ἔκ' τινος λείψῃ οἰονδήποτε τούτων, θὰ δύναται πλέον νὰ εἶναι ὄλον;
- Ἀδύνατον.
- Λοιπὸν τὸ ἐν, ὡς φαίνεται, ἔχει καὶ ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τέλος.
- Ἔχει.
- Ἀλλὰ προσέτι τὸ μέσον ἐξίσου ἀπέχει τῶν ἄκρων, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦτο μέσον.
- Ὅχι βέβαια.
- Λοιπὸν τὸ ἐν, ἐπειδὴ εἶναι τοιοῦτον, μετέχει καὶ **σχήματος**, ἢ εὐθέος ἢ στρογγύλου ἢ τινος μικτοῦ ἐκ τῶν δύο.
- Ναί, μετέχει.
- Ἄρα, ἀφοῦ τοιοῦτον εἶναι τὸ ἐν, δὲν θὰ εἶναι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν ἄλλῳ;
- Πῶς τοῦτο;
- Ἐκαστον τῶν μερῶν πράγματός τινος εἶναι ἐν τῷ ὄλῳ καὶ οὐδὲν εἶναι ἐκτὸς τοῦ ὄλου.
- Ναί.
- Πάντα δὲ τὰ μέρη δὲν περιέχονται ὑπὸ τοῦ ὄλου;
- Ναί.
- Καὶ προσέτι τὸ ἐν εἶναι πάντα τὰ μέρη του καὶ αὐτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον ἢ πάντα.
- Ἀληθῶς.
- Ἀλλὰ τὸ ἐν δὲν εἶναι καὶ τὸ ὄλον;
- Πῶς οὐχι;
- Ἐὰν λοιπὸν πάντα τὰ μέρη εἶναι ἐν τῷ ὄλῳ, καὶ ἂν πάντα τὰ μέρη εἶναι οὐ μόνον τὸ ἐν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄλον, καὶ πάντα περιέχονται ὑπὸ τοῦ ὄλου, ἄρα τὸ ἐν θὰ περιέχηται ὑπὸ τοῦ ἐνὸς καὶ οὕτως ἤδη αὐτὸ τὸ ἐν θὰ εἶναι ἐν ἑαυτῷ.
- Οὕτω φαίνεται.

— Ἄλλὰ πάλιν, τὸ ὅλον δὲν εἶναι εἰς τὰ μέρη, οὔτε εἰς ὅλα, οὔτε εἰς ἓν μέρος, διότι ἂν ἦτο εἰς ὅλα, ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ εἰς ἓν μέρος, διότι ἂν εἰς ἓν μέρος δὲν ἦτο, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι καὶ εἰς ὅλα. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τὸ ἓν μέρος εἶναι ἓν ἐκ τῶν μερῶν ὅλων, ἂν τὸ ὅλον δὲν εἶναι εἰς τοῦτο τὸ ἓν, πῶς θὰ ἠδύνατο πλέον νὰ εἶναι εἰς ὅλα;

— Ἀδύνατον.

— Ἄρα οὔτε εἰς τινὰ τῶν μερῶν ὑπάρχει τὸ ὅλον· διότι ἂν ἦτον εἰς τινὰ τὸ ὅλον, τότε τὸ περισσότερον θὰ ἦτο εἰς τὸ ὀλιγώτερον, ὅπερ εἶναι ἀδύνατον.

— Τῷ ὄντι, ἀδύνατον.

— Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ ὅλον δὲν εἶναι οὔτε εἰς περισσότερα μέρη, οὔτε εἰς ἓν, οὔτε εἰς ἅπαντα, εἶναι ἀναγκαίως εἰς ἄλλο τι ἢ δὲν ὑπάρχει οὐδαμοῦ.

— Ἀναγκαίως.

— Ἐὰν μὲν οὐδαμοῦ ὑπάρχη τὸ ἓν, θὰ ἦτο μηδὲν ἄλλ' ἔπειδὴ εἶναι τὸ ὅλον καὶ δὲν εἶναι ἐν ἑαυτῷ, δὲν εἶναι ἐξ ἀνάγκης ἐν ἄλλῳ;

— Βεβαίως.

— Ἄρα, καθ' ὅσον τὸ ἓν εἶναι τὸ ὅλον, εἶναι ἐν ἄλλῳ, καθ' ὅσον ἕως εἶναι πάντα τὰ μέρη, τὸ ἓν εἶναι ἐν ἑαυτῷ. Καὶ οὕτω καθ' ἀνάγκην τὸ ἓν εἶναι ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν ἄλλῳ.

— Κατ' ἀνάγκην.

— Ἐπειδὴ δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις τοῦ ἑνός, τοῦτο ἀναγκαίως καὶ κινεῖται καὶ ἵσταται.

— Πῶς τοῦτο;

— Ἐὰν μὲν εἶναι ἐν ἑαυτῷ, ἵσταται (ἀκίνητον), διότι ἂν εἶναι ἐν τῷ ἐνὶ καὶ ἐκ τούτου δὲν ἐκβαίνει, τότε εἶναι ἐν ἐνὶ καὶ τῷ κῶτῳ, δηλ. ἐν ἑαυτῷ.

— Οὕτως εἶναι.

— Ἐκείνο ὅμως, ὅπερ πάντοτε εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ, βέβαια εἶναι ἐξ ἀνάγκης πάντοτε ἀκίνητον.

— Βέβαια.

— Ἄλλὰ πῶς; Ἄν τὸ ἐν εἶναι πάντοτε ἐν ἄλλῳ, δὲν εἶναι ἐξ ἀνάγκης οὐδέποτε ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ ἐπειδὴ οὐδέποτε εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ μὴ ἵσταται ἀκίνητον, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἵσταται, δὲν κινεῖται ἐξ ἀνάγκης;

— Ναί.

— Ἀναγκαίως ἄρα τὸ ἐν, ἐπειδὴ πάντοτε εἶναι ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν ἑτέρῳ, πάντοτε κινεῖται καὶ ἵσταται.

— Οὕτω φαίνεται.

— Καὶ προσέτι τὸ ἐν πρέπει νὰ εἶναι ταῦτόν πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἕτερον (διάφορον) ἑαυτοῦ, καὶ ὡσαύτως ταῦτόν μετὰ τὰ ἄλλα καὶ ἕτερον αὐτῶν, ἂν ἔχη τὰς προηγουμένας ἰδιότητας.

— Πῶς τοῦτο;

— Πᾶν πρᾶγμα ἔχει πρὸς πᾶν πρᾶγμα τὰς ἐξῆς σχέσεις, δηλ. εἶναι ταῦτόν ἢ ἕτερον αὐτοῦ, ἢ ἂν δὲν εἶναι οὔτε ταῦτόν οὔτε ἕτερον, θὰ εἶναι μέρος τούτου, μετὰ τὸ ὅποιον τριαύτην ἔχει σχέσιν, ἢ θὰ εἶναι πρὸς αὐτὸ ὡς ὅλον πρὸς μέρος.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄλλ' εἶναι ἄρα γε τὸ ἐν αὐτὸ μέρος ἑαυτοῦ;

— Οὐδόλως.

— Λοιπὸν τὸ ἐν δὲν δύναται νὰ εἴηαι οὔτε τὸ ὅλον ἑαυτοῦ, οὕτως ὥστε νὰ σχετίζη ἑαυτὸ ὡς μέρος ἑαυτοῦ πρὸς ἑαυτὸ ὡς ὅλον.

— Ἀδύνατον.

— Ἄλλ' ἄρα γε τὸ ἐν δύναται νὰ εἶναι ἕτερον τοῦ ἑνός;

— Οὐχὶ βέβαια.

— Ἄρα οὔτε ἕτερον ἑαυτοῦ δύναται νὰ εἶναι τὸ ἐν;

— Οὐχί.

— Ἐὰν λοιπὸν τὸ ἐν δὲν εἶναι οὔτε ἕτερον οὔτε ὅλον οὔτε μέρος αὐτὸ ἑαυτοῦ, δὲν εἶναι ἀναγκαίως ταῦτόν πρὸς ἑαυτὸ;

— Ἀναγκαίως.

— Ἄλλὰ πῶς; Ἄν τὸ ἐν ἀλλαχοῦ παρά ἐν ἑαυτῷ εἶναι τὸ ἐν ἑαυτῷ ὄν, δὲν πρέπει ἀναγκαίως νὰ εἶναι τοῦτο ἕτερον ἑαυτοῦ, ἐπειδὴ εἶναι ἀλλαχόθεν;

— Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον οὕτω φαίνεται.

— Τοιοῦτο λοιπὸν ἐφάνη τὸ ἓν, δηλαδὴ εἶναι συγχρόνως ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν ἄλλῳ.

— Τῷ ὄντι, οὕτως ἐφάνη.

— Ἄρα κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὡς φαίνεται, τὸ ἓν εἶναι ἕτερον (διάφορον) ἑαυτοῦ.

— Φαίνεται.

— Ἄλλὰ πῶς; ἓν τι εἶναι διάφορον ἄλλου τινός, δὲν θὰ εἶναι διάφορον διαφόρου (ἕτερον ἑτέρου);

— Ἀναγκαίως.

ΣΗΜ. Ἐν κερ. 13-14 ἐδείχθη ὅτι τὸ ἓν εἶναι Πολλὰ καὶ ἔχει μέρη. Εὐχερῶς νῦν δύναται ἐκ τούτου νὰ δεიχθῇ ὅτι τὸ ἓν εἶναι πεπερασμένον, ἔχει σχῆμα κ.λ. ὅπως ἐκ τῆς ἐναντίας προτάσεως, ὅτι τὸ ἓν δὲν εἶναι Πολλὰ καὶ δὲν ἔχει μέρη ἐδείχθη, ὅτι δὲν ἔχει πέρυτα, σχῆμα κ.λ.π. Τοιοῦτοτρόπως τὰ ζεῖγη τῶν ἐναντιῶν ἀποτελοῦσιν ἄλυσις. Ἐπειδὴ τὸ ἓν ἔχει μέρη, εἶναι ὄλον. ὅπερ περιορίζεται ὑπὸ τοῦ περιχομένου, εἶναι ἄρα πεπερασμένον. Τὸ ἓν λοιπὸν εἶναι ἓν ἅμα καὶ πολλὰ, ὄλον καὶ μέρη, πεπερασμένον καὶ ἀπειρον. Τοιοῦτο δὲ ὄν τὸ ἓν ἔχει ἀρχὴν, μέσον καὶ τέλος, ἄρα ἔχει καὶ σχῆμα, καὶ προσέτι εἶναι ἐν ἑαυτῷ ἅμα καὶ ἐν ἑτέρῳ. Ἄλλὰ διὰ ταῦτα καὶ κινεῖται καὶ ἡρεμεῖ ἡρεμεῖ μὲν διότι εἶναι πάντοτε ἐν ἑαυτῷ, κινεῖται δὲ διότι εἶναι πάντοτε ἐν ἑτέρῳ. Καὶ πάλιν εἶναι ταῦτὸν ἅμα καὶ ἕτερον πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς ἄλλα... Ἐνταῦθα πάλιν ἐρωτᾶται: πῶς εἶναι δυνατόν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα νὰ ἔχη διορισμὸς τόσον ἐναντίους πρὸς ἀλλήλους; Ἄλλ' ὁ Πλάτων, ἐπινεκλαμβάνομεν, διδάσκει ὅτι τὰ ἐναντία δὲν ἀποκλείουσιν ἀπολύτως ἀλλήλα, ἀλλὰ καίπερ ἕτερα ὄντα, ἔχουσι σχέσιν στενὴν πρὸς ἀλλήλα ὡς διαφορὰ μὴ ἐνότητος, ἐνός ὄντος. Καὶ ἵνα νοῦμεν αὐτὰ, πρέπει πρὸ πάντων νὰ προσέχωμεν εἰς τὰς σχέσεις αὐτῶν. Ὁ χωρισμὸς, ἡ ἀνάλυσις εἶναι βαθύως ἀναγκαῖα, ἀλλ' ὡς μέσον μόνον, ἐνθ' ὃ κύριος σκοπὸς εἶναι ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ κατωτέρας τοῦ ὄλου, τῆς ζώσης ἐνότητος. Ὅταν δὲ ὁ ἀπειρητικὸς νοῦς, ἡ κατὰ Πλάτωνα διάνοια, ἧς ἡ φύσις εἶναι νὰ διακρίνη καὶ νὰ χωρίζῃ, διδάσκει ὅτι ὁ θεμελιώδης νόμος τῆς νοήσεως, τὸ ὑπέρτατον κριτήριον τῆς ἀληθείας εἶναι ὁ νόμος τῆς ταυτότητος καὶ ὁ τῆς ἀντιφάσεως, ὅτι λ. χ. τὸ δένδρον εἶναι τὸ δένδρον καὶ ὁ ἥλιος εἶναι ὁ ἥλιος, δὲν βλέπει ὅτι τοιαῦτα προτάσεις ἢ οὐδὲν λέγουσιν ἢ λέγουσιν, ὅτι τὸ δένδρον εἶναι δένδρον καὶ οὐχὶ ἥλιος, τ.ε. μετὰ τῆς ταυτότητος νοεῖται καὶ ἡ διαφορὰ, διότι αὐτὰ εἶναι ἀχώριστοι καὶ ἑκατέρωθι δίδονται ἐν τῇ ἐτέρας καὶ διὰ τῆς ἐτέρας. Περὶ τὸν νόμον λοιπὸν τῆς ταυτότητος ἢ τῆς διακρίσεως ὑπάρχει ὁ νόμος τῆς ἀντιφάσεως ἢ τῆς σχέ-

σεως, νόμος καθολικὸς καὶ ἀνγκαιὸς. Διότι πᾶσα ὑπαρξίς εἶναι φανέρωσις σχέσεων καὶ πᾶσα γνῶσις εἶναι κατανόησις σχέσεων. Οὐδὲν, λέγει ὁ Ἑγελος, ὁ εἰς τελειότητα προαγαθὸν τὴν Πλατωνικὴν διαλεκτικὴν, οὐδὲν διαφέρει ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ μὴ ὑποκείμενον εἰς τὸν Νόμον τῆς ἀντιφάσεως ἢ τῆς ἀντιφάσεως (Λογική, Ἡ ἐπιστήμη τῆς οὐσίας). Δὲν ἀρνεῖται αὐτὸς τὸν νόμον τῆς ταυτότητος, ἀλλὰ μόνον τὸ ἀπόλυτον κύριον αὐτοῦ. Ἐάν, τῷ ὄντι, πρᾶγμα τι ἀπομονώσωμεν ἰνταῶς ἀπὸ τῶν ἄλλων, πᾶσαν ἀποκόπτοντες σχέσιν αὐτοῦ, θὰ μείνῃ μόνον κενόν τι καὶ ὄλως ἀδιανόητον. Μετὰ τῆς σχέσεως ἀπακόψαμεν αὐτὴν τὴν διακρίσιν, ἧτις προϋποθέτει τὴν σχέσιν. Ἐάν πεπερασμένον πρᾶγμα, λέγουσιν, εἶναι αὐτὸ καὶ οὐχὶ ἄλλο. Ναί, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι εἶναι πεπερασμένον, ἔχει οὐσιώδη σχέσιν πρὸς τὸ περιορίζον αὐτὸ καὶ οὕτω περιέχει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναίρεσώς του, εἶναι ἄρα ἀντιφατικὴ ὑπαρξίς, εἶναι καὶ δὲν εἶναι. Ὅσαύτως πᾶσα ὄρισμένη ἔννοια, λέγουσιν, ἀποκλείει πᾶσαν ἄλλην καὶ μάλιστα τὴν ἐναντίαν αὐτῆς. Ναί, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι εἶναι ὄρισμένη, ἔχει οὐσιώδη σχέσιν πρὸς τὴν ἀρνητικὴν αὐτῆς, καὶ δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτῆς χωρὶς νὰ ἀποδαίλῃ τὴν σημασίαν αὐτῆς. Ἐάν ἀτενίσωμεν αὐτὴν μόνην ἀποκλείοντες τὴν ἀρνητικὴν αὐτῆς, παραχρημὰ ἀφανίζεται. Διότι ὅ,τι ποιεῖ αὐτὴν νὰ εἶναι αὐτὴ, ἕλξίς λ.χ. ἡ φῶς, εἶναι ἡ σχέσις αὐτῆς πρὸς τὸ ἄλλο, ὅπερ δὲν εἶναι αὐτὴ, πρὸς τὴν ἄπωσιν ἢ τὸ σκότος. Διὰ τοῦτο τὰ ἐναντία τότε μόνον διακρίνονται, ὅτε ἀσχετίζονται, καὶ ἡ πρὸς τὸ ἐναντίον σχέσις νοητοῦ τινος μόνη αὐτῇ διατηρεῖται, ὅταν ἀρθῶσι πάντες οἱ ἐξωτερικοὶ συνειρημοὶ αὐτοῦ, μόνη αὕτη εἶναι ὁ πρῶτος θεσμὸς ὁ συνδέων αὐτὸ οὐσιωδῶς πρὸς τὰ ἄλλα νοητὰ καὶ πρὸς τὸ κέντρον καὶ τὸ ὑποκείμενον τῶν νοητῶν, τὸν Νοῦν.—Κατὰ ταῦτα ἡ πρότασις, ὅτι τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι εἶναι ταῦτα, δὲν δηλοῖ ὅτι δὲν εἶναι καὶ διασκεπνόμενα, ἀλλ' ὅτι ἡ διακρίσις δὲν εἶναι ἀπόλυτος, ἀν δὲ γίνῃ ἀπόλυτος, πάραυτα ἀφανίζεται, ὅτι ἄρα ἡ ἀλήθεια αὐτῶν δὲν εἶναι οὔτε ἡ ταυτότης, οὔτε ἡ διαφορὰ αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι ἡ ταυτότης ἐν τῇ διαφορᾷ αὐτῶν. Ἄλλ' οὕτω ταῦτα καθίστανται ἀχώριστα στοιχεῖα ὑψηλοτέρας ἐνότητος, ἐνότητος ὀργανικῆς καὶ ζώσης, ὅσα εἶναι τὸ Γίγνεσθαι. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἰδεῶν, ὧν ἐκάστη καλεῖ τὴν ἐναντίαν καὶ ἀμφότεραι συνδιακρίσσονται ἐν ὑπερτέρῳ ἐνότητι, ἐν ᾗ βαθύως δὲν εἶναι τοιαῦτα, οἷα εἶναι καθ' ἑαυτὰς. Ἄλλὰ εἶναι τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος καθ' ἑαυτὰ καὶ ἄλλα εἶναι ἐν τῇ ἐνότητι αὐτῶν, ἐν τῷ χρώματι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'

Β' υποθέσεως συνέχεια. Τὸ ἐν καὶ τὸ μὴ ἐν ἢ τὰ ἄλλα. Τὸ ἐν εἶναι καὶ ταυτὸν καὶ ἕτερον, καὶ ὁμοιον καὶ ἀνόμοιον πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὰ μὴ ἐν ὄντα ἢ πρὸς τὰ ἄλλα.

— Πάντα, ὅσα δὲν εἶναι ἐν, δὲν εἶναι ἀρὰ γε διάφορα τοῦ ἐνός καὶ τὸ ἐν διάφορον τῶν μὴ ἐν ;

— Πῶς ὄχι ;

— Τὸ ἐν ἀρα εἶναι ἕτερον (διάφορον) τῶν ἄλλων.

— Ναί, ἕτερον.

— Τώρα πρόσθετε τὸ ταυτὸν καὶ τὸ ἕτερον δὲν εἶναι ἐναντία πρὸς ἄλληλα ;

— Διατί ὄχι ;

— Δύναται λοιπὸν νὰ εἶναι ποτὲ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ ἑτέρῳ καὶ τὸ ἕτερον ἐν τῷ αὐτῷ ;

— Ἀδύνατον.

— Ἐάν ἀρα τὸ ἕτερον οὐδέποτε εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ, οὐδὲν τῶν ὄντων ὑπάρχει, ἐν τῷ ὁποίῳ δύναται τὸ ἕτερον ἐν οἰκθρήποτε χρόνῳ νὰ εἶναι, διότι, ἐάν καθ' οἰκθρήποτε χρόνον ἦτον ἐν τινὶ ὄντι, κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον θὰ ἦτο τὸ ἕτερον ἐν τῷ αὐτῷ. Δὲν ἔχει οὕτως ;

— Οὕτως.

— Ἐπειδὴ δὲ οὐδέποτε εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ, οὐδέποτε δύναται τὸ ἕτερον νὰ εἶναι ἐν τινὶ τῶν ὄντων.

— Ἀληθῆ.

— Ἄρα τὸ ἕτερον δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε εἰς τὰ μὴ ἐν ὄντα οὔτε εἰς τὸ ἐν.

— Βεβαίως ὄχι.

— Λοιπὸν δὲν δύναται τὸ ἐν νὰ εἶναι ἕτερον τῶν μὴ ἐν οὔτε

τὰ μὴ ἐν ἕτερα τοῦ ἐνός διὰ τοῦ ἑτέρου (δὲν ποιεῖ ταῦτα διάφορα ἢ διαφορά).

— Οὐχὶ τῷ ὄντι.

— Ἄλλ' οὔτε δι' ἑαυτῶν δύνανται νὰ εἶναι ἕτερα ἀλλήλων, ἐπειδὴ δὲν μετέχουσι τοῦ ἐτέρου.

— Πῶς θὰ ἠδύναντο ;

— Ἐάν λοιπὸν ταῦτα δὲν εἶναι ἕτερα μήτε δι' ἑαυτῶν, μήτε διὰ τοῦ ἐτέρου, δὲν ἐξαφανίζεται ὅλως πᾶσα ἑτερότης αὐτῶν μεταξὺ των ;

— Ἐξαφανίζεται.

— Ἄλλὰ προσέτι τὰ μὴ ὄντα ἐν δὲν μετέχουσιν οὔτε τοῦ ἐνός. Διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦσαν μὴ ἐν, ἀλλὰ θὰ ἦσαν τρόπον τινὰ ἐν.

— Ἀληθῆ.

— Ἄρα τὰ μὴ ἐν δὲν εἶναι οὔτε ἀριθμός, διότι οὕτως οὐδόλως θὰ ἦσαν μὴ ἐν, ἐάν εἶχον ἐν ἑαυτοῖς ἀριθμόν.

— Οὐχὶ βέβαια.

— Ἄλλὰ πῶς ; τὰ μὴ ἐν εἶναι ἀρὰ γε μέρη τοῦ ἐνός, καὶ οὕτω μετέχουσι τοῦ ἐνός τὰ μὴ ἐν ;

— Θὰ μετεῖχον, ἐν ἦσαν μέρη.

— Ἐάν ἀρα γενικῶς τὸ ἐν εἶναι καὶ προσέτι τὰ μὴ ἐν, τὸ ἐν οὔτε μέρος εἶναι τῶν μὴ ἐν οὔτε ὅλον αὐτῶν ὡς μερῶν, οὔτε πάλιν τὰ μὴ ἐν εἶναι μέρη τοῦ ἐνός, οὔτε ὅλον τοῦ ἐνός ὡς μέρους αὐτῶν.

— Ἀδύνατον νὰ εἶναι.

— Ἄλλ' ὅμως εἶπομεν, ὅτι τὰ μὴ ὄντα μήτε μέρη, μήτε ὅλα, μήτε ἕτερα πρὸς ἄλληλα, ταῦτα εἶναι ταῦτα πρὸς ἄλληλα.

— Ναί, εἶπομεν.

— Νὰ εἴπωμεν λοιπὸν ὅτι καὶ τὸ ἐν καὶ τὰ μὴ ἐν, ἐπειδὴ ἔχουσι τοιαύτην ἀναφορὰν πρὸς ἄλληλα, εἶναι ταῦτά ;

— Νὰ τὸ εἴπωμεν.

— Τὸ ἐν ἀρα, ὡς φαίνεται, εἶναι καὶ ἕτερον τῶν ἄλλων καὶ ἑαυτοῦ καὶ ταυτὸν μετὰ τὰ ἄλλα καὶ μετὰ ἑαυτό.

— Αὐτὸ τοῦλάχιστον φαίνεται ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ.

— Ἄρα εἶναι καὶ ὁμοίον καὶ ἀπόμοιον καὶ πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα.

— Ἴσως.

— Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν ἐφάνη ἕτερον τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἄλλα βέβαια θὰ εἶναι ἕτερα ἐκείνου.

— Βεβαίως.

— Εἶναι λοιπὸν τὸ ἐν τόσον ἕτερον τῶν ἄλλων ὅσον καὶ τὰλλα εἶναι ἕτερα τοῦ ἐνός, καὶ οὔτε περισσώτερον οὔτε ὀλιγώτερον (διάφορα);

— Πῶς ἄλλως;

— Ἐάν ἄρα τὸ ἐν δὲν εἶναι μήτε περισσώτερον μήτε ὀλιγώτερον διάφορον, εἶναι ὁμοίως διάφορον αὐτῶν.

— Ναί.

— Λοιπὸν καθ' ὅσον τὸ ἐν ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ εἶναι ἕτερον τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἄλλα νὰ εἶναι ἕτερα ἐκείνου κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὑπὸ τὴν ἀναφορὰν ταύτην θὰ ἔχη τὴν ἰδιότητα τὸ ἐν νὰ εἶναι ταῦτόν μετὰ τὰ ἄλλα καὶ τὰλλα μετὰ τὸ ἐν

— Πῶς ἐννοεῖς τοῦτο;

— Ἴδου πῶς. Μὲ ἐκάστην λέξιν δὲν ὀνομάζεις τι;

— Ναί.

— Ἄλλὰ πῶς; δύνασαι νὰ εἴπῃς τὴν αὐτὴν λέξιν περισσώτερον παρὰ μίαν φοράν;

— Ναί.

— Καὶ τί ἐκ τῶν δύο; ἐάν εἴπῃς τὸ ὀνομα τινος ἀπαξ, ὀνομάζεις ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα τοῦ ὀποίου εἶναι τὸ ὀνομα, ἐάν δὲ εἴπῃς πολλάκις, δὲν ὀνομάζεις αὐτό; ἢ ἂν τε ἀπαξ, ἂν τε πολλάκις προφέρῃς τὸ αὐτὸ ὀνομα, δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ λέγῃς πάντοτε τὸ αὐτὸ πρᾶγμα;

— Βεβαιότατα.

— Λοιπὸν καὶ τὸ ἕτερον δὲν εἶναι ὀνομα τινος;

— Βεβαίως.

— Ὅταν ἄρα αὐτὸ προφέρῃς, ἂν τε ἀπαξ, ἂν τε πολλάκις τὸ

εἴπῃς, δὲν δηλοῖς ἄλλο τι οὔδὲ ὀνομάζεις ἄλλο τι παρὰ ἐκεῖνο, τοῦ ὀποίου εἶναι ὀνομα.

— Ἀναγκαίως.

— Ὅταν λοιπὸν λέγωμεν ὅτι ἕτερον μὲν τοῦ ἐνός εἶναι τὰλλα, ἕτερον δὲ τῶν ἄλλων εἶναι τὸ ἐν, καίτοι δις εἴπομεν τὴν λέξιν ἕτερον, ὁμοῦς δὲν δηλοῦμεν δι' αὐτῆς ἄλλο τι, ἀλλὰ ἐκεῖνο τοῦ ὀποίου εἶναι ὀνομα (τὴν ἐτερότητα ἢ διαφορὰν).

— Βεβαιότατα.

— Καθ' ὅσον λοιπὸν τὸ ἐν εἶναι ἕτερον τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἄλλα εἶναι ἕτερα τοῦ ἐνός, κατὰ τοῦτο τὸ ἐν ἔχον τὴν ἰδιότητα νὰ εἶναι ἕτερον, δὲν ἔχει ἄλλο τι ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὅπως τὰ ἄλλα. Ἄλλὰ τὸ ἔχον ταῦτόν τι (μὲ ἄλλο) εἶναι ὁμοῖον (αὐτοῦ) ἢ ὄχι;

— Ναί.

— Ἐπειδὴ ἄρα τὸ ἐν συμβαίνει νὰ εἶναι ἕτερον τῶν ἄλλων, δι' αὐτὸ τοῦτο, πᾶν θὰ εἶναι ὁμοῖον πρὸς πάντα, διότι πᾶν πρᾶγμα εἶναι ἕτερον πάντων.

— Οὕτω φαίνεται.

ΣΗΜ. Ἐτέθη ἴδη ὅτι τὸ ἕτερον, ἀπολύτως θεωρούμενον, εἰς οὐδὲν ὄν ὑπάρχει, διότι ἄλλως θὰ ὑπῆρχεν ἐν τῷ αὐτῷ, ἀπολύτως πάλιν θεωρούμενον. Τὸ ἕτερον λοιπὸν δὲν ὑπάρχει οὔτε εἰς τὸ μὴ ὄν, οὔτε εἰς τὸ ἐν ὄν. διότι ἄλλως θὰ ὑπῆρχεν εἰς τὸ ὄν. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ ἐν καὶ τὸ μὴ ἐν οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀναφορὰν πρὸς τὸ ἕτερον, τὸ ἐν δὲν δύναται νὰ εἶναι διάφορον τοῦ μὴ ἐνός διὰ τοῦ ἑτέρου. οὔτε δι' ἑαυτῶν δύναται τὸ ἐν καὶ τὸ μὴ ἐν νὰ εἶναι ἕτερα, διότι δὲν μετέχουσι τοῦ ἑτέρου. Ἄρα τὸ ἐν καὶ τὸ μὴ ἐν, ἦτοι τὸ ἐν καὶ τὸ ἕτερον τοῦ ἐνός, ἢ ἄλλως τὸ ταῦτόν καὶ τὸ ἕτερον, εἶναι ταῦτά. Οὕτως ὁ ἀπόλυτος χωρισμὸς ἤγαγεν εἰς τὴν ἀπόλυτον συνταύτισιν.— Πάλιν τὸ μὴ ἐν δὲν μετέχει τοῦ ἐνός, διότι ἄλλως θὰ ἦτο ἐν, οὔδὲ ἀριθμὸς εἶναι τὸ μὴ ἐν. Ἐάν λοιπὸν τὸ ἐν εἶναι ἀπολύτως (πανταλῶς) ἐν καὶ τὸ μὴ ἐν ἀπολύτως μὴ ἐν, τὸ ἐν δὲν δύναται νὰ εἶναι μέρος τοῦ μὴ ἐνός, οὔτε ὅλον οὐ μέρος νὰ εἶναι τὸ μὴ ἐν, οὔτε τανάπαυιν τὸ μὴ ἐν δύναται νὰ εἶναι τὸ ὅλον ἢ τὰ μέρη τοῦ ἐνός. Ἄρα τὸ ἐν καὶ τὸ μὴ ἐν, τὰ χωρισθέντι ἐντάλῳ, δαίκνυνται νῦν ἐξ ἀνάγκης ταῦτά.— Πάλιν τὸ ἐν εἶναι ἕτερον τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἄλλα εἶναι ἕτερα τοῦ ἐνός ἄρα, ἐπειδὴ μετέχουσι τοῦ αὐτοῦ πρᾶγματος, τοῦ ἑτέρου. εἶναι ὁμοῖα. Τὸ ἐν, λέγει κατωτέρω ὁ Πλάτων, εἶναι

ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον πρὸς τὰ ἄλλα, ὅμοιον καθὼς ἕτερον, ἀνόμοιον καθὼς ταῦτόν, ἦτοι ὅμοιον καθὼς ἀνόμοιον καὶ ἀνόμοιον καθὼς ὅμοιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ.

Β' ὑποθέσεως συνέχεια. Τὸ ἐν εἶναι καὶ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον πρὸς ἑαυτὸ καὶ τὰ ἄλλα, καὶ ἐφάπτεται καὶ δὲν ἐφάπτεται καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.

- Ἄλλ' ὅμως τὸ ὅμοιον δὲν εἶναι ἐναντίον πρὸς τὸ ἀνόμοιον;
- Ναί.
- Δὲν εἶναι καὶ τὸ ἕτερον ἐναντίον πρὸς τὸ ταῦτόν;
- Βεβαίως.
- Ἄλλὰ προσέτι καὶ τοῦτο εἰδείχθη, ὅτι δηλ. τὸ ἐν εἶναι ταῦτόν μὲ τὰ ἄλλα.
- Ναί, εἰδείχθη.
- Ἄλλ' ὅμως τὸ νὰ εἶναι τὸ ἐν ταῦτόν μὲ τὰ ἄλλα εἶναι ἰδιότης ἐναντία πρὸς τὴν τοῦ νὰ εἶναι ἕτερον τῶν ἄλλων.
- Βέβαια.
- Καθὼς ὅμως ἕτερον, τὸ ἐν ἐφάνη ὅτι εἶναι ὅμοιον.
- Ναί.
- Ἄρα, καθ' ὅσον εἶναι ταῦτόν, θὰ εἶναι ἀνόμοιον, καὶ τοῦτο διότι ἡ ταυτότης εἶναι ἰδιότης ἐναντία πρὸς τὴν ἰδιότητα τὴν παράγουσαν τὴν ὁμοιότητα (πρὸς τὴν ἕτερότητα)· ἀρὰ γε τὸ ἕτερον δὲν καθιστᾷ ὅμοια τὰ πράγματα;
- Ναί.
- Τὸ ταῦτόν ἀρα ποιεῖ ἀνόμοια· ἢ μήπως τὸ ταῦτόν δὲν εἶναι τὸ ἐναντίον πρὸς τὸ ἕτερον;
- Οὕτως φαίνεται.
- Ἄρα τὸ ἐν εἶναι ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον μὲ τὰ ἄλλα, καθὼς μὲν ἕτερον εἶναι ὅμοιον, καθὼς δὲ ταῦτόν εἶναι ἀνόμοιον.

- Ἀληθῶς, ὡς φαίνεται, ἔχει καὶ τοιαύτην σχέσιν.
- Ἄλλ' ἔχει καὶ ἄλλην.
- Ποίαν;
- Καθ' ὅσον τὸ ἐν ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ εἶναι ταῦτόν, δὲν ἀλλοιοῦται, καὶ ἐπειδὴ δὲν πάσχει ἀλλοίωσιν, δὲν γίνεται ἀνόμοιον, καὶ ἂν δὲν γίνεται ἀνόμοιον, εἶναι ὅμοιον. Καθ' ὅσον ὅμως ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ εἶναι ἄλλο, ἀλλοιοῦται, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἡλλοιωμένον, εἶναι ἀνόμοιον.
- Ἀληθῆ λέγεις.
- Τὸ ἐν ὅμως εἶναι ταῦτόν μὲ τὰ ἄλλα, διότι εἶναι ἕτερον αὐτῶν, καὶ ἐπομένως ἕνεκα ἀμφοτέρων τῶν διορισμῶν καὶ ἕνεκα τοῦ ἐνός αὐτῶν εἶναι ὅμοιον πρὸς τὰ ἄλλα καὶ ἀνόμοιον πρὸς αὐτά.
- Βεβαιότατα.
- Λοιπὸν εἶναι τοιοῦτο καὶ πρὸς ἑαυτό, διότι εἰδείχθη ὅτι εἶναι ἕτερον ἑαυτοῦ καὶ ταῦτόν πρὸς ἑαυτό, καὶ δεικνύεται κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἀναφορὰς ταύτας καὶ κατὰ τὴν μίαν αὐτῶν καὶ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον πρὸς ἑαυτό.
- Ἀναγκαίως.
- Περὶ δὲ τοῦ ὅτι τὸ ἐν ἀπτεται (ἐγγίζει) καὶ δὲν ἀπτεται ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, ἐξέταζε πῶς ἔχει.
- Ἐξετάζω.
- Τῷ ὄντι αὐτὸ τὸ ἐν εἰδείχθη ὅτι εἶναι ἐν ἑαυτῷ ὡς ἐν ὄλῳ.
- Ὅρθως.
- Καὶ ὅτι τὸ ἐν δὲν εἶναι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις.
- Ναί.
- Οὕτω, καθ' ὅσον εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις, θὰ ἀπτηται τῶν ἄλλων, καθ' ὅσον δὲ εἶναι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, θὰ ἐμποδίζηται μὲν νὰ ἀπτηται τῶν ἄλλων, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι ἐν ἑαυτῷ, θὰ ἀπτηται ἑαυτοῦ.
- Οὕτω φαίνεται.
- Οὕτω λοιπὸν τὸ ἐν θὰ ἀπτηται καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.
- Θὰ ἀπτηται.
- Ἄλλὰ τί συμβαίνει εἰς τὴν ἀκόλουθον περίστασιν; Ἄρα γε

πάν ὅ,τι μέλλει νὰ ἀπτηταί τινος, δὲν πρέπει νὰ εὐρίσκηται πλησίον ἐκείνου, τοῦ ὁποίου θὰ ἀπτηται, καὶ νὰ κατέχη τὴν θέσιν ἣτις εἶναι μετ' ἐκείνην ἐν ᾗ εὐρίσκεται τοῦτο, τοῦ ὁποίου μέλλει νὰ ἀπτηται;

— Ἀναγκαίως.

— Καὶ τὸ ἐν ἄρα, ἂν μέλλῃ νὰ ἀπτηται αὐτὸ ἑαυτοῦ, πρέπει νὰ κείται εὐθύς ἀμέσως μεθ' ἑαυτό, κατέχον τὴν θέσιν ἐκείνην, ἣτις συνέχεται μετ' αὐτὴν θέσιν, ἐν ᾗ αὐτὸ τοῦτο εἶναι.

— Πρέπει τῷ ὄντι.

— Ἄν λοιπὸν τὸ ἐν ἦτο δύο, θὰ ἴδυναιτο νὰ κάμῃ ταῦτα καὶ νὰ εὐρίσκηται συγχρόνως εἰς δύο τόπους, ἀλλ' ἐφ' ὅσον εἶναι ἐν, ἀδύνατον νὰ γίνῃ τοῦτο.

— Ἀδύνατον, βέβαια.

— Ὅπως ἄρα κατ' ἀνάγκην τὸ ἐν δὲν δύναται νὰ εἶναι δύο, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνάγκην δὲν δύναται οὔτε νὰ ἀπτηται ἑαυτοῦ.

— Βεβαίως.

— Ἄλλ' ἀκόμη καὶ τῶν ἄλλων δὲν θὰ ἀπτηται.

— Διατί;

— Διότι, ὡς εἴπομεν, τὸ μέλλον νὰ ἀπτηται, ἐπειδὴ εἶναι κεχωρισμένον, πρέπει νὰ εἶναι εὐθύς ἀμέσως μετ' ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θὰ ἐγγίξῃ, καὶ οὐδὲν τρίτον πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

— Ἀληθῶς.

— Ἄρα πρέπει νὰ ὑπάρχωσι δύο τοῦλάχιστον, ἂν μέλλῃ νὰ ὑπάρχῃ ἐπαφή.

— Πρέπει.

— Ἄν ὅμως εἰς τὰ δύο ταῦτα προστεθῇ τρίτον κατὰ σειρὰν, αὐτὰ μὲν θὰ εἶναι τρία, ἀλλ' αἱ ἐπαφαὶ δύο.

— Ναί.

— Καὶ οὕτω, ἂν πάντοτε ἐν ἄλλο προστίθεται, θὰ προστίθεται καὶ μία ἐπαφή, καὶ θὰ συμβαίη αἱ ἐπαφαὶ νὰ εἶναι κατὰ μίαν ὀλιγώτεραι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐφαπτομένων· διότι, καθ' ὅσον τὰ δύο πρῶτα ὑπερέχον τῶν ἐπαφῶν, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι κατὰ τὸν ἀριθμὸν περισσώτερα τῶν ἐπαφῶν. κατὰ τόσον ἀκριβῶς καὶ ὅλος ὁ

ἔπειτα ἀριθμὸς τῶν ἐφαπτομένων ὑπερέχει τὰς ἐπαφάς, διότι τοῦ λοιποῦ συγχρόνως προστίθεται ἐν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐφαπτομένων καὶ μία ἐπαφή εἰς τὰς ἐπαφάς.

— Ὅρθως.

— Ὅσα εἴποτε λοιπὸν εἶναι τὰ πράγματα, πάντοτε αἱ ἐπαφαὶ εἶναι κατὰ μίαν ὀλιγώτεραι αὐτῶν.

— Ἀληθῆ.

— Ἐὰν ὅμως ἐν μόνον πρᾶγμα εἶναι καὶ οὐχὶ δύο, ἐπαφή δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ.

— Πῶς δύναται;

— Ἄλλὰ δὲν ἐλέγομεν, ὅτι τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός δὲν εἶναι ἐν οὔτε μετέχουσι τοῦ ἐνός, ἐπειδὴ εἶναι ἄλλα;

— Βεβαίως.

— Ἄρα δὲν ὑπάρχει ἀριθμὸς εἰς τὰ ἄλλα, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει τὸ ἐν εἰς αὐτά.

— Πῶς εἶναι δυνατόν;

— Οὔτε λοιπὸν ἐν εἶναι τὰ ἄλλα οὔτε δύο, οὔτε δύναται νὰ ἔχωσι τὸ ὄνομα οὐδενὸς ἀριθμοῦ.

— Ὅχι.

— Ἄρα μόνον τὸ ἐν ὑπάρχει καὶ δύο δὲν ὑπάρχουσιν.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄρα οὔτε τὸ ἐν ἀπτεται τῶν ἄλλων οὔτε τὰ ἄλλα ἀπτονται τοῦ ἐνός, ἀφοῦ ἐπαφή δὲν ὑπάρχει.

— Ναί.

— Οὕτω λοιπὸν καθ' ὅλα ταῦτα τὸ ἐν καὶ ἀπτεται καὶ δὲν ἀπτεται καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.

— Φαίνεται.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ κεφ. 17 ἐξακολουθεῖ ἡ διαλεκτικὴ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ ὁμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου, τῆς ἐπαφῆς καὶ τῆς μὴ ἐπαφῆς. Ἐν ταῦθα ἡ πρότασις, ὅτι τὸ ἕτερον δύο πραγμάτων ποιεῖ αὐτὰ ὁμοία (Κεφ. 16), χρησιμεύει ἵνα δευθῇ ὅτι τὸ ταῦτόν, ὡς τὸ ἐναντίον τοῦ ἕτερου, φέρει τὸ ἐναντίον ἀποτέλεσμα, ἰ.ε. ἐπειδὴ τὸ ἕτερον ποιεῖ ὁμοία, τὸ ταῦτόν ποιεῖ ἀνόμοια. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο εἶναι ὁρθόν. Ἄλλ' ἐξ αὐτοῦ ἐξήρασα καὶ ὅτι, ἐν

η πρώτη πρότασις είνε φευδής (Κεφ. 16). και τὸ ἐξ αὐτῆς συμπέρασμα είνε φευδές. Ὡς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν δὲ τοῦ ἐφακτοσθαι και μή. ὁ Kirchman βλάπει και ἐν αὐτῇ δύο ἀμπερτήματα, πρῶτον τὴν σύγχυσιν τοῦ Ἐλεπτικοῦ Ἐνός με τὸν ἀριθμὸν ἐν. και δεύτερον τὴν παράστασιν τοῦ ἀριθμοῦ ἐν, ὡς ὄντος, ὅπαρ ἂν είνε ἐν τῷ ἐνί, δὲν δύναται νά είνε και ἐν τοῖς ἄλλοις. ἄπαρ είνε ἔτερα τοῦ ἐνός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

Β' ὑποθέσεως συνέχεια. Τὸ ἐν είνε ἴσον και μεγαλείτερον και μικρότερον ἐαυτοῦ και τῶν ἄλλων κλ.

— Τὸ ἐν ἀρά γε δὲν είνε και ἴσον και ἄνισον πρὸς ἐαυτὸ και πρὸς τὰ ἄλλα ;

— Πῶς ;

— Ἄν τὸ ἐν ἦτο μεγαλείτερον ἢ μικρότερον τῶν ἄλλων, ἢ τὰ ἄλλα ἦσαν μεγαλείτερα ἢ μικρότερα τοῦ ἐνός, οὔτε τὸ ἐν, διὰ τὸ ὅτι είνε ἐν, οὔτε τὰ ἄλλα, διὰ τὸ ὅτι είνε ἄλλα τοῦ ἐνός, θὰ ἦσαν μεγαλείτερα ἢ μικρότερα ἀλλήλων ἔνεκα αὐτῶν τῶν οὐσιῶν τῶν. Ἄλλ' ἐάν μὲν παρεκτός τοῦ ὅτι είνε τοιαῦτα ἤθελον ἔχει και τὸ μὲν και τὰ δὲ ἰσότητα, θὰ ἦσαν ἴσα πρὸς ἄλληλα. Ἐάν δὲ ἤθελον ἔχει τὰ μὲν μέγεθος, τὸ δὲ σμικρότητα, ἢ μέγεθος μὲν τὸ ἐν, σμικρότητα δὲ τὰ ἄλλα, ἐκείνη ἐκ τῶν δύο ἰδεῶν, εἰς ἣν θὰ ὑπῆρχε μέγεθος, θὰ ἦτο μεγαλείτερα, ἐκείνη δὲ, εἰς ἣν θὰ ὑπῆρχε σμικρότης, θὰ ἦτο σμικροτέρα.

— Ἀναγκαίως.

— Ἄρα λοιπὸν ὑπάρχουσιν αἱ δύο αὐται ἰδέαι, τὸ μέγεθος και ἡ σμικρότης ; διότι, ἂν δὲν ὑπῆρχον, δὲν θὰ ἦσαν ἐναντία ἀλλήλων και δὲν θὰ ὑπῆρχον εἰς τὰ ὄντα.

— Βεβαίως.

— Ἐάν ἤδη εἰς τὸ ἐν εὑρίσκεται σμικρότης, θὰ ὑπάρχει ἢ εἰς τὸ ὄλον ἢ εἰς μέρος αὐτοῦ τοῦ ἐνός.

— Ἀναγκαίως.

— Ἄλλὰ πῶς ; ἐάν ὑπῆρχεν εἰς τὸ ὄλον τὸ ἐν, ἢ θὰ ἦτο ἐξίσου ἐκτεταμένη καθ' ὄλον τὸ ἐν ἢ θὰ περιεῖχεν αὐτό.

— Φανερόν.

— Ἄλλ' ἀρά γε, ἐάν μὲν ἡ σμικρότης ἦτο ἐξίσου εἰς τὸ ἐν, δὲν θὰ ἦτο ἴση με αὐτό, ἐάν δὲ περιεῖχεν αὐτό, δὲν θὰ ἦτο μείζων αὐτοῦ ;

— Πῶς ὄχι ;

— Ἄλλὰ είνε δυνατόν ἢ σμικρότης νά είνε ἴση με τι ἢ μεγαλείτερα τινός, και οὔτω νά ἐκτελεῖ τὸ ἔργον τοῦ μεγέθους και τῆς ἰσότητος, και οὐχὶ τὸ ἰδικόν τῆς ;

— Ἀδύνατον.

— Ἄρα δὲν δύναται νά ὑπάρχει σμικρότης εἰς τὸ ἐν, ἀλλ' ἐάν ὑπάρχει, θὰ ὑπάρχει εἰς μέρος αὐτοῦ.

— Ναί.

— Ἄλλὰ πάλιν ὄχι εἰς ὄλον τὸ μέρος, διότι ἄλλως θὰ συμβῆ τὸ αὐτὸ ὅπως εἰς ὄλον τὸ ἐν, θὰ είνε δηλα δὴ ἴση ἢ μεγαλείτερα τοῦ μέρους, εἰς τὸ ὅποιον θὰ ὑπάρχει.

— Ἀναγκαίως.

— Εἰς οὐδὲν ἄρα τῶν ὄντων οὐδέποτε θὰ ὑπάρχει ἢ σμικρότης, ἐπειδὴ δὲν εὑρίσκεται μήτε εἰς τὸ μέρος μήτε εἰς τὸ ὄλον, και οὐδὲν ὑπάρχει σμικρὸν πλὴν αὐτῆς τῆς σμικρότητος

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄρα οὐδὲ μέγεθος θὰ ὑπάρχει εἰς τὸ ἐν, διότι ἄλλως θὰ ὑπῆρχε πλὴν τοῦ ἀπολύτου μεγέθους ἄλλο τι μεγαλείτερον τοῦ μεγέθους, ἐκείνο δηλα δὴ εἰς τὸ ὅποιον θὰ ὑπῆρχε τὸ μέγεθος, και τοῦτο θὰ ἦτο τι μεγαλείτερον, και τοῦ οὐδὲν ὑπάρχει σμικρὸν, τοῦ ὁποίου ἀνάγκη νά ὑπερέχη, ἐπειδὴ είνε μέγα. Ἡ ὑπεροχὴ, ὅμως αὕτη είνε πρᾶγμα ἀδύνατον, διότι οὐδαμοῦ ὑπάρχει σμικρότης.

— Ἀληθῆ.

— Ἄλλ' ὅμως αὐτὸ τὸ μέγεθος είνε μεγαλείτερον αὐτῆς τῆς σμικρότητος και οὐχὶ ἄλλου τινός, και ἢ σμικρότης είνε μικρότερα αὐτοῦ τοῦ μεγέθους και οὐχὶ ἄλλου τινός.

— Βεβαίως.

— Ἄρα τὰ ἄλλα δὲν εἶναι οὔτε μεγαλείτερα οὔτε μικρότερα τοῦ ἑνός, ἐπειδὴ ταῦτα δὲν ἔχουσιν οὔτε μέγεθος οὔτε σμικρότητα, καὶ αἱ δύο αὐταὶ ἰδέαι ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ ὑπερέχῃσι καὶ νὰ ὑπερέχωνται οὐχὶ κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὸ ἓν ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλας, οὔτε πάλιν τὸ ἓν δύναται νὰ εἶναι μεγαλείτερον οὐδὲ μικρότερον τῶν δύο τούτων ἰδεῶν οὐδὲ τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ δὲν ἔχει οὔτε μέγεθος οὔτε σμικρότητα.

— Δὲν φαίνεται.

— Ἄρα λοιπόν, ἂν τὸ ἓν δὲν εἶναι μήτε μεγαλείτερον μήτε μικρότερον τῶν ἄλλων, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον αὐτὸ μήτε νὰ ὑπερέχῃ ἐκείνων μήτε νὰ ὑπερέχῃται ὑπ' αὐτῶν ;

— Ἀναγκαῖον.

— Καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ οὔτε ὑπερέχει οὔτε ὑπερέχεται, δὲν εἶναι ἀναγκαιότατον νὰ εἶναι εἰς σχέσιν ἰσότητος, καὶ νὰ εἶναι ἴσον, ἐπειδὴ ἔχει σχέσιν ἰσότητος ;

— Πῶς ὄχι ;

— Ἀλλὰ προσέτι αὐτὸ τὸ ἓν ἔχει τοιαύτην σχέσιν πρὸς ἑαυτὸ διότι, ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἐν ἑαυτῷ μήτε μέγεθος μήτε σμικρότητα, δὲν δύναται οὔτε νὰ ὑπερέχῃται οὔτε νὰ ὑπερέχῃ ἑαυτό, ἀλλὰ ἐξισούμενον πρὸς ἑαυτὸ θὰ εἶναι ἴσον πρὸς ἑαυτό.

— Βεβαιότατα.

— Τὸ ἓν ἄρα εἶναι ἴσον πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα.

— Φαίνεται.

— Καὶ προσέτι, ἐπειδὴ τὸ ἓν εἶναι ἐν ἑαυτῷ, θὰ περιλαμβάνῃ αὐτὸ ἑαυτὸ ἔξωθεν, καὶ καθ' ἕσον μὲν περιέχει ἑαυτὸ εἶναι μεγαλείτερον ἑαυτοῦ, καθ' ὅσον δὲ περιέχεται εἶναι μικρότερον, καὶ οὕτω τὸ ἓν εἶναι μεγαλείτερον καὶ μικρότερον ἑαυτοῦ.

— Τῷ ὄντι.

— Ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον, δηλαδὴ νὰ μὴ ὑπάρχῃ κανὲν ἐκτὸς τοῦ ἑνός καὶ τῶν ἄλλων ;

— Πῶς ὄχι ;

— Ἀλλὰ τὸ ὄν πρέπει πάντοτε νὰ εἶναι πῶς.

— Ναί.

— Ἄλλ' ἄρά γε ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι εἰς τι, δὲν θὰ εἶναι τι μικρότερον εἰς τι μεγαλείτερον ; διότι ἄλλως δὲν δύναται ἕτερόν τι νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἕτερον.

— Ὅρθως.

— Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τοῦ ἑνός οὐδὲν ἕτερον ὑπάρχει, πρέπει δὲ αὐτὰ νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τι, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἢ νὰ ὑπάρχωσιν εἰς ἀλλήλα, ἤτοι τὰ ἄλλα εἰς τὸ ἓν καὶ τὸ ἓν εἰς τὰ ἄλλα, ἢ νὰ μὴ ὑπάρχωσιν οὐδαμοῦ ;

— Φαίνεται.

— Ἄρα, ἐπειδὴ τὸ ἓν ὑπάρχει ἐν τοῖς ἄλλοις, τὰ ἄλλα εἶναι μεγαλείτερα τοῦ ἑνός, διότι τὸ περιέχουσι, τὸ δὲ ἓν εἶναι μικρότερον τῶν ἄλλων, διότι περιέχεται ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ἐπειδὴ πάλιν τὰ ἄλλα εἶναι εἰς τὸ ἓν, τὸ ἓν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἶναι μεγαλείτερον τῶν ἄλλων, τὰ δὲ ἄλλα μικρότερα τοῦ ἑνός.

— Φαίνεται.

— Τὸ ἓν ἄρα εἶναι καὶ ἴσον καὶ μεγαλείτερον καὶ μικρότερον αὐτὸ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.

— Φανερόν.

— Προσέτι, ἂν τὸ ἓν εἶναι μεγαλείτερον καὶ μικρότερον καὶ ἴσον, θὰ ἔχῃ καὶ μέτρα (μετρικὰς μονάδας) ἴσα καὶ περισσότερα καὶ ὀλιγώτερα πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα, καὶ ἐπειδὴ ἔχει μέτρα, θὰ ἔχῃ καὶ μέρη τοιαῦτα.

— Πῶς ὄχι ;

— Ἄρα, ἐπειδὴ ἔχει μέτρα ἴσα καὶ περισσότερα καὶ ὀλιγώτερα, θὰ εἶναι ἀριθμητικῶς ὀλιγώτερον καὶ περισσότερον ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ θὰ εἶναι ἴσον πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα.

— Πῶς ;

— Συγκρινόμενον πρὸς ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων μεγαλείτερον εἶναι τὸ ἓν, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ μέτρα περισσότερα αὐτῶν, ὅσα δὲ μέτρα, τόσα καὶ μέρη θὰ ἔχῃ, ὁμοίως δὲ καὶ ὡς πρὸς ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων

μικρότερον είναι τὸ ἐν καὶ ὡς πρὸς ἐκεῖνα, πρὸς τὰ ὅποια εἶναι ἴσον.

— Οὕτως εἶναι.

— Καὶ λοιπὸν, ἐὰν τὸ ἐν εἶναι μεγαλειότερον ἑαυτοῦ καὶ μικρότερον καὶ ἴσον πρὸς ἑαυτὸ, δὲν θὰ ἔχη καὶ μέτρα ἴσα καὶ πλείονα καὶ ὀλιγώτερα ἑαυτοῦ καὶ, ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ περὶ τῶν μέτρων, δὲν θὰ ἀληθεύῃ καὶ περὶ τῶν μερῶν;

— Πῶς ὄχι;

— Ἄν ἄρα τὸ ἐν εἶναι κατὰ τὰ μέρη ἴσον πρὸς ἑαυτὸ, τὸ πλῆθος τῶν μερῶν τούτων θὰ εἶναι ἴσον πρὸς τὸ ἐν, ἂν δὲ πλείονα εἶναι τὰ μέρη, τὸ ἐν θὰ εἶναι μείζον ἑαυτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἂν εἶναι ὀλιγώτερα, μικρότερον.

— Οὕτω φαίνεται.

— Λοιπὸν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν σχέσιν τὸ ἐν ; Διότι, ἂν μὲν δεῖκνυται μεγαλειότερον αὐτῶν, πρέπει νὰ ἔχη καὶ ἀριθμὸν μερῶν μεγαλειότερον αὐτῶν, ἂν δὲ μικρότερον αὐτῶν. θὰ ἔχη καὶ ἀριθμὸν μικρότερον, καὶ ἂν εἶναι ἴσον πρὸς αὐτὰ κατὰ τὸ μέγεθος, θὰ ἔχη καὶ πλῆθος μερῶν ἴσον πρὸς τὰ ἄλλα.

— Ἀναγκαίως.

— Οὕτω λοιπὸν πάλιν, ὡς φαίνεται, τὸ ἐν θὰ εἶναι καὶ ἴσον καὶ περισσώτερον καὶ ὀλιγώτερον κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτὸ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.

— Ναί.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ 18 κεφ. δαίκνυνται αἱ ἀντιφάσεις αἱ μεταξὺ τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν ἄλλων ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, τὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι καὶ τὸ ἐν ἑτέρῳ εἶναι, καὶ τὸ πλεόν καὶ τὸ ἔλαττον τῶν μερῶν καὶ τῶν μερῶν. — Ἐκ τούτου, ὅτι πᾶν πρᾶγμα πρέπει νὰ εἶναι ἐν τινὶ τόπῳ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐκτὸς τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν ἄλλων, ἐξήγαγε. [1] ὅτι τὸ ἐν πρέπει νὰ εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰλλα ἐν τῷ ἐνί, ἐξ οὗ ἀκολουθεῖ τὸ συμπέρασμα περὶ τοῦ ἴσου, τοῦ μείζονος καὶ τοῦ μικροτέρου. Ἐν τούτοις, ἂν τὸ ἐν εἶναι, ἔχει ἤδη τὸν τόπον τοῦ καὶ δὲν ἔχει χρᾶιν ὡς ἐν ἑνὶ νὰ ζητησῇ, τὸν τόπον αὐτοῦ ἄλλοθεν. [2] Ἐξήγονται αἱ ἀντιφάσεις περὶ τοῦ εἶναι τῶν μετῶν καὶ τῶν μερῶν τῶν ἑνὸς καὶ τῶν ἄλλων. Καὶ ἐνταῦθα,

ἐν τῷ συμπέρασματι ὅτι τὸ ἐν εἶναι ἴσον καὶ μείζον καὶ μικρότερον ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὸν ἀριθμὸν, πρέπει νὰ νοηθῇ τοιοῦτο κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μερῶν αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

Β ὑποθέστωσιν συνέχεια. *Τὸ ἐν ἐν ἐν χρόνῳ εἶναι καὶ γίνεται νεώτερον καὶ πρεσβύτερον ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.*

— Ἄρα γε τὸ ἐν μετέχει καὶ χρόνου, καὶ εἶναι καὶ γίνεται καὶ νεώτερον καὶ πρεσβύτερον αὐτὸ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε τῶν ἄλλων, ἐὰν μετέχη χρόνου ;

— Πῶς ;

— Τὸ εἶναι (ἢ ὑπαρξίς) ἀνήκει βέβαια εἰς αὐτό, ἂν εἶναι ἐν.

— Ναί.

— Ἄλλὰ τί ἄλλο εἶναι τὸ εἶναι παρὰ μέθεξις οὐσίας ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ, ὅπως τὸ ἦτο εἶναι μέθεξις ἐν τῷ παρελθόντι καὶ τὸ θὰ εἶναι μέθεξις οὐσίας μετὰ τοῦ μέλλοντος χρόνου ;

— Βεβίως.

— Τὸ ἐν ἄρα μετέχει χρόνου, ἐπειδὴ μετέχει τοῦ εἶναι.

— Ἀληθέστατα.

— Οὐχὶ τοῦ χρόνου κινουμένου ;

— Ναί.

— Ἄρα τὸ ἐν γίνεται πρεσβύτερον ἑαυτοῦ, ἐὰν προχωρῇ μετὰ τοῦ χρόνου.

— Ἀναγκαίως.

— Ἄρα γε ἐνθυμούμεθα ὅτι τὸ πρεσβύτερον γίνεται πρεσβύτερον τινός, ὅπερ γίνεται νεώτερον ;

— Ἐνθυμούμεθα. (Ἴδε κεφ. 12).

— Ναί.

— Τὸ ἐν ἄρα ἔχει γίνεαι πρῶτον πάντων ὅσα ἔχουσιν ἀριθμὸν. Ἐχουσι δὲ καὶ πάντα τὰ ἄλλα ἀριθμὸν, διότι εἶναι ἄλλα καὶ οὐχὶ ἄλλο.

— Ἐχουσι βέβαια.

— Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ πρῶτον ἔχει γίνεαι, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἔχει γίνεαι πρότερον, τὰ δὲ ἄλλα ὕστερον. Καὶ ὅσα ἔχουσι γίνεαι ὕστερον εἶναι νεώτερα τοῦ πρότερον γεγονότος. Καὶ οὕτως τὰ ἄλλα θὰ εἶναι νεώτερα τοῦ ἐνός, τὸ δὲ ἐν πρεσβύτερον τῶν ἄλλων.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ 19ῃ Κεφ. ἐξετάζονται τὰ ἐπακόλουθα τῆς Η' ὑποθέσεως. ὅτι τὸ Ἐν ἔστι, ἤτοι μετέχει τοῦ εἶναι, ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τοῦ χρόνου, ὅπως τοῦτο ἐγένετο ἐν Κεφ. 12ῃ ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. ὅτι τὸ ἐν δὲν εἶναι πολλά. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη τὰ δύο ταῦτα κεφάλαια νὰ συγκρίνωμαι πρὸς ἄλληλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

Β' ὑποθέσεως συνέχεια. Τὸ ἐν εἶναι καὶ γίνεαι πρεσβύτερον καὶ νεώτερον ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ οὔτε εἶναι οὔτε γίνεαι πρεσβύτερον καὶ νεώτερον ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.—*Μετέχει τῶν τριῶν μερῶν τοῦ χρόνου. καὶ γινώσκεται κλπ.*

— Ἀλλὰ πῶς; Ἀρὰ γε τὸ ἐν δύναται νὰ ἔχη γίνεαι ἐναντίον τῆς φύσεώς του, ἢ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον;

— Ἀδύνατον.

— Ὅμως τὸ ἐν δεῖχθῆναι, ὅτι ἔχει μέρη, καὶ ἂν ἔχη μέρη, ἔχει ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μέσον.

— Ναί.

— Ἀλλ' ἢ ἀρχὴ δὲν γίνεαι πρώτη εἰς ἑα, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ

ἐν, καὶ εἰς ἕκαστον τῶν ἄλλων; Καὶ μετὰ τὴν ἀρχὴν δὲν γίνονται τὰ ἄλλα πάντα μέχρι τέλους;

— Πῶς ἄλλως;

— Καὶ προσέτι θὰ εἰπῶμεν, ὅτι πάντα ταῦτα τὰ ἄλλα εἶναι μέρη τοῦ ἔλου καὶ τοῦ ἐνός, καὶ ὅτι τοῦτο συγχρόνως μὲ τὸ τέλος τοῦ ἔχει γίνεαι ἐν καὶ ἔλον.

— Βεβαίως.

— Τὸ δὲ τέλος, νομίζω, γίνεαι τὸ ὕστατον, καὶ συγχρόνως μὲ τοῦτο φυσικῶς ἔχει γίνεαι τὸ ἐν. Ὅστε, ἂν αὐτὸ τὸ ἐν ἀναγκαίως δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐναντίον τῆς φύσεώς του, διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἔχει γίνεαι συγχρόνως μὲ τὸ τέλος του, φυσικὸν εἶναι ὅτι ἔχει γίνεαι ὕστερον τῶν ἄλλων.

— (Ὅπως φαίνεται.

— Τὸ ἐν ἄρα εἶναι νεώτερον τῶν ἄλλων, τὰ ἄλλα δὲ εἶναι πρεσβύτερα τοῦ ἐνός.

— Καὶ εἰς ἐμὲ οὕτως φαίνεται.

— Ἀλλὰ πάλιν πῶς; Ἡ ἀρχὴ ἢ οἰτιδήποτε ἄλλο μέρος τοῦ ἐνός ἢ ἄλλου οἰουδήποτε πράγματος, ἐπειδὴ εἶναι ἐν μέρος μόνον καὶ οὐχὶ μέρη, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εἶναι ἐν, ἐπειδὴ εἶναι (ἐν) μέρος;

— Ἀναγκαίως.

— Λοιπὸν τὸ ἐν θὰ γίνηται συγχρόνως ἐν ᾧ γίνεαι τὸ πρῶτον καὶ συγχρόνως μὲ τὸ δεύτερον καὶ δὲν θὰ ἀπολείπη ἀπ' οὐδενός τῶν ἄλλων μερῶν, τὰ ὅποια γίνονται οἰτιδήποτε προστίθεται εἰς οἰουδήποτε πρᾶγμα, ἕως οὗ τὸ ἐν ἔλθῃν μέχρι τοῦ τελευταίου γίνῃ ἐν ἔλον, χωρὶς νὰ λείψῃ εἰς τὴν γένεσιν (γίνεσθαι) ταύτην οὔτε ἀπὸ τοῦ πρώτου, οὔτε ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου, οὔτε ἄλλου οὐδενός μέρους.

— Ἀληθῆ.

— Ἄρα τὸ ἐν ἔχει τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μὲ ἑα καὶ τὰ ἄλλα. Ὅστε, ἂν τὸ ἐν δὲν ἔχη γίνεαι ἐναντίον τῆς φύσεώς του, δὲν δύναται νὰ ἔχη γίνεαι οὔτε πρότερον οὔτε ὕστερον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ συγχρόνως. Καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ ἐν δὲν εἶναι οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον τῶν ἄλλων, οὔτε τὰ ἄλλα πλέον τοῦ ἐνός, διὰ τὸν πρό-

τερον ἴσως λόγον τὸ ἐν εἶναι καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον, καὶ ὁμοίως τὰ ἄλλα πρεσβύτερα καὶ νεώτερα τοῦ ἐνός.

— Βεβαίωτατα.

— Οὕτω λοιπὸν εἶναι καὶ ἔχει γίνεαι τὸ ἐν. Ἀλλὰ τί πάλιν θὰ εἰπωμεν περὶ τούτου, ὅτι τὸ ἐν γίνεται καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον τῶν ἄλλων καὶ τὰλλα πρεσβύτερα καὶ νεώτερα τοῦ ἐνός, καὶ ὅτι οὐδὲν γίνεται οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον; Ἀρὰ γε περὶ τοῦ εἶναι ἀληθεύει ὅ,τι καὶ περὶ τοῦ γίνεσθαι, ἢ ὄχι;

— Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω.

— Ἄλλ' ἐγὼ τόσον μόνον θὰ εἶπω, ὅτι, εἴαν τι εἶναι πρεσβύτερον ἄλλου, δὲν δύναται πλέον νὰ γίνῃ ἀκόμη πρεσβύτερον παρ' ὅσον αὐτὸ εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἐγένετο διάφορον κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, οὐδὲ πάλιν ἐκεῖνο ἕπερ εἶναι νεώτερον, δύναται νὰ γίνῃ ἀκόμη νεώτερον. Διότι ἴσα εἴαν προστεθῶσιν εἰς ἄνισα, εἴτε εἰς χρόνον εἴτε εἰς ἄλλο ὅτιδήποτε, προξενουσι πάντοτε διαφορὰν ἴσην μὲ ὅσην ἀπ' ἀρχῆς ἤθελον διαφέρει τὰ ἄνισα.

— Πῶς ὄχι;

— Ἐκεῖνο λοιπὸν, ὅπερ εἶναι, δὲν δύναται ποτὲ νὰ γίνῃ οὔτε πρεσβύτερον οὔτε νεώτερον ἐκείνου, ὅπερ εἶναι, διότι ταῦτα ἐξ ἴσου πάντοτε διαφέρουσι κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ τὸ μὲν εἶναι καὶ ἔχει γίνεαι πρεσβύτερον, τὸ δὲ ἄλλο νεώτερον, οὐδὲν δὲ γίνεται.

— Οὐχὶ βέβαια.

— Καὶ τὸ ἐν λοιπὸν ἐπειδὴ εἶναι, οὔτε πρεσβύτερον οὔτε νεώτερον τῶν ἄλλων ὄντων γίνεται ποτε.

— Ἀληθῆ.

— Ἀλλὰ βλέπε μήπως γίνονται πρεσβύτερα καὶ νεώτερα κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

— Κατὰ ποῖον τρόπον;

— Κατ' ἐκεῖνον, καθ' ὃν τὸ ἐν ἐδείχθη πρεσβύτερον τῶν ἄλλων καὶ τὰλλα πρεσβύτερα τοῦ ἐνός.

— Πῶς λοιπὸν;

— Ὅταν τὸ ἐν εἶναι πρεσβύτερον τῶν ἄλλων, ἔχει γίνεαι περισσότερον χρόνον παρὰ τὰ ἄλλα.

— Ναί.

— Ἐξέταξε λοιπὸν ἀκόμη. Ἄν προσθέσωμεν ἴσον χρόνον εἰς χρόνον περισσότερον καὶ ὀλιγώτερον, ἀρὰ γε ὁ περισσότερος θὰ διαφέρει τοῦ ὀλιγώτερου κατὰ κλάσμα ἴσον ἢ μικρότερον;

— Κατὰ μικρότερον¹.

— Ἄρα τὰ ἐν δὲν θὰ διαφέρει καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν ἀπὸ τῶν ἄλλων, τόσον ὅσον διέφερον αὐτῶν κατ' ἀρχάς, ἀλλά, καίτοι λαμβάνει χρόνον ἴσον μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον λαμβάνουσι τὰ ἄλλα, θὰ διαφέρει τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἡλικίαν πάντοτε ὀλιγώτερον παρὰ πρότερον. Ἡ δὲν ἔχει οὕτως;

— Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ διαφέρει ἄλλου τινὸς κατὰ τὴν ἡλικίαν ὀλιγώτερον παρὰ πρότερον, δὲν γίνεται νεώτερον παρὰ πρότερον ὡς πρὸς ἐκεῖνα, πρὸς τὰ ὅποια πρότερον ἦτο πρεσβύτερον;

— Ναί, γίνεται νεώτερον.

— Ἐάν δὲ τὸ ἐν γίνεται νεώτερον, ἐκεῖνα τὰ ἄλλα πάλιν δὲν γίνονται ὡς πρὸς τὸ ἐν πρεσβύτερα παρὰ πρότερον;

— Βεβαίωτατα.

— Ἄρα ἐκεῖνο, ὅπερ ἔχει γίνεαι νεώτερον, γίνεται πρεσβύτε-

(1) Ἰπὸ τὴν λέξιν μόριον ἐνταῦθα δὲν πρέπει πλέον νὰ νοητικῶς πρότερον, διωρισμένον μέγεθος χρόνου. ἀλλὰ ἐν μέρος ἐν σχέσει πρὸς τὸν μακρότερον ἢ βραχύτερον χρόνον. εἰς ὃν ἐκεῖνο προστίθεται. (1) εἰς ἀμφοτέρω προστιθέμενος χρόνος εἶναι καθ'ἑαυτὸν ἴσος, ἀλλὰ εἴαν ὡς πηλίκον ἢ κλάσμα ἐκφραζῆται τὸ ὅλον, πρέπει φυσικῶς τὸ αὐτὸ προστιθέμενον μέρος ἐν σχέσει πρὸς τὸ μείζον νὰ εἶναι μικρότερον πηλίκον αὐτοῦ παρὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸ μικρότερον. Ἐστω π.χ. εἰς καὶ 6 ἰσῶν καὶ ἴταρος 2 ἰσῶν ἡλικίας ἐν προστεθῶσιν εἰς ἐκαστον 2 ἴτη. ἢ ἐν ἀμφοτέρων ἡ ἡλικία αὐξηθῆ κατὰ 2 ἴτη, τότε τὸ πρῶτον θὰ εἶναι 8 ἰσῶν τ.σ. θὰ γείνη πρεσβύτερον κατὰ τὸ 1/3 τοῦ 6, τῆς προτέρας ἡλικίας του, τὸ δεύτερον θὰ εἶναι 1 ἰσῶν. ἴτο: θὰ ἔχη τὴν διπλασίαν (2X2) τῆς πρώτης ἡλικίας του. Τὰ 2 ἴτη ἀποτελοῦσιν ἐν τῷ πρεσβυτέρῳ τὸ 1/3 (τῆς πρώτης ἡλικίας του), ἐν δὲ τῷ νεωτέρῳ ἐλόκληρον πάλιν τὴν πρώτην ἡλικίαν του. . . Ἐν τῷ τέλει τοῦ παραδείσου τούτου ὁ Παρμενίδης τὸ σχετικὸν μόριον πραγματεύεται ὡς ἀπόλυτον καὶ οὕτω καταντῆ εἰς ἀντιφατικὰ συμπεράσματα. (Kirchman).

ρον εκείνου, ἢ περ πρότερον αὐτοῦ ἔχει γίνει καὶ εἶναι πρεσβύτερον. Ὅμως οὐδέποτε εἶναι πρεσβύτερον, ἀλλὰ πάντοτε γίνεται πρεσβύτερον ἐκείνου. Διότι ἐκεῖνο μὲν προχωρεῖ εἰς τὸ νεώτερον, τοῦτο δὲ εἰς τὸ πρεσβύτερον. Ὡσαύτως τὸ πρεσβύτερον γίνεται νεώτερον τοῦ νεωτέρου, διότι, ἐπειδὴ ταῦτα προχωροῦσιν εἰς τὸ ἐναντίον, γίνονται τὸ ἐναντίον ἀλλήλων, τὸ μὲν νεώτερον γίνεται πρεσβύτερον τοῦ πρεσβυτέρου, τὸ δὲ πρεσβύτερον νεώτερον τοῦ νεωτέρου. (Ὁ)δέποτε ὁμως δύναται νὰ ἔχουσι γίνει, διότι, ἂν θὰ εἶχον γίνει, δὲν θὰ ἐγίνοντο πλέον, ἀλλὰ θὰ ἦσαν, ἐνῶ τὴν ᾧ γίνονται πρεσβύτερα καὶ νεώτερα ἀλλήλων. (Ὁ)τῶ τὸ ἐν γίνεται νεώτερον τῶν ἄλλων, διότι ἐδείχθη ἔτι εἶναι πρεσβύτερον τῶν ἄλλων καὶ ἔχει γίνει πρότερον. Τὰ ἄλλα δ' ὁμως γίνονται πρεσβύτερα τοῦ ἐνός, διότι ἔχουσι γίνει ὑστερώτερον. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ ἄλλα ἔχουσι τοιαύτην σχέσιν πρὸς τὸ ἐν, διότι ἐδείχθησαν εἶναι πρεσβύτερα αὐτοῦ καὶ ἔχουσι γίνει πρότερα.

— Φαίνεται τῷ ὄντι ὅτι οὕτως ἔχουσι.

— Λοιπὸν, καθ' ὅσον τι δὲν γίνεται οὔτε πρεσβύτερον οὔτε νεώτερον ἄλλου, διότι διαφέρουσι πάντοτε ἀλλήλων κατ' ἴσον ἀριθμὸν, οὔτε τὸ ἐν δύναται νὰ γίνῃ πρεσβύτερον οὐδὲ νεώτερον τῶν ἄλλων, οὔτε ἀνάπαλιν τὰ ἄλλα ὡς πρὸς τὸ ἐν. Καθ' ὅσον ὁμως εἶναι ἀναγκαῖον τὰ γενόμενα πρότερα νὰ διαφέρωσι τῶν ὑστέρων, πάντοτε κατ' ἄλλο κλάσμα, καὶ τὰ ὑστερα νὰ διαφέρωσι ὁμοίως τῶν προτέρων, κατὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνωνται καὶ πρεσβύτερα καὶ νεώτερα ἀλλήλων καὶ τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός καὶ τὸ ἐν τῶν ἄλλων.

— Βεβαιότατα.

— Λοιπὸν διὰ πάντα ταῦτα τὸ ἐν εἶναι καὶ γίνεται καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ οὔτε εἶναι οὔτε γίνεται οὔτε πρεσβύτερον, οὔτε νεώτερον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε τῶν ἄλλων.

— Ὀρθότατα.

— Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν μετέχει τοῦ χρόνου καὶ τοῦ νὰ γίνεται πρε-

σβύτερον καὶ νεώτερον, ἀρὰ γε δὲν μετέχει ἀναγκαίως καὶ τοῦ πρότερον καὶ τοῦ ἔπειτα καὶ τοῦ τώρα, ἐὰν μετέχῃ χρόνου;

— Ἀναγκαίως.

— Τὸ ἐν ἀρα ἦτο καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι, καὶ ἐγίνετο καὶ γίνεται καὶ θὰ γίνεται.

— Πῶς ὄχι;

— Καὶ ἀρα θὰ ὑπάρχῃ τι εἰς τὸ ἐν καὶ θὰ ἀνίκη εἰς αὐτὸ (ιδιότης), ὅπερ καὶ ἦτο καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι.

— Βεβαίως.

— Λοιπὸν θὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐπιστήμη, καὶ δόξα καὶ αἰσθησις αὐτοῦ, ἀφοῦ καὶ τώρα ἡμεῖς πάντα ταῦτα διεξερχόμεθα περὶ αὐτῶν.

— Ὅρθα λέγεις. (Παρβλ. Κεφ. 12, τέλος).

— Καὶ ὄνομα λοιπὸν ὑπάρχει καὶ ἔννοια αὐτοῦ καὶ ὀνομάζεται καὶ ὀρίζεται, καὶ ὅσα ἐκ τῶν τοιούτων εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰ ἄλλα, ταῦτα ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὸ ἐν.

— Ἐντελῶς οὕτως εἶναι.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ Κεφαλαίῳ 20ῳ ἐξετάζονται τὰ παρατέρω συνεκόμενα τῆς ὑποθέσεως, ὅτι τὸ ἐν εἶναι ἐν τῷ χρόνῳ, καὶ οὕτω περιμένεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἐνός ὄντος, ἧτις εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἐνός-Ἐνός. Ἀπεδείχθη πρότερον ὅτι τὸ Ἐν ὡς ἐν θεωρούμενον οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ποσόν, τὸν χῶρον καὶ τὸν χρόνον, ὅτι οὔτε ἴσον εἶναι, οὔτε ἀνίσον, οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον, καὶ διαταλεῖ ὅλως ἄγνωστον. Τὸ ἐν ὁμως ὡς ὄν δείκνυται ὅτι εἶναι καὶ ἴσον καὶ ἀνίσον, καὶ νεώτερον καὶ πρεσβύτερον ὅτι μετέχει τοῦ χρόνου, ὅτι ἦτο, εἶναι καὶ θέλει εἶναι, ὅτι γινώσκεται, ὀρίζεται κ.λ. Οὕτως ἡ διπλὴ ἀνάλυσις τοῦ Ἐνός, καθ' ὅσον δηλ. εἶναι ἐν καὶ καθ' ὅσον εἶναι ὄν, καταλήγει εἰς διπλὴν ἀντίθεσιν. Ἡ πρώτη θέσις περιέχει τὴν διπλὴν ἀρνήσιν, οὐτε-οὔτε (οὐδέτερον), ἡ δευτέρα θέσις τὴν διπλὴν καιδέφασιν, καὶ-καὶ (ἀμφότερα). Ἄλλ' ἐν ἀμφοτέραις ὁ Πλάτων θέλει ἢ ἀπορρίπτει τὰ διάφορα συμπεράσματα καθ' ὅσον ἐπιλαμβάνονται σχετικῶς ἢ ἀπολύτως. «Τὸ ἐν, λέγει ὁ Fouillée, δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι εἶναι ἐν, συμπίπτουσι τὰ πολλὰ, καὶ οὕτω παράγεται καὶ ἰδέαι ἄλλ' οὐχ ἦττον εἶναι καθ' ἑαυτὸ τὸ Ἐν τοῦτο, οὐ τοῦς χαρακτηήρας ἰδείξιν ἢ Ἄ' θέσις. Καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον τὸ Ἐν εἶναι ἐν καὶ ἀρρητόν, ἐν σχέσει ὁμως πρὸς τὰ ὄντα, ἂν περιέχει τὴν δυνατότητα, φαίνεται ὡς πληθὺς νεῶν μορφῶν, πληθὺς ὅλως ἰδανικῆς. Ἐν ἐκείνῃ θέσει ὁ «Παρμενίδης» μᾶς προσγγίζει εἰς

τὴν ἀλήθειαν, δεικνύει μίαν ὄψιν αὐτῆς, ἀλλὰ μὴ θέτων ἀπ' ἀρχῆς τὸν ἀληθῆ νόμον τῆς μεθέξεως, φαίνεται καταλήγων εἰς σοφίσματα. Ὁ Πλάτων δι' ἀπλῆς τινος διακρίσεως ἐν τῷ «Σοφιστῇ» θά μεταβάλῃ τὰ σοφίσματα εἰς βαθεῖς ἀληθείας. Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ κριτικοὶ ἐκ συμφώνου παραδέχονται δι' ἐν τῇ Β' θέσει ὁ Πλάτων ἀναφέρεται εἰς τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν καὶ εἰς τὸν Νουῦν». Καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι ἀληθῶς αὐτὸ τὸ ἐν ὄν. Τὸ πνεῦμα εἶναι ἐν ἅμα καὶ πολλὰ, διότι μένει πάντοτε ἐν ἐν ταῖς διαφοραῖς αὐτοῦ ἔχει ἀρχὴν, μέσον καὶ τέλος καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ ἐν πάσῃ ἐνεργείᾳ αὐτοῦ ἔχει σχῆμα εὐθὺ καὶ κυκλικόν, διότι ἐνεργεῖ πρῶτον ἀσυναιδήτως καὶ εἶτα ἐπιστρέφει εἰς ἑαυτὸ εἶναι ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐν ἄλλῳ, διότι ἐν ἑαυτῷ νοεῖ καὶ περιστάνει ἑαυτὸν καὶ πανταχοῦ ἀνευρίσκει ἑαυτὸ εἶναι ἐν στάσει καὶ ἐν κινήσει, περιέχει τὰς ἀναφορὰς τῆς ταυτότητος καὶ τῆς διαφορᾶς κλ. πρὸς ἑαυτὸ καὶ τὰ ἄλλα, καὶ ἐν γένει πάντα τὰ προσόντα τῆς πραγματικῆς ὑπάρξεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Γ' Ὑπόθεσις. Ἐάν τὸ ἐν εἶναι ἐν ἅμα καὶ πολλὰ, τίνα τὰ ἐπακόλουθα ; (Σύνθεσις). Ἡ αὐτοκίνητος ψυχὴ ἀρχὴ τοῦ γίνεσθαι καὶ τοῦ χρόνου.

— Τώρα ἂς ἐξετάσωμεν τρίτον τι. Ἐάν τὸ ἐν εἶναι τοιοῦτον, ὅποιον ἔχομεν ἐκθέσει, ἀρὰ γε αὐτὸ, ἐπειδὴ εἶναι ἐν καὶ πολλὰ καὶ δὲν εἶναι οὔτε ἐν οὔτε πολλὰ καὶ μετέχει χρόνου, δὲν πρέπει νὰ μετέχῃ ποτὲ οὐσίας, διότι εἶναι ἐν, καὶ πάλιν νὰ μὴ μετέχῃ ποτὲ οὐσίας, διότι δὲν εἶναι (ὑπάρχει ;)

— Ἀναγκαιῶς.

— Ἀλλ' ἀρὰ γε, ὅτε μετέχει οὐσίας, εἶναι δυνατόν νὰ μὴ μετέχῃ, καὶ ὅτε δὲν μετέχει, εἶναι δυνατόν νὰ μετέχῃ ;

— Ἀδύνατον.

— Ἄρα κατ' ἄλλον χρόνον μετέχει καὶ κατ' ἄλλον δὲν μετέχει,

διότι οὕτω μόνον εἶναι δυνατόν νὰ μετέχῃ καὶ νὰ μὴ μετέχῃ τοῦ αὐτοῦ (τῆς οὐσίας).

— Ὅρθως.

— Λοιπὸν εἶναι οὗτος ὁ χρόνος, καθ' ὃν μεταλαμβάνει (μέρος) τοῦ εἶναι καὶ καθ' ὃν ἀποχωρίζεται αὐτοῦ; εἰ δὲ μὴ, πῶς θὰ εἶναι δυνατόν ἄλλοτε μὲν νὰ ἔχῃ τὸ αὐτό, ἄλλοτε δὲ νὰ μὴ τὸ ἔχῃ, ἐάν μὴ ἄλλοτε μὲν συλλαμβάνῃ αὐτὸ καὶ ἄλλοτε τὸ ἀποβάλλῃ ;

— Οὐχὶ ἄλλως.

— Ἀλλὰ τὸ νὰ λαμβάνῃ τι μέρος τῆς οὐσίας (μεταλαμβάνειν) δὲν τὸ ἴ λέγεις ἔτι γίνεται (γίγνεσθαι) ;

— Ναί.

— Τὸ νὰ ἀποχωρίζηται δὲ τῆς οὐσίας δὲν ὀνομάζεις ἀπόλειαν ;

— Βεβαιότατα.

— Τὸ ἐν λοιπὸν, ὡς φαίνεται, ἐπειδὴ καὶ λαμβάνει καὶ ἀποβάλλει τὴν οὐσίαν, καὶ γίνεται καὶ ἀπόλλυται (καταστρέφεται).

— Ἀναγκαιῶς.

— Ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἐν καὶ πολλὰ καὶ γίνεται καὶ ἀπόλλυται, ἀρὰ γε, ὅταν μὲν γίνηται ἐν, δὲν ἀπόλλυται τὸ νὰ εἶναι πολλὰ, ὅταν δὲ γίνηται πολλὰ, δὲν ἀπόλλυται ὡς ἐν ἐν ;

— Βεβαιότατα.

— Ὅταν δὲ γίνηται ἐν καὶ πολλὰ, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ χωρίζηται καὶ νὰ συντίθηται τὸ ἐν ;

— Πολὺ μάλιστα.

— Καὶ ὅταν προσέτι γίνηται καὶ ὁμοιον καὶ ἀνόμοιον, δὲν πρέπει νὰ ὁμοιοῦται καὶ νὰ ἀνομοιοῦται τὸ ἐν ;

— Ναί ?

(1) Τὸ μεταλαμβάνειν διαφέρει τοῦ μετέχειν. Τοῦτο δηλοῖ κατοχὴν καὶ οὐδαμῖαν γένεσιν, ἐνθὲ τὸ μεταλαμβάνειν δηλοῖ κίνησιν καὶ εἶναι ἐν γίγνεσθαι.

(2) Τὸ χωρίζεσθαι (διακρίνεσθαι) δηλοῖ τὸ γίγνεσθαι, τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐνός εἰς πολλὰ. Ἐπειδὴ τὸ ἐν εἶναι ἄλλοτε ἐν καὶ ἄλλοτε πολλὰ, ὁμοιοῦται μὲν ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, ἀλλὰ δὲν ὁμοιοῦται ἐν τῇ δευτέρῃ.

— Καί όταν γίνηται μείζον και μικρότερον και ίσον, δὲν πρέπει νὰ ἀξάνηται και νὰ ἀλαττοῦται και νὰ ἰσοῦται ;

— Ναί.

— Ὅταν δὲ κινούμενον ἰσταται, και ὅταν ἰστάμενον μεταβάλλῃ εἰς τὸ νὰ κινήται, δὲν πρέπει νὰ μὴ εἶναι τρόπον τινὰ εἰς κανένα χρόνον ;

— Πῶς τοῦτο ;

— Τὸ πρότερον ἰστάμενον νὰ κινήται ὑστερον, και τὸ κινούμενον πρότερον νὰ ἰσταται ὑστερον, εἶναι ἀδύνατον νὰ πάσχη ταῦτα χωρὶς νὰ μεταβάλληται.

— Ἀδύνατον ἄλλως.

— Ἄλλ' οὐδεὶς ὑπάρχει χρόνος, καθ' ὃν τὸ ἐν δύναται συγχρόνως μίτη νὰ κινήται μίτη νὰ ἰσταται.

— Ὅχι βέβαια.

— Ἄλλὰ προσέτι δὲν μεταβάλλεται ἀνευ τῆς μεταβολῆς.

— Δὲν φαίνεται.

— Πότε λοιπὸν μεταβάλλεται; διότι δὲν μεταβάλλεται οὔτε ὅταν ἰσταται, οὔτε ὅταν κινήται, οὔτε ὅταν εἶναι ἐν χρόνῳ.

— Ὅρθῶς.

— Ἄρα δὲν ὑπάρχει τὸ παράδοξον τοῦτο, κατὰ τὸ ὅποιον τὸ ἐν τότε εἶναι, ὅτε μεταβάλλεται;

— Καί ποῖον εἶναι αὐτό ;

— Τὸ ἐξαίφνης, διότι τὸ ἐξαίφνης φαίνεται ὅτι σημαίνει τοιοῦτόν τι, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκ τοῦ ἐνὸς τῶν δύο γίνεται μεταβολὴ εἰς τὸ ἕτερον, διότι ἐκ τῆς στάσεως οὐδὲν μεταβάλλεται ἐφ' ὅσον ἀκόμη ἰσταται, οὔτε ἐκ τῆς κινήσεως μεταβάλλεται τι ἐφ' ὅσον ἀκόμη κινεῖται. Ἄλλὰ τὸ ἐξαίφνης, αὕτη ἡ παράδοξος φύσις, ἐγκάθεται μεταξύ τῆς κινήσεως και τῆς στάσεως και δὲν εἶναι κατ' οὐδένα χρόνον. Καὶ εἰς τοῦτο (τὸ αἰφνίδιον) και ἐκ τούτου τὸ κινούμενον μεταβαίνει εἰς τὴν στάσιν και τὸ ἰστάμενον εἰς τὴν κίνησιν.

— Αὐτὸ θὰ εἶναι.

— Καὶ τὸ ἐν ἄρα, ἐπειδὴ και ἰσταται και κινεῖται, οὔτω θὰ

μεταβάλληται ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην κατάστασιν, διότι μόνον οὕτω δύναται νὰ ἐκτελῆ ἀμφοτέρω. Ὅθεν, ὅτε μεταβάλλεται, ἐξαίφνης μεταβάλλεται, και ὅτε μεταβάλλεται, κατ' οὐδένα χρόνον εἶναι, οὔτε κινεῖται τότε, οὔτε ἰσταται.

— Ὅχι βέβαια.

— Ἄρα λοιπὸν τὸ αὐτὸ συμβαίνει και εἰς τὰς ἄλλας μεταβολάς, ὅτε τὸ ἐν ἐκ τοῦ εἶναι μεταβάλλεται εἰς τὴν ἀπώλειαν ἢ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὴν γένεσιν· τότε εὐρίσκεται μεταξύ τινων κινήσεων και στάσεων, και οὔτε εἶναι τότε οὔτε δὲν εἶναι, οὔτε γίνεται οὔτε ἀπόλλυται.

— Οὕτω βεβαίως φαίνεται.

— Διὰ τὸν αὐτὸν λοιπὸν λόγον και ὅταν τὸ ἐν ἐκ τοῦ ἐνὸς μεταβαίνει εἰς τὰ πολλὰ και ἐκ τῶν πολλῶν εἰς τὸ ἐν, δὲν εἶναι οὔτε ἐν οὔτε πολλά, οὔτε χωρίζεται οὔτε συντίθεται. Καὶ ὅταν ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταβάλληται εἰς τὸ ἀνόμοιον, και ἐκ τοῦ ἀνομοίου εἰς τὸ ὁμοιον, οὔτε ὁμοιον εἶναι οὔτε ἀνόμοιον, οὔτε γίνεται ὁμοιον οὔτε ἀνόμοιον. Καὶ ὅταν ἐκ σμικροῦ εἰς μέγα και εἰς ἴσον και εἰς τὰ ἐναντία μεταβαίνει, δὲν εἶναι οὔτε σμικρόν, οὔτε μέγα, οὔτε ἴσον, οὔτε γίνεται μείζον ἢ σμικρότερον ἢ ἴσον.

— Δὲν φαίνεται.

— Ταῦτα λοιπὸν πάντα τὰ παθήματα πάσχει τὸ ἐν, ἐὰν εἶναι.

— Πῶς ὅχι ;

ΣΗΜ. Ἀπὸ τοῦ 21 καφ. ἔρχεται τὸ τρίτον μέρος τοῦ λόγου τοῦ «Παρμενίδου». Αἱ πρότεραι ἀντιφάσεις διαλύονται οὕτως, ὥστε τὰ ἐναντία διανέμονται εἰς διάφορα μέρη χρόνου και αὐτὸ τὸ ἐν ἐκ τοῦ ἐνὸς μεταβάλλεται εἰς πολλά και τὰ πολλά πάλιν εἰς τὸ ἐν. Οὕτω προβάλλει τὸ ζήτημα τῆς γένεσεως και τῆς μεταβολῆς. Τὸ γίνεσθαι εἶναι ἐν τῇ χρονικῇ στιγμή (ἐξαίφνης), ἐν ἣ ἐκ μιᾶς καταστάσεως γίνεται μετάβασις εἰς τὴν ἄλλην. Τὸ ἐν εἰδείχθη ὅτι εἶναι ἐν και πολλά και οὔτε ἐν οὔτε πολλά. Αἱ νὰ εἶναι δὲ τοιοῦτον, πρέπει ἄλλοτε μὲν νὰ μετέχη τοῦ εἶναι (τῆς διαίρεσεως) ἄλλοτε δὲ νὰ μὴ μετέχη. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ συμβαίνει συγχρόνως. Ἄρα τὸ ἐν ὅσον νὰ ἔχη τι ἐν αὐτῷ, δι' οὗ νὰ δύναται νὰ μεταβαίνει ἐκ τοῦ εἶναι εἰς τὸ μὴ εἶναι και ἀνέπαυτον, ἐκ τῆς κινήσεως εἰς τὴν στάσιν κλ. Τὸ τί τοῦτο εἶναι τὸ ἐξαίφνης, ἢ στιγμή τοῦ χρόνου, καθ' ἣν γίνεται ἡ μετάβασις ἐκ

μιάς καταστάσεως εἰς τὴν ἐναντίαν. Κατὰ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν πράγμα τι μεταβαίνει ἐκ τοῦ ὁμοίου εἰς τὸ ἀνόμοιον, φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι οὔτε ὁμοιον οὔτε ἀνόμοιον. Ἄλλ' ἂν συγκριθῇ τὸ παρὸν πρὸς τὸ παρελθόν, ἀμέσως ἐμφανίζεται ἡ ἀνομοιότης. Πάντα λοιπὸν εἶναι σχέσεις διαδοχικῶς ἐμφανιζόμεναι. Τὸ πολλαπλοῦν τοῦτο ἓν, ὅπερ ἀπαύστως μεταβάλλεται καὶ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μένει πάντοτε ταῦτόν πρὸς ἑαυτό, ὅπερ κινεῖ ἑαυτό καὶ μεταβαίνει διαδοχικῶς ἐκ τῆς μιᾶς καταστάσεως εἰς τὴν ἐναντίαν, καὶ εἶναι οὕτω πάντα τὰ ἐναντία, τὸ ἓν τοῦτο εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ αἰσθανομένη καὶ μετακινουμένη. — Ὁ Πλάτων ἵνα δείξῃ πανταχοῦ τὴν μίξιν ἢ ἔνωσιν τῶν ἐναντίων τροποποιεῖ τὴν ὑπόθεσιν του κατὰ πάντα δυνατὸν τρόπον. Πρῶτον ἐθεώρησε τὸ ἓν ὑπέρτερον τῆς οὐσίας, δεύτερον ταῦτόν τῃ οὐσίᾳ καὶ τρίτον κατώτερον τῆς οὐσίας ἐν τῇ πολλαπλῇ καὶ μικτῇ ἐνότητι τῆς ψυχῆς (Τίμαιος), ἥτις κινεῖται καὶ ζωογονεῖ τὸν κόσμον. Ἄλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἀναφαίνονται τὰ ἐναντία. Νῦν ὁ Πλάτων θά ἐξετάσῃ τί συμβαίνει εἰς τὰ ἄλλα, ἐὰν τὸ ἓν ὑπάρχῃ, οὕτω δὲ ἐκ τοῦ θεοῦ μεταβαίνει εἰς τὸν κόσμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

Δ' Ὑπόθεσις. *Εἰ τὸ ἓν εἶναι σχετικῶς, τί εἶναι τὰ ἄλλα, ἂν μετέχωσι τοῦ ἐνός. (Θέσις). Ἡ αἰσθητὴ γένεσις.*

— Δὲν πρέπει ἀρὰ γε νὰ σκεφθῶμεν, τί θὰ συμβαίη εἰς τὰ ἄλλα, ἐὰν τὸ ἓν εἶναι;

— Πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν.

— Νὰ εἰπωμεν λοιπὸν, ἂν τὸ ἓν εἶναι, τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός τί πρέπει νὰ πάθωσιν;

— Ἄς εἰπωμεν.

— Λοιπὸν, ἐπειδὴ εἶναι ἄλλα τοῦ ἐνός, τὰ ἄλλα δὲν εἶναι τὸ ἓν, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦσαν ἄλλα τοῦ ἐνός.

— Ὅρθως.

— Οὔτε πάλιν τὰ ἄλλα εἶναι ἐντελῶς ἐστερημένα τοῦ ἐνός, ἀλλὰ μετέχουσιν αὐτοῦ κατὰ τινὰ τρόπον.

— Κατὰ ποῖον τρόπον;

— Διότι τὰ ἄλλα παρὰ τὸ ἓν εἶναι ἄλλα, ἐπειδὴ ἔχουσι μέρη· διότι ἐὰν μὴ εἶχον μέρη, θὰ ἦσαν ἐντελῶς ἓν.

— Ὅρθως.

— Ἄλλὰ μέρη ὑπάρχουσιν, ὡς ὁμολογοῦμεν, μόνον ἐκείνου, ὅπερ εἶναι ἓν ὅλον.

— Ὅμολογοῦμεν.

— Ἄλλ' ὅμως τὸ ὅλον ἀνάγκη νὰ εἶναι ἓν (ἐνότης) ἐκ πολλῶν καὶ τὰ μέρη εἶναι μέρη αὐτοῦ (τοῦ ἐνός), διότι ἕκαστον μέρος δὲν δύναται νὰ εἶναι μέρος πολλῶν, ἀλλὰ τοῦ ὅλου.

— Πῶς αὐτό;

— Ἐὰν τι ἤθελεν εἶναι μέρος πολλῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ εὑρίσκετο καὶ αὐτό, τότε θὰ ἦτο βέβαια καὶ μέρος ἑαυτοῦ, ὅπερ εἶναι ἀδύνατον, καὶ μέρος ἐνός ἐκάστου τῶν ἄλλων, ἀφοῦ εἶναι καὶ μέρος πάντων. Διότι, ἐὰν καὶ ἐνός μόνου δὲν ἦτο μέρος, θὰ ἦτο μόνον μέρος τῶν ἄλλων πλὴν τούτου, καὶ οὕτω δὲν θὰ ἦτο μέρος ἐνός ἐκάστου, καὶ ἐὰν δὲν εἶναι μέρος ἐκάστου, δὲν θὰ εἶναι μέρος οὐδενός ἐκ τῶν πολλῶν. Ἐὰν δὲ δὲν εἶναι τι οὐδενός πάντων τούτων, δὲν δύναται, ἀφοῦ δὲν εἶναι τι οὐδενός, νὰ εἶναι οὔτε μέρος οὔτε ἄλλο ὅτιδήποτε αὐτῶν.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄρα τὸ μέρος δὲν εἶναι μέρος οὔτε τῶν πολλῶν οὔτε πάντων, ἀλλὰ μόνον μέρος μιᾶς τινος ἰδέας καὶ ἐνός τινος, τὸ ὅποιον ὀνομάζομεν ὅλον καὶ τὸ ὅποιον ἐξ ἀπάντων τῶν μερῶν ἔχει γίνειν τελείως ἓν, τούτου δὲ μέρος εἶναι τὸ μέρος.

— Βεβαιότατα.

— Ἐὰν ἄρα τὰ ἄλλα ἔχωσι μέρη, θὰ μετέχωσι τοῦ ὅλου καὶ τοῦ ἐνός.

— Ἀληθῶς.

— Ἀναγκαιῶς λοιπὸν τὰ ἄλλα παρὰ τὸ ἓν εἶναι ἓν ὅλον τέλειον, ὅπερ ἔχει μέρη.

— Αναγκαιώς.

— Και προσέτι περί ενός ἐκάστου τῶν μερῶν πρέπει νὰ εἰπω-
μεν τὸ αὐτό, διότι καὶ τοῦτο ἀνάγκη νὰ μετέχη τοῦ ενός. Τῷ
ὄντι, ἕκαστον αὐτῶν εἶναι ἐν μέρος, διότι τὸ «νὰ εἶναι ἕκαστον»
σημαίνει ἐν ἀτομικόν, ὅπερ εἶναι ἀποκεχωρισμένον τῶν ἄλλων καὶ
καθ' ἑαυτό, ἐπειδὴ εἶναι «ἕκαστον».

— Ὅρθως.

— Μετέχει δὲ τοῦ ενός προδήλως, διότι εἶναι διάφορον (ἄλλο)
τοῦ ενός, εἰ δὲ μή, δὲν θὰ μετείχεν, ἀλλ' αὐτὸ θὰ ἦτο ἐν, διότι νὰ
εἶναι ἐν οὐδὲν ἄλλο δύναται παρὰ αὐτὸ τὸ ἐν.

— Βεβαιώς.

— Ἀνάγκη λοιπὸν τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος νὰ μετέχωσι τοῦ
ενός, διότι ἐκεῖνο θὰ εἶναι ἐν ὅλον, τοῦ ὁποίου τὰ μέρη εἶναι μέρος,
καὶ ἕκαστον μέρος θὰ εἶναι ἐν μέρος τοῦ ὅλου, τοῦ ὁποίου εἶναι
μέρος.

— Οὕτως εἶναι.

— Λοιπὸν, ἐπειδὴ εἶναι διάφορα τοῦ ενός, μετέχουσι τὰ μετέ-
χοντα αὐτοῦ ;

— Πῶς ὄχι.

— Ἀλλὰ τὰ ἕτερα τοῦ ενός εἶναι βέβαια πολλά, διότι ἂν
τάλλα μήτε ἐν ἦσαν, μήτε περισσότερα τοῦ ενός, δὲν θὰ ἦσαν
τίποτε.

— Ὅχι βέβαια.

— Ἐπειδὴ δὲ ὁμοῦ τὰ μετέχοντα ενός μέρους τοῦ ἑνός καὶ
τοῦ ὅλου ἑνός εἶναι περισσότερα τοῦ ενός, δὲν εἶναι ἀνάγκη αὐτὰ
καὶ τὰ μετέχοντα τοῦ ενός νὰ εἶναι ἀπείρου ἀριθμοῦ.

— Πῶς τοῦτο ;

— Ἄς ἴδωμεν οὕτω. Δὲν εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ μεταλαμβάνοντα
τοῦ ενός, ὅτε μεταλαμβάνουσιν αὐτοῦ, τότε οὔτε ἐν εἶναι οὔτε
μετέχουσι τοῦ ενός ;

— Φανερόν.

— Δὲν εἶναι λοιπὸν πλῆθος (ἀριθμὸς), εἰς τὸ ὅποιον δὲν ὑπάρ-
χει τὸ ἐν ;

— Ναί, πλῆθος.

— Τί λοιπὸν ; ἐὰν θέλωμεν διὰ τῆς διανοίας νὰ ἀφαιρέσωμεν
ἐξ αὐτοῦ ὅσον εἶναι δυνατόν ὀλίγιστον μέρος, δὲν πρέπει καὶ ἐκεῖνο
τὸ ἀφαιρεθὲν νὰ εἶναι πλῆθος καὶ οὐχὶ ἐν, ἐπειδὴ δὲν μετέχει τοῦ
ενός ;

— Πρέπει.

— Ἐὰν ἄρα τὴν διάφορον ταύτην φύσιν τῆς ἐννοίας ἐξετάσω-
μεν καθ' ἑαυτήν, ὅσονδήποτε μέρος αὐτῆς λάβωμεν καὶ ἐξετάσω-
μεν, τοῦτο θὰ εἶναι πάντοτε ἀπειρον πλῆθος.

— Βεβαιότατα.

— Καὶ ἀκόμη ὅταν ἐν ἕκαστον μέρος γίνῃ μέρος, ἔχει οὕτω
ἐν ὅριον πρὸς τὰ ἄλλα μέρη καὶ πρὸς τὸ ὅλον, ὅπως ἔχει καὶ τὸ
ὅλον πρὸς τὰ μέρη.

— Ἀληθές.

— Συμβαίνει λοιπὸν εἰς τὰ ἄλλα τοῦ ενός τοῦτο, ὅτι ἐκ
τῆς κοινωνίας των μὲ τὸ ἐν καὶ μὲ ἑαυτὰ γεννᾶται ἄλλο τι ἐν
αὐτοῖς, ὅπερ, ὡς φαίνεται, παρέχει ἐν ὅριον πρὸς ἄλληλα,
ἐνῷ τοῦναντίον ἡ φύσις αὐτῶν εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἀπειρος (ἀπεριό-
ριστος).

— Φαίνεται.

— Οὕτω λοιπὸν τὰ ἄλλα τοῦ ενός εἶναι καὶ ὅλα καὶ κατὰ
τὰ μέρη αὐτῶν ἀπειρα καὶ πέρατος μετέχουσι.

— Ναί.

— Δὲν εἶναι ἄρα τὰ ἄλλα καὶ ὅμοια καὶ ἀνόμοια καὶ πρὸς ἄλ-
ληλα καὶ πρὸς ἑαυτὰ ;

— Πῶς τοῦτο ;

— Καθ' ὅσον μὲν διὰ τὴν φύσιν αὐτῶν πάντα εἶναι ἀπειρα, θὰ
ἔχωσι τὴν αὐτὴν ιδιότητα (κάθος).

— Καὶ προσέτι, καθ' ὅσον ἅπαντα μετέχουσι πέρατος, καὶ
κατὰ τοῦτο πάντα θὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν ιδιότητα.

— Πῶς ὄχι ;

— Καθ' ὅσον ὁμοῦ συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ περιωρισμένα καὶ

ἀπεριόριστα, ἔχουσι τὰ αὐτὰ πάθη, τὰ ὅποια ὁμοῦς εἶναι ἐναντία πρὸς ἄλληλα.

— Ναί.

— Ἀλλὰ τὰ ἐναντία εἶναι, ὅσον δύνανται, ἀνομοιότατα.

— Πῶς ὄχι;

— Ἄρα δι' ἐκάστην τῶν δύο τούτων ἰδιοτήτων τὰ ἄλλα εἶναι ὅμοια πρὸς ἑαυτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ δι' ἀμφοτέρων εἶναι καὶ ἐναντιώτατα καὶ ἀνομοιότατα.

— Οὕτω θὰ εἶναι.

— Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν τὰ ἄλλα θὰ εἶναι καὶ ὅμοια καὶ ἀνόμοια καὶ πρὸς ἑαυτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα.

— Ναί.

— Ὡσαύτως θὰ εἶναι ταῦτά καὶ ἕτερα (διάφορα) ἀλλήλων, καὶ κινούμενα καὶ ἰστάμενα καὶ εὐκόλως πλέον θὰ εὐρωμεν, ὅτι τὰ ἄλλα τοῦ ἐνὸς ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς πάντα τὰ ἄλλα πάθη, ἐπειδὴ ἐδείχθη, ὅτι καὶ ταῦτα ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς.

— Ὅρθά λέγεις.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ 21φ ἐλήξεν ἡ συζήτης περὶ τοῦ ἐνὸς ὡς ὄντος. Ἐν τῷ παρόντι κεφ. 22φ ἀρχεται ἡ περὶ τῶν πολλῶν ζήτησις, ἣτις ἐκτείνεται μέχρι τοῦ 23 κεφ., ἀποδεικνύονται δὲ καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς ἐναντίοι καὶ ἀντιφατικοὶ διορισμοί. Κατὰ τοὺς Ἑλεάτας μόνον τὸ ἐν εἶναι, οὐχὶ δὲ τὰ πολλὰ δὲν ὑπάρχουσι λοιπὸν καὶ ἄλλα τοῦ ἐνός. Ἐν τούτοις διὰ τῆς διαλεκτικῆς μεθόδου καὶ ἐνταῦθα δείκνυνται τὰ ἐπιπέδου τῶν ἐναντίων ὑποθέσεων, ὅτι τὸ ἐν καὶ τὰ ἄλλα ὑπάρχουσι. Τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός, καίπερ ἄλλα, μετέχουσι ὁμοῦς τοῦ ἐνός, ἀλλὰ καθ'ἑαυτὰ εἶναι ἀπειράριθμα, πλήθος ἀκαταλείον πλῆθυν ἐνότητα καὶ πᾶν ὄριον, εἶναι τὸ ἕτερον τῆς ἰδέας, αὐτὸς ὁ κτιστὸς κόσμος. Ἄλλ' ἐάν ὁμοῦς τὰ ἄλλα μετέχουσιν τοῦ ἐνός, ἀποκτείνουσι ὄρια, πέρατα, καὶ οὕτως εἶναι καὶ ἀπειρα ἄμα καὶ πεπερασμένα καὶ ἀρα ὅμοια καὶ ἀνόμοια· ὅμοια μὲν, διότι πάντα ἔχουσι τοὺς αὐτοὺς διορισμοὺς πέρατος καὶ ἀπειρίας, ἀνόμοια δὲ, διότι ἐναντίους ἔχοντα διορισμοὺς ἀντιτίθενται πρὸς ἄλληλα. Διὰ τῆς μεθέξεως τοῦ ἐνός τὰ πολλὰ γίνονται ἐτι καὶ ταῦτά καὶ ἕτερα, καὶ κινούμενα καὶ ἰστάμενα, καὶ ἐν γένει πάντα τὰ ἐναντία συννοοῦσιν ἐν ἑαυτοῖς. Ἡ προειρημένη λοιπὸν Δ' ὑπόθεσις ὀρίζει τὴν γένεσιν τοῦ κόσμου.

Ὁ Kirchman ἐρωτῶμενος πάντοτε ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ Πλάτων συγγέει

τοὺς διορισμοὺς τῆς νοήσεως (λ. χ. ὅλον καὶ μέρη) πρὸς τὰς ὑπαρχούσας ἰδιότητας τῶν πραγμάτων, ὡσαύτῃ ἡ νόησις καὶ οἱ διορισμοὶ αὐτῆς μὴ ἦσαν τὸ μόνον πραγματικόν, τὸ ὄντως ὄν, περατηραὶ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ Πλάτων 1) συγγέει τὰ πραγματικὰ μέρη ἀντικειμένου τινός μὲ τὰ ἰδανικὰ μέρη. Οὕτω, λέγει, ἐν ὅλον, ἀγρός τις, δύναται νὰ χωρίζηται ἀφ' ἐνός μὲν εἰς πραγματικὰ μέρη διὰ γραμμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς ἰδανικὰ λ. χ. εἰς δύο ἡμίση, ἀπερ λέγονται πολλοστά (κλασματικὰ) μέρη τοῦ ὅλου). Ὡσαύτως εἰς σύνταγμα 1000 στρατιωτῶν ὁ εἰς στρατιωτῆς εἶναι πραγματικόν μέρος τῶν πολλῶν, τῶν 1000 στρατιωτῶν, ἀλλὰ καὶ ἰδανικόν, ἦτοι χιλιοστὸν μέρος αὐτῶν. 2) Πρὸς τὸ ἐν τῶν Ἑλεατῶν συγγέει καὶ τὸ ἐν ὡς στοιχεῖον τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὸ ἐν ὡς ἀρθρον (ἐν βιβλίον)! Οὕτω τὰ μέρη τοῦ Ὄλου γίνονται. Πολλὰ καὶ ἕκαστον μέρος ὡς ἐν μετέχει τοῦ ἐνός· ὡς πολλὰ ὁμοῦς τοιαῦτα μέρη εἶναι εἰς ἀριθμὸς, ἐν πλήθος, ἐν ᾧ τὸ ἔν δὲν ὑπάρχει (ἀλλὰ τὸ ἐν μέρος), καὶ τοῦτο βητέον περὶ ἐκάστου μέρους, διότι τοῦτο καὶ πάλιν δύναται νὰ διαιρῆται εἰς μέρη, οὕτως ὥστε τὰ πολλὰ ἀποτελοῦνται ἐξ ἀπειρῶν πολλῶν μερῶν καὶ δὲν εἶναι ἔν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ΄.

Ε' Ὑπόθεσις. Ἐάν τὸ ἐν εἶναι (ἀπολύτως), τί εἶναι τὰ ἄλλα, ἐάν δὲν μετέχουσι τοῦ ἐνός. (Ἀντίθεσις). Ἡ πρώτη ὄλη.

— Λοιπὸν ἐν ἀφίνομεν ταῦτα ὡς φανερά ὄντα, καὶ δὲν ἐξετάζομεν πάλιν, ἐάν τὸ ἐν εἶναι, ἀρά γε καὶ τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός δὲν εἶναι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἢ εἶναι οὕτω μόνον (ὡς ἐν τῷ 22φ κεφαλαίῳ);

— Μάλιστα.

— Ἄς εἰπωμεν λοιπὸν ἐξ ἀρχῆς, ἐν τὸ ἐν εἶναι, ποῖα πρέπει νὰ εἶναι τὰ πάθη (αἱ ἰδιότητες) τῶν ἄλλων παρὰ τὸ ἐν;

— Ναί, ὡς εἰπωμεν.

— Ἀρά γε τὰ ἄλλα δὲν εἶναι κεχωρισμένα τοῦ ἐνός καὶ τὸ ἐν δὲν εἶναι κεχωρισμένον τῶν ἄλλων;

— Διατί;

Πλάτωνος — Παρμενίδης

— Διότι ἐκτός τῶν δύο τούτων, οὐδὲν ἕτερον ὑπάρχει, ὅπερ θὰ ἦτο διάφορον καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν ἄλλων. Διότι τὰ πάντα λέγει τις, ὅταν εἴπῃ τὸ ἓν καὶ τὰ ἄλλα.

— Ναί, πάντα.

— Ἄρα οὐδὲν πλέον ὑπάρχει διάφορον τούτων, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ ἓν καὶ τὰ ἄλλα νὰ δύνανται νὰ εὐρίσκωνται ἐν τῷ αὐτῷ.

— Οὐδέν.

— Οὐδέποτε ἄρα τὸ ἓν καὶ τὰ ἄλλα εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ;

— Φαίνεται.

— Εἶναι ἄρα κειχωρισμένα;

— Ναί.

— Ἄλλὰ προσέτι ἰσχυρίζομεθα ὅτι τὸ ἀληθινόν Ἐν δὲν ἔχει μέρη.

— Πῶς δύναται νὰ ἔχη; (Κεφ. 11).

— Οὔτε ἄρα δλόκληρον τὸ ἓν θὰ εἶναι εἰς τὰ ἄλλα οὔτε μέρη αὐτοῦ, εἴαν εἶναι κειχωρισμένον τῶν ἄλλων καὶ δὲν ἔχη μέρη.

— Βεβαίως.

— Κατ' οὐδένα ἄρα τρόπον τὰ ἄλλα μετέχουσι τοῦ ἑνός, διότι δὲν μετέχουσι αὐτοῦ οὔτε κατὰ μέρη αὐτοῦ οὔτε κατὰ τὸ ὅλον αὐτοῦ.

— Οὕτω φαίνεται.

— Λοιπὸν τὰ ἄλλα δὲν εἶναι ἐν κατ' οὐδένα τρόπον καὶ οὐδὲν ἔχουσι ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἓν.

— Ὅχι βέβαια.

— Ἄρα οὐδὲ πολλὰ εἶναι τὰ ἄλλα, διότι θὰ ἦσαν ἐκείστον αὐτῶν ἓν μέρος τοῦ ὅλου, ἂν ἦσαν πολλά· ἀλλ' ὁμοίως τὰ ἄλλα δὲν εἶναι οὔτε ἓν οὔτε πολλά, οὔτε τὸ ὅλον οὔτε μέρη τοῦ ἑνός, ἐπειδὴ κατ' οὐδένα τρόπον μετέχουσι αὐτοῦ.

— Ὅρθως.

— Ἄρα τὰ ἄλλα δὲν εἶναι οὔτε δύο οὔτε τρία, οὔτε ταῦτα ὑπάρχουσι ἐν τοῖς ἄλλοις, διότι τὰ ἄλλα εἶναι ἐντελῶς ἐστερημένα τοῦ ἑνός.

— Οὕτως εἶναι.

— Οὔτε ἄρα ὁμοία οὔτε ἀνόμοια μὲ τὸ ἓν εἶναι τὰ ἄλλα, οὔτε ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς ὁμοιότης καὶ ἀνομοιότης. Διότι, εἴαν αὐτὰ ἦσαν ὁμοία καὶ ἀνόμοια ἢ εἴαν εἶχον ἐν ἑαυτοῖς ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα, θὰ εἶχον ἐν ἑαυτοῖς δύο ἰδέας ἐναντίας ἀλλήλων τὰ ἄλλα (διάφορα) τοῦ ἑνός.

— Φαίνεται.

— Ἄλλ' εἶναι ἀδύνατον νὰ μετέχουσι δύο τινῶν ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν μετέχουσιν οὔτε ἑνός.

— Ἀδύνατον.

— Οὔτε ἄρα ὁμοία, οὔτε ἀνόμοια, οὔτε καὶ τὰ δύο συνάμα εἶναι τὰ ἄλλα. Διότι, ἂν ἦσαν ὁμοία ἢ ἀνόμοια, θὰ μετεῖχον τῆς μίαις ταύτης ἐναντίας ἰδέας, εἴαν δὲ ἦσαν συνάμα καὶ τὰ δύο, θὰ μετεῖχον δύο ἐναντίων ἰδεῶν. Ἄλλὰ ταῦτα ἐδείχθησαν ἀδύνατα.

— Ἀληθῶς.

— Ἄρα τὰ ἄλλα δὲν εἶναι οὔτε ταῦτά οὔτε ἕτερα, οὔτε κινούμενα οὔτε ἰστάμενα, οὔτε γινόμενα οὔτε ἀπογινόμενα, οὔτε μεγαλείτερα οὔτε μικρότερα, οὔτε ἴσα, οὐδὲ ἄλλην οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἰδιοτήτων ἔχουσι. Διότι, ἂν τὰ ἄλλα δέχωνται νὰ πάθωσι τι τῶν τοιούτων, θὰ μεθέξουσι καὶ τοῦ ἑνός καὶ τῶν δύο καὶ τῶν τριῶν καὶ τοῦ περιττοῦ καὶ τοῦ ἀρτίου, ἐνῶν ἐδείχθη ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μετέχουσιν αὐτῶν, διότι εἶναι ἀπολύτως ἐστερημένα τοῦ ἑνός.

— Ἀληθέστατα.

— Οὕτω λοιπὸν, ἂν τὸ ἓν ὑπάρχη, τὸ ἓν εἶναι πάντα καὶ οὐδὲν καὶ ἐν σχέσει πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα.

— Βεβαιότατα.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ 23ῳ κεφ. ἐξέγονται διορισμοὶ τῶν ἄλλων τοῦ ἑνός ὅπως ἐναντίοι πρὸς τοὺς ἀναπτυχθέντας ἐν τῷ κεφ. 22, ἐνθα τὸ ἓν καὶ τὰ ἄλλα συνεδηλώθησαν διὰ τῆς μεθέξεως. Νῦν τὰ ἄλλα θεωροῦνται ὡς μὴ μετέχοντα τοῦ ἑνός. Ἐάν λοιπὸν τὰ ἄλλα δὲν ἔχωσι ἐν ἑαυτοῖς ἓν, δὲν εἶναι οὔτε πολλά, διότι τὰ πολλά εἶναι πολλά ἓν, διότι ἐκαστον αὐτῶν θὰ ἦτο ἓν μέρος τοῦ ὅλου. Ἄρα τὰ ἄλλα οὔτε ἓν εἶναι οὔτε πολλά, οὔτε ὅλον οὔτε μέρη, οὔτε ἓν οὔτε δύο, οὔτε οὐδεὶς ἀριθμὸς. Οὔτε ὁμοία εἶναι, οὔτε ἀνόμοια, οὔτε καὶ τὰ δύο συνάμα, διότι οὔτε μίαις οὔτε δύο ἰδεῶν δύνανται νὰ μετέ-

χωσιν. Ἐπιπέσει οὐτε ταῦτά εἶναι οὐτε ἕτερα, οὐτε ἴστανται οὐτε κινεῖσθαι, οὐτε γεννῶνται οὐτε ἀπόλλυνται, ἐν ἄλλαις λέξεσιν οὐδεμίαν ἔχουσιν οὐσίαν. — Τοῦτο εἶναι ἡ ἀμορφος ὄλη, τὸ μὴ ἔν, διότι ἡ ὄλη ἀνευ τοῦ ἐνός (τῆς ἰδέας) εἶναι ἡ ἀπόλυτος ἀδιοριστία, τὸ μὴ ἔν. Ἐάν ἄρα δεχθῶμεν τὴν ἀποκρινόμεν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ ἔν ἴσται, ἀλλὰ ὅτι τὰ ἄλλα δὲν μετέχουσιν αὐτοῦ, τότε πρέπει νὰ δεχθῶμεν ἢ ὅτι τὰ ἄλλα οὐδόλως ὑπάρχουσιν, ἢ ὅτι, ἂν τὰ ἄλλα ὑπάρχωσι, τὸ ἔν εἶναι πάντα, εἶναι πολλὰ καὶ δὲν εἶναι πλέον ἔν. Ἄρα τὸ ἔν εἶναι εἰς πάντα.

Πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν τῇ προσεχῇ 24^α κεφ. ἐπιθεμένων παρατηρητέον, κατὰ τὸν Kirchmann, ὅτι ὁ Πλάτων ἀδοτηρῶς διακρίνει τὸ ἔν, ἕπερ δὲν εἶναι, ἀπὸ τοῦ μὴ ἔνός, ἕπερ εἶναι. Ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει τὸ εἶναι ἀποφασίζεται ἀπὸ τοῦ ἐνός, ἐν τῇ δευτέρῃ κατηγορεῖται εἰς τὸ μὴ ἔν. Οὕτω δύναται νὰ πραγματοποιηθῆται τὸ μὴ ἔν ὡς ἔν καὶ νὰ τὸ περὶ τῆς μέτοχον πολλῶν, καὶ τοῦναντίον δύναται τὸ ἔν νὰ πραγματοποιηθῆται ὡς μὴ ἔν καὶ νὰ ἀποδῆται αὐτῷ πάντα τὰ κατηγορούμενα, ἕπερ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι ἔπονται αὐτῷ. Ἐάν τὰ τοιαῦτα ἐκφράζωνται ἐν μορφῇ κρίσεως, τὸ συνθετικὸν εἶναι χρησιμεύει ὡς ἀπλοῦν συνθετικὸν ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου, χωρὶς νὰ δηλοῖ τι περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ΄.

ΣΤ΄ Ὑπόθεσις. Ἐάν τὸ ἔν δὲν εἶναι (σχετικῶς), τί ἀκολουθεῖ εἰς ἐναντίον. (Θέσις). Τὸ (σχετικὸν) μὴ εἶναι τοῦ ἐνός.

- Ἐστω τοῦτο ἔάν ὅμως τὸ ἔν δὲν εἶναι, δὲν πρέπει μετὰ ταῦτα νὰ ἐξετάσωμεν τί θὰ ἐπακολουθήσῃ;
- Ναί, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν.
- Ποῖα λοιπὸν εἶναι αὕτη ἡ ὑπόθεσις, ἂν τὸ ἔν δὲν εἶναι;
- Ἄρα γε διαφέρει τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως, ἂν τὸ μὴ-ἔν δὲν εἶναι;
- Διαφέρει βεβαίως.
- Διαφέρει μόνον; ἢ τὸ νὰ εἴπῃ τις, ἂν τὸ μὴ ἔν δὲν εἶναι, εἶναι ἄλλως τὸ ἐναντίον τοῦ ἂν τὸ ἔν εἶναι;
- Ὅλον τὸ ἐναντίον.

— Ἀλλὰ πῶς; ἔάν τις λέγῃ: ἂν μέγεθος δὲν ὑπάρχῃ, ἢ ἐπισημικρῶς δὲν ὑπάρχῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἀρά γε εἰς ἐκαστὴν περίπτωσιν δὲν δηλοῖ, ὅτι ἕτερόν τι ἐκλαμβάνει τὸ μὴ ἔν;

— Βεβαίως.

— Λοιπὸν καὶ τῶρα δὲν δηλοῖ οὗτος, ὅτι παραδέχεται ὅτι τὸ μὴ ἔν εἶναι διάφορον (ἐναντίον) τῶν ἄλλων, ὅταν εἴπῃ ὅτι τὸ ἔν δὲν εἶναι, καὶ ἡμεῖς ἐννοοῦμεν ἕ, τι λέγει;

— Ναί, ἐννοοῦμεν.

— Πρῶτον ἄρα λέγει τι γνωστὸν, ἔπειτα ἕτερον τῶν ἄλλων, ὅταν εἴπῃ ἔν, εἴτε τὸ εἶναι προσθέτει εἰς αὐτὸ εἴτε τὸ μὴ εἶναι διότι οὐχὶ ὀλιγώτερον γινώσκει τί εἶναι ἐκεῖνο, ἕπερ λέγεται ὅτι δὲν εἶναι, καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι διάφορον τῶν ἄλλων ἢ δὲν εἶναι οὕτω;

— Ἀναγκαίως οὕτως εἶναι.

— Λοιπὸν οὕτω πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἀπ' ἀρχῆς τὴν πρότασιν: Ἄν τὸ ἔν δὲν εἶναι, τί πρέπει νὰ εἶναι;

— Πρῶτον μὲν τοῦτο πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ μὴ ἔν, ὡς φαίνεται, ὅτι ὑπάρχει γνῶσις αὐτοῦ, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐγίνωσκει τις τί ἐννοεῖται ὅταν εἴπῃ: ἂν τὸ ἔν δὲν εἶναι.

— Ἀληθῶς.

— Προσέτι τὰ ἄλλα διαφέρουσιν αὐτοῦ, διότι ἄλλως οὐτε ἐκεῖνο θὰ ἠδύνατο νὰ λέγηται, ὅτι εἶναι διάφορον τῶν ἄλλων.

— Βεβαίως.

— Λοιπὸν ἐκτὸς τοῦ ὅτι γινώσκεται τὸ μὴ ἔν, ἔχει καὶ ἐπερότητα, διότι δὲν ἐννοεῖ τις τὴν ἕτερότητα τῶν ἄλλων, ὅταν λέγῃ ὅτι τὸ ἔν εἶναι ἕτερον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ τὴν ἕτερότητα αὐτοῦ τοῦ ἐνός.

— Οὕτω φαίνεται¹.

(1) Ἐπειδὴ τὸ ἔν λαμβάνεται διττῶς, ὡς ἔν καὶ μὴ ἔν, δύναται ὁ Παρμενίδης τὸ εἶδος μὴ ἔν ἔν νὰ δηλοῖ μὲ τὸ γένος ἔν καὶ οὕτω πρέπει νὰ νοηθῆται ἔδῃ τὸ ἔν. Ἡ δυνατόν εἶπαι: Ὅ, τι ἰσχύει περὶ τοῦ ἔνός ἰσχύει καὶ περὶ τῶν εἰδῶν τοῦ ἔν ἄρα τὸ ἔν ἔχη ἐν αὐτῷ τὴν ἕτερότητα πρὸς τὰ ἄλλα, ἔχει καὶ τὸ μὴ ἔν τὴν ἕτερότητα ἐν αὐτῷ. Οὕτω νοητέον τὸ ἔν καὶ ἔν τοῦ ἀπομένου.

— Προσέτι τὸ μὴ ὂν ἐν μετέχει καὶ τοῦ ἐκείνου καὶ τοῦ τινός καὶ τοῦ τούτου καὶ τοῦ εἰς τούτο, καὶ τοῦ τούτων, καὶ πάντων τῶν τοιούτων διορισμῶν, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐγίνετο λόγος περὶ τοῦ ἐνός οὔτε περὶ τῶν ἐτέρων τοῦ ἐνός, οὐδὲ θὰ ὑπῆρχέ τι εἰς αὐτό, οὐδὲ θὰ ἀνήκε τι εἰς αὐτό (οὐδὲν προσόν, οὐδεμία ἰδιότης) καὶ οὐδὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτοῦ, ἐὰν δὲν μετείχε μίτη τοῦ τινός μήτε τῶν ἄλλων τούτων διορισμῶν.

— Ὅρθως.

— Τὸ ἐν λοιπὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρχη, ἀφοῦ δὲν εἶναι ὅμως οὐδὲν ἐμποδίζει νὰ μετέχη πολλῶν, ἀλλὰ μάλιστα τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον, ἀφοῦ μόνον τὸ ἐν ἐκεῖνο, οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλο τι δὲν ὑπάρχει. Διότι, ἐὰν δὲν εἶναι μήτε τὸ ἐν μήτε ἐκεῖνο τὸ ἄλλο, ἀλλὰ ἐγίνετο ὁ λόγος περὶ ἄλλου τινός, δὲν πρέπει νὰ ἐκφράζηται τις τίποτε· ἐὰν ὅμως ὑποτίθεται ὅτι μόνον τὸ ἐν ἐκεῖνο δὲν ὑπάρχει καὶ οὐχὶ ἄλλο, τότε τὸ μὴ ἐν ἀναγκαιῶς μετέχει καὶ τοῦ ἐκείνου καὶ πολλῶν ἄλλων διορισμῶν.

— Βεβαίωτατα.

— Ἄρα καὶ ἀνομοιότης πρὸς τὰ ἄλλα ὑπάρχει εἰς αὐτό· διότι τὰ ἄλλα, διάφορα ὄντα τοῦ ἐνός, εἶναι καὶ διαφόρου φύσεως.

— Ναί.

— Τὰ διαφόρου φύσεως ὅμως δὲν εἶναι καὶ ἄλλης φύσεως;

— Πῶς ὄχι;

— Τὰ δὲ ἄλλης φύσεως ὄντα δὲν εἶναι καὶ ἀνόμοια;

— Βεβαίως ἀνόμοια.

— Ἐὰν λοιπὸν εἶναι ἀνόμοια πρὸς τὸ ἐν, εἶναι φανερόν ὅτι τὰ ἀνόμοια εἶναι ἀνόμοια πρὸς ἀνόμοιόν τι.

— Φανερόν.

— Θὰ ὑπάρχη λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἐν ἀνομοιότης, σχετικῶς πρὸς τὴν ὁποιανὴν τὰ ἄλλα εἶναι ἀνόμοια πρὸς αὐτό.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἐὰν ὅμως ὑπάρχη εἰς αὐτὸ ἡ ἀνομοιότης πρὸς τὰ ἄλλα, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη εἰς αὐτὸ ἡ ὁμοιότης πρὸς ἑαυτό;

— Πῶς αὐτό;

— Ἄν εἰς τὸ ἐν ὑπάρχη ἀνομοιότης πρὸς ἑαυτό (τὸ ἐν), δὲν θὰ ἦτο ὁ λόγος περὶ πράγματος τοιούτου ὅποιον εἶναι τὸ ἐν, καὶ ἡ ὑπόθεσις δὲν θὰ ἦτο πλέον περὶ τοῦ ἐνός. ἀλλὰ περὶ ἄλλου παρὶ τὸ ἐν.

— Βεβαίως.

— Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ εἶναι ἀνόμοιον πρὸς ἑαυτό.

— Ὅχι βέβαια.

— Πρέπει ἄρα νὰ ὑπάρχη εἰς τὸ ἐν ὁμοιότης πρὸς ἑαυτό.

— Πρέπει.

— Προσέτι τὸ ἐν δὲν εἶναι οὐδὲ ἴσον πρὸς τὰ ἄλλα, διότι, ἂν ἦτο ἴσον, θὰ ἦτο ἤδη, καὶ προσέτι θὰ ἦτο ὅμοιον μὲ αὐτὰ κατὰ τὴν ἰσότητά, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο ταῦτα εἶναι ἀδύνατα, ἀφοῦ τὸ ἐν δὲν εἶναι¹.

— Ἀδύνατα.

— Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν δὲν εἶναι ἴσον μὲ τὰ ἄλλα, ἄρα γε δὲ πρέπει καὶ τὰ ἄλλα νὰ μὴ εἶναι ἴσα μὲ αὐτό;

— Πρέπει.

— Τὰ δὲ μὴ ὄντα ἴσα δὲν εἶναι ἄνισα;

— Ναί.

— Τὰ δὲ ὄντα ἄνισα δὲν εἶναι ἄνισα πρὸς τὰ ἄνισα;

— Πῶς ὄχι;

— Λοιπὸν τὸ ἐν μετέχει καὶ ἀνισότητος, ὡς πρὸς τὴν ὁποία τὰ ἄλλα εἶναι ἄνισα μὲ αὐτό;

— Μετέχει.

— Ἄλλ' ὅμως εἰς τὴν ἀνισότητα ἀνήκει καὶ μέγεθος καὶ σμικρότης.

— Ναί, ἀνήκει.

— Λοιπὸν καὶ μέγεθος καὶ σμικρότης ὑπάρχει εἰς τὸ τοιοῦτον ἐν.

(1) Ἄν δύο τινα ἔχωσι κοινὰς πολλὰς ἰδιότητας, καλεῶνται ἴσα. ὅμως ὀλίγας, ὅμοια, ἐπομένως τὸ ἴσον εἶναι καὶ ἕμιον.

- Θά ὑπάρχη.
- Τὸ μέγεθος ὅμως καὶ ἡ σμικρότης εἶναι πάντοτε ἀπομεμακρυσμένα ἀπ' ἀλλήλων.
- Ἐναντιρρήτως.
- Ἄρα μεταξὺ αὐτῶν πάντοτε ὑπάρχει τι.
- Ἰπάρχει.
- Ἄλλὰ δύνασαι νὰ εἴπῃς, ὅτι ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν ἄλλο τι παρὰ τὴν ἰσότητα;
- Ὅχι, ἀλλὰ ἡ ἰσότης ὑπάρχει.
- Ὅ,τι λοιπὸν ἔχει μέγεθος καὶ σμικρότητα ἔχει καὶ ἰσότητα, ἐπειδὴ αὕτη εὐρίσκαται μεταξὺ ἐκείνων.
- Ὄντω φαίνεται.
- Ἄρα τὸ μὴ ὄν ἐν, ὡς φαίνεται, μετέχει καὶ ἰσότητος καὶ μεγέθους καὶ σμικρότητος.
- Φαίνεται.
- Καὶ ἀκόμη καὶ οὐσίας πρέπει αὐτὸ νὰ μετέχη κατὰ τινα τρόπον.
- Πῶς τοῦτο;
- Πρέπει βέβαια αὐτὸ νὰ εἶναι ὅπως λέγομεν, διότι, ἂν δὲν εἶναι οὕτω, δὲν θὰ ἐλέγομεν ἀληθῆ, λέγοντες ὅτι τὸ ἐν δὲν εἶναι. Ἐὰν δὲ λέγωμεν ἀληθῆ, εἶναι φανερόν ὅτι λέγομεν αὐτὰ ὡς ὄντα, ἢ δὲν εἶναι οὕτως;
- Οὕτω βέβαια.
- Ἐπειδὴ λοιπὸν βεβαιούμεν ὅτι λέγομεν ἀληθῆ, ἀναγκαῖον καὶ νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι λέγομεν ὅτι αὐτὰ εἶναι ὄντα.
- Ἀναγκαίως.
- Ἄρα τὸ μὴ ὄν ἐν, ὡς φαίνεται, εἶναι (ὑπάρχει), διότι ἐν δὲν εἶναι μὴ ὄν, ἀλλὰ δέχεται τι ἕτερον τοῦ εἶναι εἰς τὸ μὴ εἶναι αὐτοῦ, εὐθὺς τότε θὰ ἦτο ὄν.
- Βεβαιότατα.
- Πρέπει ἄρα τὸ μὴ ὄν νὰ ἔχη δεσμόν τινα μὲ τὸ μὴ εἶναι, ἂν μέλλῃ νὰ μὴ εἶναι, ὁμοίως ὅπως τὸ ὄν πρέπει νὰ ἔχη ἓνα τοιοῦτον δεσμόν μὲ τὸ μὴ εἶναι τοῦ μὴ ὄντος, ἵνα τελείως πάλιν

ἀνίκη εἰς τὸ εἶναι. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ ὄν τὰ μάλιστα θὰ ἦ καὶ τὸ μὴ ὄν τὰ μάλιστα δὲν θὰ ἦτο, διότι τὸ μὴ ὄν θὰ μετεῖχε τοῦ εἶναι (οὐσίας) τοῦ ὄντος καὶ οὐχὶ τοῦ εἶναι τοῦ μὴ ὄντος, ἢ πρέπει τελείως νὰ εἶναι, καὶ ὡσαύτως τὸ μὴ ὄν δὲν θὰ μετέχει τὸ μὴ εἶναι τοῦ μὴ ὄντος ἀλλὰ τοῦ εἶναι τοῦ μὴ ὄντος, ἂν καὶ τὸ ὄν πρέπει τελείως νὰ μὴ εἶναι¹.

— Ἀληθέστατα.

— Καὶ λοιπὸν ἐπειδὴ καὶ τὸ ὄν μετέχει τοῦ μὴ εἶναι καὶ μὴ ὄν μετέχει τοῦ εἶναι, διὰ ταῦτα καὶ τὸ ἐν, ἐπειδὴ δὲν εἶν ἀναγκαίως μετέχει τοῦ εἶναι ἕνεκα τοῦ μὴ εἶναι του.

— Ἀναγκαίως.

— Καὶ οὐσίας λοιπὸν, ὡς φαίνεται, μετέχει τὸ ἐν, ἂν δὲν εἶν
— Φαίνεται.

— Καὶ μὴ οὐσίας, διότι δὲν εἶναι.

— Πῶς ὄχι;

— Δύναται λοιπὸν τὸ ἐν, ὅπερ εἶναι οὕτω, νὰ μὴ εἶναι οὐτὶ ἐφ' ἑσὸν δὲν μεταβάλλεται ἐκ ταύτης τῆς καταστάσεως εἰς ἄλλαν

— Ἀδύνατον.

— Ἄρα τὸ ὅτι πράγμα τι οὕτως εἶναι καὶ συγχρόνως ὄχι
— Πῶς ὄχι;

— Ἀλλὰ δὲν εἶναι κίνησις ἢ μεταβολή; ἢ εἶναι ἄλλο τι;

— Κίνησις.

— Καὶ τὸ ἐν δὲν ἐδείχθη καὶ ὄν καὶ μὴ ὄν;

— Ἐδείχθη.

(1) Τὸ μὴ ὄν ἐν εἶναι, ἦτοι ὑπάρχει· ἂν δεχθῆ ἕτερον κατηγορούμεν παρὰ τὸ εἶναι, δὲν θὰ μείνῃ μὴ ὄν. Ὅθεν, ἂν ἀντὶ τῆς προτάσεως «μὴ ὄν ἐν εἶναι ὄν», ρηθῆ, «τὸ μὴ ὄν ἐν εἶναι στρογγύλον», διὰ τοῦ κληρούμενου στρογγύλον, ὅπερ δύναται νὰ καταφασκηται ἐπὶ ὄντος, τὸ μὴ ἐν θὰ ἐξηλοῦτο ὡς ὄν. Ὄντως ἕκαστον μὴ ὄν διὰ τοῦ θεωρηθῆ μόνον μὴ κληρούμενον, ὅπερ οὐδὲν ὄν δηλοῖ, δέον νὰ συνθεθῆ, ἂν τελείως πρὸ νὰ περιέχῃ τὰ μὴ εἶναι αὐτοῦ· τότε μόνον θὰ ἦτο εἰσῆχως οὐχὶ ὄν (Schmann).

- Ἄρα τὸ ἐν φαίνεται ὅτι εἶναι καὶ οὕτω καὶ οὐχὶ οὕτως
 — Φαίνεται.
 — Ἄρα τὸ μὴ ὄν ἐν ἔχει δειχθῆ καὶ ὅτι κινεῖται, ἐπειδὴ
 ἐφάνη ἔχον καὶ μεταβολὴν ἐκ τοῦ εἶναι εἰς τὸ μὴ εἶναι.
 — Αὐτὸ θὰ εἶναι.
 — Ἄλλὰ προσέτι, ἐπειδὴ οὐδὲν τῶν ὄντων εἶναι, διότι δὲν
 εἶναι (ὑπάρχει), διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ δὲν εἶναι, δὲν δύναται νὰ μετα-
 φέρηται ἕθεν δῆποτε ὅπουδῆποτε.
 — Πῶς εἶναι δυνατόν;
 — Προσέτι οὐδὲ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ δύναται νὰ στρέφηται, διότι
 οὐδαμοῦ θίγει τοῦ ταυτοῦ, ἐπειδὴ τὸ ταυτὸν εἶναι ὄν καὶ τὸ μὴ
 ὄν δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐν τινι τῶν ὄντων.
 — Ἄδύνατον.
 — Ἄρα τὸ μὴ ὄν ἐν δὲν δύναται νὰ στρέφηται ἐν ἐκείνῳ, ἐν
 τῷ ὁποίῳ δὲν εἶναι.
 — Ὅχι βέβαια.
 — Ἦροσέτι οὔτε ἀλλοιοῦνται ἐν ἑαυτῷ τὸ ἐν, οὔτε τὸ ὄν οὔτε
 τὸ μὴ ὄν διότι, ἂν αὐτὸ ἐγένετο ἄλλο ἑαυτοῦ (τοῦ ἐνός), δὲν θὰ ἦτο
 πλέον ὁ λόγος περὶ τοῦ ἐνός, ἀλλὰ περὶ ἄλλου τινός.
 — Ὅρθῶς.
 — Ἐὰν δὲ μήτε ἀλλοιοῦνται, μήτε στρέφηται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ
 μήτε μεταφέρηται τὸ ἐν, δύναται πλέον νὰ κινηταί που;
 — Πῶς δύναται;
 — Τὸ ἀκίνητον ὁμῶς ἀναγκαιῶς ἡσυχάζει, τὸ δὲ ἡσυχάζον
 ἴσταιται.
 — Ἀναγκαιῶς.
 — Ἄρα τὸ μὴ ὄν ἐν, ὡς φαίνεται, καὶ ἴσταιται καὶ κινεῖται.
 — Φαίνεται.
 — Καὶ προσέτι, ἂν κινηταί, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀλλοιοῦνται, διότι
 καθ' οἰονδήποτε τρόπον κινήθη τι, κατὰ τοσοῦτον δὲν εἶναι πλέον
 ἢ πως ἦτο, ἀλλὰ ἄλλως.
 — Ναί.

- Κινούμενον λοιπὸν τὸ ἐν συνάμα ἀλλοιοῦνται.
 — Ναί.
 — Καὶ ἂν κατ' οὐδένα τρόπον κινήται, δὲν δύναται κατ' οὐ-
 δένα τρόπον νὰ ἀλλοιοῦνται.
 — Ὅχι βέβαια.
 — Ἄρα καθ' ὅσον κινεῖται τὸ μὴ ὄν ἐν, ἀλλοιοῦνται, καθ'
 ὅσον ὁμῶς δὲν κινεῖται, δὲν ἀλλοιοῦνται.
 — Βεβαίως.
 — Ἄρα τὸ μὴ ὄν ἐν καὶ ἀλλοιοῦνται καὶ δὲν ἀλλοιοῦνται.
 — Φαίνεται.
 — Ἄλλὰ τὸ ἀλλοιούμενον δὲν γίνεται ἐξ ἀνάγκης διάφορο
 παρὰ πρότερον; καὶ δὲν φθείρει τὴν προτέραν κατάστασιν αὐτοῦ
 τὸ δὲ μὴ ἀλλοιούμενον οὔτε γίνεται οὔτε φθείρεται;
 — Ἐξ ἀνάγκης.
 — Ἄρα καὶ τὸ μὴ ὄν ἐν, ἐὰν μὲν ἀλλοιοῦνται, γίνεταί
 καὶ φθείρεται, ἐὰν δὲ δὲν ἀλλοιοῦνται, οὔτε γίνεται οὔτε φθείρεται
 καὶ οὕτω τὸ ἐν τὸ μὴ ὄν καὶ γίνεται καὶ φθείρεται, καὶ οὔτε γ-
 νεται οὔτε φθείρεται.
 — Ὅχι βεβαίως.

ΣΗΜ. Ἐς τὰς προηγουμένας τέσσαρας ὑποθέσεις (B—E) ἐξητάσθη
 αἱ διαφοροὶ οὐσίαι (ὑπάρξεις) καὶ εἰδείθη ὅτι πᾶσαι ἐφαρτῶνται ἐκ τοῦ ἐνός.
 Ἐς τὰς ἐφεξῆς τέσσαρας αἱρεταὶ τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ὄντος, εἴτε ἂν μέρει εἰ-
 ῶλοσχερῶς, καὶ ἐξετάζονται τὰ ἐπακόλουθα ἐκατέρως ὑποθέσεως. Ἐν τῇ
 ὑποθείσει ζητεῖται πῶς τὸ ἐν, ἂν δὲν εἶναι εἰμὴ ἐν μέρει ἢ ὁλοσχερῶς, εἰ-
 πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα. Λέγοντες ὅτι τὸ ἐν δὲν εἶναι, διακρίνομεν
 ἐν ἀπὸ παντός ἄλλου, ἄλλως δὲν καταλαμβάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς. Γινώσκου-
 μεν λοιπὸν τὸ μὴ ὑπάρχον ἐν, καὶ ἡ γνώσις ἀπαιτεῖ τὴν διακρίσιν καὶ τὴν
 διαφορὰν τῶν ἰδεῶν. Οὕτω τὸ μὴ ὄν ἐν μετέχει τῆς γνώσεως, τῆς διαφο-
 ρᾶς καὶ τῶν ἄλλων διορισμῶν, εἶναι ὁμοίον πρὸς ἑαυτὸ, ἀνόμοιον δὲ πρὸς
 ἄλλα, καὶ ἴσον καὶ ἴσον κλ. Ἀλλὰ ἵνα μὴ εἶναι, τὸ ἐν πρέπει νὰ εἰ-
 συνθεσθῆται πρὸς τὸ μὴ εἶναι διὰ τοῦ εἶναι τοῦ μὴ εἶναι, ὅπως τὸ εἶ-
 ναι εἶναι τέλειον εἶναι. πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ μὴ εἶναι τοῦ μὴ εἶναι. Τὸ εἶ-
 ναι καὶ τὸ μὴ εἶναι εἶναι ἀχώριστα, καὶ ἐν ἐκατέρῳ ἀνευρίσκεται τὸ ἕτερον.
 εἶναι δὲν εἶναι μὴ εἶναι, καὶ οὕτω μετέχει τῆς ἐκλήσεως καὶ τὸ μὴ εἶ-

είναι τὸ μὴ εἶναι καὶ οὕτω μετέχει τοῦ εἶναι. Ἐκείτων εἶναι καὶ δὲν εἶναι τὸ ἕτερον. Οὕτω τὸ ἐν, εἴαν δὲν εἶναι, μετέχει τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι καὶ ἡ ἐνωσις αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ Γίγνεσθαι, τὴν μεταβολήν. Τὸ μὴ ὄν ἐν κινεῖται λοιπόν, ἀλλὰ συνέμα καὶ ἡρεμεῖ, διότι δὲν δύναται νὰ κινήται ἐν τόπῳ, ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει. Ἡρεμεῖν τὸ ἐν δὲν ἀλλοιοῦται, καὶ ἄρα οὕτε γεννᾶται οὕτε φθείρεται· κινούμενον ὁμως ἀλλοιοῦται, καὶ ἄρα γεννᾶται καὶ φθείρεται. Ἡ ἐν δυνάμει ὑπαρξίς πάντων τῶν ἐναντίων προήλθεν ἐκ τῆς ὑποθέσεως σχετικῆς ἀναγκρῆς τοῦ ἐνός, ἥτις μετέχει ἐπὶ τοῦ εἶναι καὶ συνδέεται μὲ πάντας τοὺς τρόπους τοῦ εἶναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.

Ζ΄ Ὑπόθεσις. Ἄν τὸ ἐν δὲν εἶναι (ἀπολύτως), τί συμβαίνει εἰς αὐτό; (Ἀντίθεσις). Τὸ ἀπόλυτον μὴ εἶναι τοῦ ἐνός εἶναι ἀκατάληπτον.

— Πάλιν λοιπόν ὡς ἐπανάλθωμεν εἰς τὴν ἀρχήν, ἵνα ἴδωμεν, ἂν θὰ μᾶς ἀποδειχθῶσι τὰ αὐτά, ἅπερ καὶ τώρα, ἡ διάφορα.

— Ναί, πρέπει νὰ ἴδωμεν.

— Ἄν τὸ ἐν δὲν εἶναι, νὰ εἰπώμεν τί πρέπει νὰ συμβαίη περὶ αὐτοῦ;

— Ναί.

— Ὅταν λέγωμεν τὸ «δὲν εἶναι», ἄρα γε μήπως τοῦτο σημαίνει ἄλλο τι παρὰ ἀπουσίαν οὐσίας εἰς τὸ πρᾶγμα, ἅπερ λέγομεν ὅτι δὲν εἶναι;

— Οὐδὲν ἄλλο.

— Τί λοιπόν; ὅταν λέγωμεν ὅτι δὲν εἶναι τι, ἄρα γε λέγομεν ὅτι αὐτὸ κατὰ τινα τρόπον εἶναι, κατὰ τινα δὲ δὲν εἶναι; ἢ τοῦτο τὸ λεγόμενον «δὲν εἶναι» σημαίνει ἀπλῶς ὅτι τὸ μὴ ὄν δὲν εἶναι οὐδαμῶς καὶ κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδὲ μετέχει οὐσίας;

— Ἀπλοῦστα αὐτὸ σημαίνει.

— Ἄρα τὸ μὴ ὄν δὲν δύναται οὕτε νὰ εἶναι, οὕτε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μετέχη τῆς οὐσίας.

— Ὅχι βέβαια.

— Ἀλλὰ τὸ νὰ γίνηται τι καὶ νὰ φθείρηται εἶναι ἄλλο τι παρὰ ταῦτα, δηλαδὴ ἐκεῖνο μὲν εἶναι μετέληψις οὐσίας, ταῦτο δὲ ἀπόλειψις οὐσίας (ὑπάρξεως);

— Οὐδὲν ἄλλο.

— Ἐκεῖνο ὁμως, ἅπερ δὲν μετέχει οὐδενός τῶν δύο τούτων, δὲν δύναται οὕτε νὰ λάβῃ οὕτε νὰ ἀποβάλῃ αὐτό.

— Ἀδύνατον.

— Τὸ ἐν ἄρα, ἐπειδὴ δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον, ἐν δύνανται κατ' οὐδένα τρόπον οὕτε νὰ ἔχη, οὕτε νὰ ἀποβάλλῃ, οὕτε νὰ λαμβάνῃ οὐσίαν (τὸ εἶναι).

— Οὕτω φαίνεται.

— Οὕτε ἄρα φθείρεται τὸ μὴ ὄν ἐν, οὕτε γίνεταί, ἀφοῦ κατ' οὐδένα τρόπον μετέχει οὐσίας.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἄρα οὕτε ἀλλοιοῦται κατ' οὐδένα τρόπον, διότι ἄλλως, εἴαν ἐπάθαινε τοῦτο, θὰ ἐγένετο καὶ θὰ ἐφθείρετο.

— Ἀληθῶς.

— Ἐάν δὲ δὲν ἀλλοιοῦται, δὲν πρέπει καὶ νὰ μὴ κινήται;

— Ἀναγκαίως.

— Ἀλλ' οὕτε δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡρεμεῖ τὸ μηδαμῶς μὴ ὄν· διότι τὸ ἡρεμεῖν πρέπει νὰ εἶναι εἰς τι, ἅπερ εἶναι τὸ αὐτὸ πάντοτε.

— Πῶς ὄχι;

— Οὕτω λοιπόν περὶ τοῦ μὴ ὄντος· ἐν πρέπει νὰ λέγωμεν οὕτε ὅτι ἡρεμεῖ ποτε, οὕτε ὅτι κινεῖται.

— Δὲν πρέπει.

— Ἀλλὰ προσέτι οὐδὲ ὑπάρχει εἰς αὐτὸ τι ἐκ τῶν ὄντων, διότι, ἂν μετείχε ὄντος τινός, θὰ μετείχεν οὐσίας.

— Φανερόν.

— Ούτε ἄρα μέγεθος ὑπάρχει εἰς τὸ μὴ ὄν, οὔτε σμικρότης οὔτε ἰσότης.

— Ὅχι βέβαια.

— Οὐδὲ ὁμοιότης, οὐδὲ ἑτερότης ὑπάρχει εἰς αὐτὸ οὔτε πρὸς ἑαυτὸ οὔτε πρὸς τὰ ἄλλα.

— Οὕτω φαίνεται.

— Ἀλλὰ πῶς; εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι εἰς αὐτὸ τι τῶν ἄλλων, ἀφοῦ οὐδὲν δύναται νὰ εἶναι εἰς αὐτό;

— Ἀδύνατον.

— Ἄρα τὰ ἄλλα δὲν εἶναι οὔτε ὅμοια οὔτε ἀνόμοια, οὔτε ταῦτά οὔτε διάφορα πρὸς τὸ ἔν.

— Ὅχι βέβαια.

— Ἀλλὰ τί; Ἀρά γε οἱ διορισμοί: ἐκείνου, ἢ εἰς ἐκεῖνο, ἢ τί. ἢ τοῦτο, ἢ τοῦτου, ἢ ἄλλου, ἢ εἰς ἄλλο, ἢ ποτὲ (πρότερον), ἢ ἔπειτα, ἢ τώρα, ἢ ἐπιστήμη, ἢ δόξα, ἢ αἰσθησις, ἢ ὄρισμός, ἢ ὄνομα ἢ ἄλλο ὅτιδῆποτε τῶν ὄντων, θὰ ὑπάρχη εἰς τὸ μὴ ὄν;

— Ὅχι.

— Οὕτω λοιπὸν τὸ μὴ ὄν ἐν δὲν ἔχει κατ' οὐδένα τρόπον τι (διορισμὸν τινα).

— Φαίνεται ὅτι οὐδὲν ἔχει.

Σημ. Ἐν τῷ Κεφ. 25 γ ζητεῖται, ἂν τὸ ἐν δὲν ὑπάρχη ἀπολύτως (μη-θεμοῦ μηδαμῶς ὄν), τί θὰ εἶναι ὡς πρὸς αὐτὸ καὶ τὰ ἄλλα. Προδήλως τὸ ἐν δὲν θὰ ἔχη οὐδὲν τῶν οὐσιωδῶν κατηγορουμένων τοῦ εἶναι, καὶ οὕτω προκύπτουσι τὰ ἀντίθετα τῶν ἐν τῷ κεφ. 24 ἐκτεθέντων. Τὸ ἀπολύτως μὴ ὄν δὲν δύναται οὔτε νὰ δεχθῆ οὔτε νὰ ἀποβάλῃ τὸ εἶναι, οὔτε νὰ γίνηται οὔτε νὰ φθεῖρηται, οὔτε νὰ κινήται οὔτε νὰ ἡρεμῆ· οὔτε μέγεθος ἔχει οὔτε σμικρότητα, οὔτε γινώσκεται οὔτε ὀνομάζεται... καὶ οὔτε ἐν εἶναι. Λοιπὸν, ἂν τὸ ἐν δὲν εἶναι, ἢ πάντα δύναται νὰ κατηγορηθῆται αὐτοῦ (θέσις), ἢ οὐδὲν (ἀντιθέσις). Ὁ Πλάτων δέχεται τὸ σχετικὸν μὴ εἶναι, ἦτοι τὴν σχετικὴν ἑκπερὶν τοῦ ἐνός, ἣτις εἶναι ὁρος ἀπαραίτητος τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν πολλῶν, ἐρμηνεύεται δὲ τὸ ἀπόλυτον μὴ εἶναι τοῦ ἐνός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ

Η' Ὑπόθεσις. Ἐὰν τὸ ἐν δὲν εἶναι (σχετικῶς), τί συμβαίνει εἰς τὰ ἄλλα; (Θέσις). Τὸ (σχετικὸν) μὴ εἶναι τῶν φαινομένων.

— Ἄς ἐξετάσωμεν ἀκόμη, ἂν τὸ ἐν δὲν εἶναι, τί πρέπει νὰ πάθωσι τὰ ἄλλα.

— Ναί, ἄς ἐξετάσωμεν.

— Τὰ ἄλλα πρέπει βέβαια νὰ εἶναι που, διότι, ἂν οὐδόλως ὑπάρχωσι, δὲν δύναται τις νὰ λέγῃ τι περὶ τῶν ἄλλων.

— Ναί.

— Ἄν δὲ ὁ λόγος εἶναι περὶ τῶν ἄλλων, τὰ ἄλλα εἶναι βέβαια διάφορα (ἕτερα), ἢ δὲν ὀνομάζεις καὶ ἄλλο καὶ ἕτερον τὸ «ὄχι ἐν καὶ τὸ αὐτό»;

— Βεβαίως.

— Ἐτερον δὲ λέγομεν ὅτι εἶναι τὸ ἕτερον ἑτέρου, καὶ ὅτι τὸ ἄλλο εἶναι ἄλλο ἄλλου.

— Ναί.

— Ἄρα καὶ τὰ ἄλλα, ἂν μέλλωσι νὰ εἶναι ἄλλα, ἔχουσί τι πρὸς τὸ ὅποιον εἶναι ἄλλα.

— Ἀναγκαιῶς.

— Τί λοιπὸν δύναται νὰ εἶναι τοῦτο; Διότι τοῦ μὲν ἐνός ταῦτα δὲν εἶναι ἄλλα, ἐπειδὴ τὸ ἐν δὲν εἶναι.

— Βέβαια.

— Ἄρα εἶναι ἄλλα ἀλλήλων (μεταξύ των), διότι τοῦτο μόνον ὑπολείπεται εἰς αὐτά, εἰ δὲ μὴ, εἶναι ἄλλα τοῦ μηδενός.

— Ὅρθως.

— Ἄρα, κατὰ πλήθῃ ἕκαστα εἶναι ἄλλα ἀλλήλων, διότι κατὰ ἐν μόνον δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλα, ἐπειδὴ τὸ ἐν δὲν ὑπάρχει Ἄλλὰ, ὡς φαίνεται, ἑκάστη μᾶζα αὐτῶν εἶναι ἀπειρος κατὰ τὸ

πλήθος αὐτῆς. Καὶ ἂν τις τὴν ὡς μικροτάτην νομιζομένην μάζαν λάβῃ, φαίνεται ὅτι αὐτὴ, ὡς ἐν ὄνειρῳ κατὰ τὸν ὕπνον ἀντὶ ἑνός, ὡς αὐτὴ ἐπιστεύετο, ἐξαίφνης εἶναι πολλὰ καὶ ἀντὶ μικροτάτου φαίνεται τι λίαν μέγα ὡς πρὸς τὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια κατακόπτεται.

— Ὅρθότατα.

— Ὡς τοιοῦτοι λοιπὸν ὄγκοι τὰ ἄλλα εἶναι ἄλλα πρὸς ἀλλήλα, ἔάν τὰ μὲν ἄλλα εἶναι, τὸ δὲ ἐν δὲν εἶναι.

— Βεβαιότατα.

— Λοιπὸν ταῦτα θὰ εἶναι πολλοὶ τοιοῦτοι ὄγκοι, τῶν ὁποίων ἕκαστος φαίνεται ὡς εἰς, ἀλλὰ δὲν εἶναι, ἀφοῦ τὸ ἐν δὲν εἶναι ;

— Οὕτως εἶναι.

— Καὶ θὰ νομίσῃ τις, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἀφοῦ καὶ ἕκαστος αὐτῶν φαίνεται ὡς εἰς, καὶ ἀφοῦ οὗτοι εἶναι πολλοί.

— Βεβαίως.

— Καὶ ἄλλα μὲν ἐν αὐτοῖς φαίνονται ἄρτια, ἄλλα δὲ περιττά, ἀλλὰ πραγματικῶς δὲν εἶναι, ἀφοῦ τὸ ἐν δὲν εἶναι.

— Ὅχι βέβαια.

— Καὶ προσέτι θὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι θὰ φανῇ ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ μικρότατον, φαίνονται ὁμοίως, ὅτι εἶναι πολλὰ καὶ μεγάλα ὡς πρὸς ἕκαστον τῶν πολλῶν, τὰ ὅποια εἶναι μικρά.

— Πῶς ὄχι ;

— Καὶ ἀκόμη, ἕκαστος ὄγκος θὰ ὑποληφθῇ ὅτι εἶναι ἴσος μὲ τὰ πολλὰ καὶ τὰ μεγάλα· διότι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ φαίνηται ὅτι μεταβαίνει ἐκ τοῦ μείζονος εἰς τὸ μικρότερον πρὶν ἢ κατὰ τὸ φαινόμενον ἔλθῃ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο εὐρισκόμενον, τοῦτο δὲ θὰ ἦτο ἐν φάντασμα ἰσότητος.

— Φαίνεται.

— Καὶ τοιοῦτος ὄγκος δὲν φαίνεται ὅτι ἔχει καὶ πέρας ὡς πρὸς ἄλλον ὄγκον, ἀφοῦ αὐτὸς οὗτος ὡς πρὸς ἑαυτὸν δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε πέρας οὔτε μέσον ;

— Πῶς τοῦτο ;

— Διότι, εἰαν τις λάβῃ διὰ τῆς διανοίας ἐν ἑκ τῶν τριῶν

τούτων ὡς τι ὄν, τότε πρὸ τῆς ἀρχῆς πάντοτε μιὰ ἄλλη ἀρχὴ θὰ φαίνηται, καὶ μετὰ τὸ τέλος θὰ φαίνηται ὅτι ὑπολείπεται ἄλλο τέλος, καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἄλλα μεσαίτερα, ἀλλὰ μικρότερα τοῦ μέσου θὰ φαίνονται, διότι πράγματι οὐδὲ ἐν αὐτῶν δύναται νὰ λαμβάνηται, διότι τὸ ἐν δὲν εἶναι.

— Ἀληθέστατα.

— Νομίζω δὲ ὅτι ἀναγκαίως καταθρυμματίζεται πᾶν κατακερματιζόμενον ὄν, ὅπερ ἤθελέ τις συλλάβῃ διὰ τῆς διανοίας, διότι θὰ συναλαμβάνετο εἰς ὄγκος ἀνευ τοῦ ἑνός.

— Βεβαιότατα.

— Δὲν πρέπει λοιπὸν ὁ τοιοῦτος ὄγκος εἰς τὸν βλέποντα μακρόθεν καὶ μετ' ἀμβλύτητος νὰ φαίνηται ἐν, ἀλλὰ εἰς τὸν πλησίον καὶ ὀξείως ἐξετάζοντα δὲν πρέπει ἐν ἕκαστον νὰ φαίνηται ἀπειρον κατὰ τὸ πλήθος, διότι εἶναι ἑσπερημένον τοῦ ἑνός, ὅπερ δὲν ὑπάρχει ;

— Ἀναγκαιότατα ¹.

— Οὕτω λοιπὸν πρέπει ἕκαστον τῶν ἄλλων τὰ φαίνονται ὅτι εἶναι ἀπειρον καὶ πεπερασμένον καὶ ἐν καὶ πολλὰ, ἔάν τὸ ἐν δὲν εἶναι, ἀλλ' ὁμοίως εἶναι τὰλλα τοῦ ἑνός.

— Ναί, πρέπει.

— Δὲν θὰ φανῇ λοιπὸν ὅτι εἶναι καὶ ὁμοία καὶ ἀνόμοια ;

— Πῶς τοῦτο ;

1) Ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ἢ τὸ πλήθος δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνευ τοῦ ἑκαστοῦ εἴ ὁ συνίσταται, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἕκαστον εἶθ' λαμβάνεται ὡς ἐν, τὸ ἐν ὁμοίως διακρίθεται μὴ ὄν. ἄρα ἕκαστον τῶν πολλῶν. ἵνα μὴ γαίην ἐν, ἔκπερα νὰ παρίσταται ἐν τῷ νῶ πάντοτε ἐκ νέου ὡς πολλὰ. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο οὐδὲν τέλος θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ, διότι τὸ ἐν δὲν εἶναι. ἔκπερα πᾶν ἕκαστον ἐν τοῖς πολλοῖς. ἦτοι πᾶν κατακερματιζόμενον ὄν, διὰ τοῦτου τοῦ ἐκ' ἐξκολευθόντος μερισμοῦ νὰ γίνηται ὡς καταθρυμματιζόμενον. — Ἐπειδὴ δὲ ὁ ὄγκος, ἵνα μὴ εἶναι ἐν, πρέπει διὰ τοῦ μερισμοῦ νὰ γίνηται πολλὰ καὶ ταῦτα τὰ πολλὰ πρέπει καλὴν νὰ μερίζωνται, καὶ ταῦτα ἀνευ τέλους, οὐδὲν ὅριον θύναται οὕτω νὰ εὐρεθῇ, καὶ ἐκ τοῦτου ὁ ὄγκος λέγεται ἀπεριόριστος. Οὕτως ἄρα ἕκαστος ὄγκος ἔχει ὅριον πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ κατ' ἑαυτὸν, ὡς πολλὰ ἢ θρυμματίζονται εἶναι ἀπεριόριστος κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μερῶν του τοῦτου. (Kirchmann).

— Ὡς τινες σκιαγραφίαι εἰς τὸν βλέποντα μὲν ἐξ ἀποστάσεως θὰ φαίνωνται ταῦτα ὡς ἓν, καὶ πάντα θὰ φαίνωνται ὅτι ἔπαθον τὸ αὐτὸ καὶ ὅτι εἶναι ὅμοια.

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἄλλ' ἂν τις ἔλθῃ πλησίον, ταῦτα θὰ τῷ φανῶσιν ὅτι εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα, καί, διὰ τοῦ φαντάσματος τοῦ ἐτέρου, ἐτέρας φύσεως καὶ ἀνόμοια πρὸς ἑαυτά.

— Βεβαίως.

— Καὶ οἱ ὄγκοι πρέπει νὰ φαίνωνται καὶ ὁμοιοὶ καὶ ἀνόμοιοι καὶ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους.

— Ὅρθότατα.

— Λοιπὸν, εἰὰν πολλὰ μὲν εἶναι, τὸ ἓν ὅμως δὲν εἶναι, θὰ φανῶσιν οἱ πολλοὶ οὗτοι ὄγκοι, ὅτι εἶναι οἱ αὐτοὶ καὶ ἕτεροι ἀλλήλων, καὶ ἀπτόμενοι καὶ κεχωρισμένοι ἀλλήλων, καὶ κινούμενοι κατὰ πάσας τὰς κινήσεις καὶ ἡρεμοῦντες κατὰ πάντας τοὺς τρόπους, καὶ γινόμενοι καὶ φθειρόμενοι καὶ μήτε τὸ ἓν μήτε τὸ ἄλλο, καὶ τέλος ὅτι ἔχουσι πάντα τοὺς διορισμοὺς τούτους, τοὺς ὁποίους μᾶς εἶναι εὐκόλον ᾗδῃ νὰ διεξέλθωμεν.

— Ἀληθέστατα.

ΣΗΜ. Ἐν τοῖς δύο προηγουμένοις κεφαλαίοις ἐξητάσθη τί συμβαίνει εἰς τὸ ἓν, ἂν δὲν εἶναι. Ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ ἐπομένῳ ζητεῖται τί συμβαίνει εἰς τὰ ἄλλα πράγματα, ἂν τὸ ἓν δὲν εἶναι. 1) σχετικῶς, 2) ἀπολύτως. Ἐπειδὴ ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν ἄλλων, ταῦτα εἶναι ἐπωσθήκε, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἄλλα εἰμὴ ἐν σχέσει πρὸς ἄλλο τι. Τὸ ἄλλο τοῦτο δὲν δύναται νὰ εἶναι τὸ ἓν, διότι τὸ ἓν κατὰ τὴν ἐπίστασιν δὲν ὑπάρχει, εἶναι λοιπὸν ἄλλα ἐν σχέσει πρὸς ἄλληλα, ἤτοι διὰ τοῦ πλήθους, διὰ τῆς ποσότητος. Ἐπειδὴ τὸ ἓν δὲν εἶναι, ἄρα καὶ ἕκαστον ἐν τοῖς ἄλλοις δὲν δύναται νὰ εἶναι ἓν, ἀλλὰ πολλὰ, πλήθος, καὶ ἕκαστα ἐν τοῖς ἄλλοις δύνανται οὕτω νὰ διαφέρωσι διὰ τῆς κατὰ τὸ πλήθος αἰτιῶν διαφοράς, καὶ οὕτω μόνον νὰ εἶναι ἄλλα πρὸς ἀλλήλα. Εἶναι λοιπὸν ὅς ὄγκοι ἂν ἕκαστος ἔχει ἂν ἐπιτῆ τὴν ποσότητα, καὶ εἶναι ἀπεριόριστος κατὰ τὸ πλήθος. Ἐκαστος δὲν εἶναι ἓν, διότι τὸ ἓν λείπει, ἀλλὰ περιέχει πλήθος, πολλὰ ἕκαστα, ἀπερ οὐδὲν ἔχουσι ὅτιον, διότι ἄλλως τὰ τελευταῖα ἕκαστα ἐν τῷ ὄγκῳ θὰ ἦσαν ἓν, ἐνθὲ τὸ ἓν ὑπερέθη, μὴ ὄν. Ἐπειδὴ δ' οὕτω τὸ ἓν εἰς ἕκαστον ὄγκον κατὰ πᾶσαν διαίρεσιν τοῦτου μένει πάντοτε ἀπλήρητον, οἱ ὄγκοι οὗτοι εἶναι ὡς φανταστικαὶ εἰκόνας ὄντων.

Τὰ πράγματα φαίνονται ἓν, ἀλλὰ δὲν εἶναι, φαίνονται περιορισμένα, ἀλλὰ πραγματικῶς εἶναι ἀπεριόριστα. Τὸ ἓν, ὅπερ περιορίζει καὶ διορίζει, λείπει. Ὡσαύτως φαίνονται ὁμοιοὶ καὶ ἀνόμοιοι καὶ κινούμενα καὶ ἀκίνητα, καὶ γεννώμενα καὶ μὴ γεννώμενα, καὶ ἀπολλύμενα καὶ μὴ ἀπολλύμενα καὶ πάντα, ὅσα ἐκόλως δύναται τις νὰ ἀναπτέξῃ ἐκ τῆς ὑποθέσεως ὅτι τὸ ἓν δὲν εἶναι, ἀλλὰ τὰ πολλὰ εἶναι. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ πολλὰ δὲν ὑπάρχουσι, χωρὶς νὰ μετέχωσι τοῦ ἑνός, τὸ ἓν ὑποτίθεται ὑπάρχον κατὰ τινα τρόπον (σχετικῶς). Ἐν λόγῳ, ἂν τὸ ἓν δὲν ὑπάρχῃ (σχετικῶς), ἡ ὅλη μὴ ἔχουσα ἐνότητα, ἡ μορφήν, ἵνα συνέχῃ ἢ συνδέῃ τὰ μέρη αὐτῆς, θὰ σύγκαιται ἐξ ἀπειρίας ὄγκων, οἷσινε; θὰ διαίρωνται καὶ θὰ ὑποδιαίρωνται ἐπ' ἀπειρον, θὰ εἶναι ὅλως ἀδιόριστοι καὶ θὰ κερῶσιν φαντάσματα διορισμῶν. Παρατηρητέον ὅτι ὁ Πλάτων νῦν ἐν τέλει τοῦ διαλόγου πρὸς λύσιν τῶν ἀντιφάσεων ἐμφανίζει τὴν κατηγορίαν τοῦ φαινομένου, ἧς τόσον μεγάλην χρῆσιν ποιεῖται ἡ νεώτερα φιλοσοφία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ.

Θ' Ὑπόθεσις. Ἄν τὸ ἓν δὲν εἶναι (ἀπολύτως), τί θὰ εἶναι τὰ ἄλλα (ὁ κόσμος τῶν φαινομένων); Ἀδύνατα πάντα.

— Ἀλλὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πρώτην ἀρχὴν καὶ ἄς ἐξετάσωμεν, τί πρέπει νὰ εἶναι, ἂν τὸ ἓν δὲν εἶναι, εἶναι ὅμως τὰ ἄλλα τοῦ ἑνός.

— Ναί, ἄς ἐξετάσωμεν.

— Καὶ λοιπὸν τὰ ἄλλα δὲν θὰ εἶναι ἓν.

— Πῶς εἶναι δυνατόν;

— Ἄλλ' οὔτε πολλὰ, διότι ἂν ἦσαν πολλὰ, τότε θὰ ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ ἓν καὶ ἂν οὐδὲν αὐτῶν εἶναι ἓν, ἀπαντα εἶναι μηδέν, ὥστε οὔτε πολλὰ εἶναι.

— Ἀληθῆ.

— Ἄρα, εἰὰν τὸ ἓν δὲν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις, τὰ ἄλλα δὲν εἶναι οὔτε πολλὰ, οὔτε ἓν.

- Οὐχὶ βεβαίως.
- Οὐδὲ τοῦλάχιστον φαίνονται ὅτι εἶναι ἓν οὔτε πολλά.
- Διατί ἀρά γε ;
- Διότι τὰ ἄλλα μὲ οὐδὲν τῶν μὴ ὄντων κατ' οὐδένα τρόπον οὐδεμίαν κοινωνίαν ἔχουσιν, οὔτε τι τῶν μὴ ὄντων ὑπάρχει εἰς τι τῶν ἄλλων, διότι τὰ μὴ ὄντα οὐδὲν μέρος ἔχουσιν.
- Ἄληθῆ.
- Ἄρα οὔτε δόξα (γνώμη) οὔτε φάντασμα (παράστασις) περὶ τοῦ μὴ ὄντος ὑπάρχει εἰς τὰ ἄλλα, οὔτε κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ παριστάνηται τὸ μὴ ὄν εἰς τὰ ἄλλα.
- Ὅχι βέβαια.
- Ἄρα, ἐάν τὸ ἓν δὲν εἶναι, οὐδὲν τῶν ἄλλων θὰ παρασταθῆ ὡς ἓν οὔτε ὡς πολλά, διότι ἄνευ τοῦ ἑνὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχη τις γνώμην περὶ τῶν πολλῶν (νὰ παραστήσῃ τὰ πολλά).
- Ἀδύνατον ἀληθῶς.
- Ἄρα, ἐάν τὸ ἓν δὲν εἶναι, τὰ ἄλλα οὔτε εἶναι οὔτε παριστάνονται ὡς ἓν, οὔτε ὡς πολλά.
- Οὕτω φαίνεται.
- Ἄρα οὔτε ὡς ἑμοια οὔτε ὡς ἀνόμοια.
- Ὅχι βέβαια.
- Οὔτε ἀκόμη ὡς τὰ αὐτὰ οὔτε ἕτερα, οὔτε ἀπτόμενα οὔτε κεχωρισμένα, οὔτε ἄλλο τι ἐκ τῶν προηγουμένων, τὰ ὅποια ἐξετάσαμεν ὡς φαινόμενα· ἐξ ὅλων τούτων τὰ ἄλλα οὐδὲν εἶναι οὔτε φαίνονται, ἂν τὸ ἓν δὲν εἶναι.
- Ἄληθῶς.
- Λοιπὸν καὶ ἓν περιλήψει, ἂν εἰπωμεν ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει, ἂν τὸ ἓν δὲν ὑπάρχῃ, δὲν θὰ εἰπωμεν ὀρθά ;
- Ὀρθότατα.
- Ἄς λαθῆ λοιπὸν τοῦτο καὶ ἀκόμη ὅτι, ὡς φαίνεται, καὶ ἂν εἶναι καὶ ἂν δὲν εἶναι τὸ ἓν, καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἄλλα ἓν σχέσει πρὸς ἑαυτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα, πάντα ἀσολέστες καὶ εἶναι καὶ δὲν εἶναι καὶ φαίνονται καὶ δὲν φαίνονται.
- Ἄληθότατα.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ ἐξετάζεται τί συμβαίνει εἰς τὰ ἄλλα (τὸν κόσμον τῶν φαινομένων), ἂν τὸ ἓν δὲν ὑπάρχῃ ἀπολύτως. Ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡ Παρμενίδης ἀνέπτυξε πολλοὺς διορισμοὺς τῶν ἄλλων, ἀλλὰ συνάμα ἔδειξεν ὅτι μόνον τὸ φαινόμενον αὐτῶν προκύπτει, οὐδεμία ὁμῶς πραγματικὴ διαφέρει αὐτῶν, διότι δὲν ὑπάρχει τὸ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖον ἓν. Νῦν ζητοῦνται τὰ πραγματικὰ ἐπακόλουθα τῆς ὑποθέσεως καὶ ταῦτα εἶναι αἰετοχαρακτῆρα ἀντιφάσεις. Ἄν τὸ ἓν δὲν εἶναι ἀπολύτως, οὐδὲν ἄλλο θὰ εἶναι ἓν ἢ πολλά, διότι τὸ ἓν θὰ περιείχετο εἰς τὰ πολλά, οὔτε ὁμοια θὰ εἶναι τὰ ἄλλα οὔτε ἀνόμοια κ.λ. ἐπὶ τέλος δ, τι πρότερον ἐφαίνοντο, τ' ἄλλα δὲν εἶναι πλεον οὔτε φαίνονται τοιαῦτα. Οὔτε ὄντα οὔτε φαινόμενα ὑπάρχουσιν, ἂν τὸ ἓν δὲν ὑπάρχῃ. Ἄν ἡ ὕλη στειρηθῆ ὅλως τῆς μορφῆς, τῆς ἰδέας, τὰ φαινόμενα εἶναι ὅλως ἀδύνατα, διότι ἄνευ αἰτίας οὐδὲν ἀποτέλεσμα. Ἡ ἀπόλυτος μὴ ὑπαρξίς τοῦ ἑνὸς ἔχει λοιπὸν εἰς ἀπόλυτον ἀντίφασιν, καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ἀπορρίπτεται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος.

Τὸ συμπέρασμα τοῦ ὅλου διαλόγου περιέχεται εἰς τοὺς τελευταίους στίχους τοῦ κεφαλαίου τούτου. οἵτινες διατυποῦσι τὰς παραδοξοτάτας ἀντιφάσεις. Τὸ ἓν καὶ τὰ ἄλλα, ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν καὶ ὁ κόσμος τῶν φαινομένων, θεωρούμενοι ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ εἶναι καὶ ὑπὸ τὴν τοῦ μὴ εἶναι, εἶναι πάντες οἱ διορισμοὶ ἢ οὐσία· καὶ εἶναι οὐδεὶς διορισμὸς ἢ οὐσία, εἶναι πάντα τὰ φαινόμενα καὶ οὐδὲν αὐτῶν. Ἄλλα, ὡς εἶπωμεν πολλῶν, τὸ συμπέρασμα δὲν πρέπει νὰ νοηθῆ ἀπολύτως. Ἡ ἀμοιβαία μέθεξις πάντων τῶν ἐναντίων προέρχεται ἐκ τῶν διαφορῶν ἐννοιῶν ὅς δύναται νὰ λημβάνῃ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι, τὸ ἓν καὶ τὸ μὴ ἓν καὶ τὰ ἄλλα ἐναντίαι, ἐνὶ λόγῳ ἐκ τῶν διαφορῶν ὑποθέσεων, μεθοδικῶς ἀναλυομένων.